

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA KRAJINSKO ARHITEKTURO

Maja DEBELAK

**NAČINI DOŽIVLJANJA RAZLIČNIH GRMOVNIH
VRST V POSAMEZNIH FENOFAZAH**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA KRAJINSKO ARHITEKTURO

Maja DEBELAK

**NAČINI DOŽIVLJANJA RAZLIČNIH GRMOVNIH VRST V
POSAMEZNIH FENOFAZAH**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**EMOTIONAL EXPERIENCE OF VARIOUS SHRUB SPECIES IN
CERTAIN PHENOPHASES**

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2012

Diplomsko delo je zaključek univerzitetnega študija krajinske arhitekture. Opravljeno je bilo na Oddelku za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete v Ljubljani.

Študijska komisija Oddelka za krajinsko arhitekturo je za mentorico diplomskega dela imenovala doc. dr. Niko Kravanja.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednica: prof. dr. Ana Kučan

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo

Član: doc. dr. Nika Kravanja

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo

Član: prof. dr. Franc Batič

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo

Datum zagovora:

Delo je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisana se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddala v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Maja Debelak

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD Dn

DK UDK 635.927:712.41:581.54:159.93(043.2)

KG grmovne vrste/fenološke faze/letni časi/doživljanje/anketiranci

AV DEBELAK, Maja

SA KRAVANJA, Nika (mentorica)

KZ SI-1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101

ZA Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo

LI 2011

IN NAČINI DOŽIVLJANJA RAZLIČNIH GRMOVNIH VRST V POSAMEZNIH
FENOFAZAH

TD Diplomsko delo (univerzitetni študij)

OP X, 61, [48] str., 12 pregl., 42 sl., 1 pril., 54 vir.

IJ sl

JI sl/en

AL V nalogi so bili s pomočjo merskega instrumenta (semantični diferencial) raziskani načini doživljanja izbranih 12 grmovnih vrst v vseh fazah rasti v enem koledarskem letu. Grmovnice so lesnate rastline, ki se pri tleh razrastejo v več debel in gradijo nizko krošnjo. Z njimi se v različnih kombinacijah ustvarja prostor. Za dosego učinkovito oblikovanega prostora je smiselno poznati doživljajske učinke, ki jih rastlina ima na uporabnika prostora. V nalogi so bile izpostavljene lastnosti (pridevniki), ki najpogosteje kažejo odnos ljudi do rastlinskega gradiva v prostoru. Razlike v doživljanju izbrane grmovnice so večje, če se grmovnica pri prehajanju iz ene fenofaze v drugo bolj spreminja. Najmanj razlik v doživljanju tekom leta je tako pri vednozelenih grmovnicah. Različnost v doživljanju grmovnic skozi leto se potrjuje tudi med ljudmi z znanjem na področju krajinske arhitekture ter ljudmi drugih poklicev. V ta namen so bili pri izdelavi polarizacijskih profilov ločeni odgovori na ene in druge. Takšna ločitev je bila smiselna in je potrdila že prej zastavljeno hipotezo. Raziskava obravnava tudi najbolj priljubljena obdobja izbranih grmovnic (izstopata pomlad in jesen, čas največjih sprememb rastlin) ter priljubljeno mesto zasaditve izbrane grmovnice, kjer se velika večina odgovorov nanaša na mestni park, hišni vrt in prostor ob stanovanjskih blokih. Spoznanja so bila dobljena na osnovi anketnih vprašalnikov, izvedenih med 100 anketiranci, med katerimi je bilo 20 krajinskih arhitektov.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Dn

DC UDC 635.927:712.41:581.54:159.93(043.2)

CX shrubs/phenophases/seasons/emotional experience/questionnaires

AU DEBELAK, Maja

AA KRAVANJA, Nika (supervisor)

PP SI-1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101

PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Landscape
Architecture

PY 2011

TI EMOTIONAL EXPERIENCE OF VARIOUS SHRUB SPECIES IN CERTAIN
PHENOPHASES

DT Graduation Thesis (University studies)

NO X, 61, [48] p., 12 tab., 42 fig., 1 ann., 54 ref.

LA sl

AL sl/en

AB The study investigated how to emotionally experience 12 chosen shrubs in all four phenophases throughout a year. It is based on measuring instrument called semantic differential. Shrubs are woody plants that usually develop more trunks just about the ground level and as such they form low situated canopy. Shrubs in different combinations contribute a great deal in designing landscape. To achieve efficiently designed space it is good to know that different plant species cause different emotional experience to people. The study contains various adjectives that most commonly show people's attitude towards plants. When a shrub changes much throughout a year then the emotional experiences caused by that same shrub change much as well. The least change of emotional experience was found at the presence of evergreen shrubs. Differences in emotional experience are also found between landscape architects and people from other vocational backgrounds. Therefore polarisation profiles were divided into those for landscape architects and those from other vocational backgrounds. Such division turned out good and even confirmed the hypothesis that had been set at the beginning of the research. The research also deals with favorable phenophases of studied shrubs. Spring and Autumn bring most changes to plants thus the two phenophases are the favorable. Another question researched in this thesis is their most favoured place where to plant certain shrub. The majority of answers are in favor of a city park, a garden and an open area around residential buildings. All the results came from questionnaires that were given to 100 respondents, of which 20 were landscape architects.

KAZALO VSEBINE

	KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	III
	KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
	KAZALO VSEBINE.....	V
	KAZALO PREGLEDNIC.....	VII
	KAZALO SLIK.....	VIII
	KAZALO PRILOG	X
1	UVOD	1
1.1	OPREDELITEV PROBLEMA	1
1.2	CILJI NALOGE	1
1.3	DELOVNE HIPOTEZE	2
2	PREGLED IN DOSEDANJE RAZISKAVE	3
2.1	OPREDELITEV POJMOV	3
2.1.1	Grmovnice.....	3
2.1.2	Doživljanje	4
2.1.3	Fenofaznost	6
2.2	MORFOLOŠKE LASTNOSTI RASTLIN	6
2.2.1	Velikost	6
2.2.2	Oblika	7
2.2.3	Tekstura	7
2.2.4	Barva rastlin	8
2.3	GRMOVNICE V ZGODOVINI KRAJINSKE ARHITEKTURE.....	9
2.4	GRMOVNICE V LITERARNIH VIRIH.....	10
3	METODE DELA	12
3.1	ANKETIRANCI.....	12
3.2	GRADIVO.....	12
3.3	POSTOPEK.....	13
3.3.1	Sestavine vprašalnika.....	13
3.3.2	Način anketiranja	14
3.4	OBDELAVA PODATKOV	15

3.4.1	Vnos, obdelava in prikaz podatkov v Microsoft Office Excelovem dokumentu	15
4	REZULTATI	17
4.1	ZBRANI PRIDEVNIKI	17
4.2	POLARIZACIJSKI PROFILI ZA POSAMEZNE GRMOVNICE	30
4.3	ODGOVORI O NAJBOLJ DOPADLJIVI FAZI RASTI POSAMEZNE GRMOVNICE	47
4.4	ODGOVORI O PRIMERNEM MESTU ZASADITVE POSAMEZNE GRMOVNICE	51
5	RAZPRAVA IN SKLEPI	53
6	POVZETEK	57
7	VIRI	58
7.1	CITIRANI VIRI	58
7.2	DRUGI VIRI	59
	ZAHVALA	
	PRILOGE	

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Chaenomeles speciosa</i>	18
Preglednica 2: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Cotoneaster horizontalis</i>	19
Preglednica 3: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Forsythia x intermedia</i>	20
Preglednica 4: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Hammamelis x intermedia</i>	21
Preglednica 5: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Hydrangea macrophylla</i>	22
Preglednica 6: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Juniperus sabina</i> 'Tamariscifolia'.....	23
Preglednica 7: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Kerria japonica</i>	24
Preglednica 8: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Mahonia aquifolium</i>	25
Preglednica 9: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Magnolia stellata</i>	26
Preglednica 10: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Pyracantha coccinea</i>	27
Preglednica 11: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Prunus laurocerasus</i>	28
Preglednica 12: Zbrani pridevniki po letnih časih, <i>Spiraea x vanhouttei</i>	29

KAZALO SLIK

Slika 1: <i>Chaenomeles speciosa</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima.....	30
Slika 2: Polarizacijski profil za: <i>Chaenomeles speciosa</i> , krajinski arhitekti.....	30
Slika 3: Polarizacijski profil za: <i>Chaenomeles speciosa</i> , laiki	31
Slika 4: <i>Cotoneaster horizontalis</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima	31
Slika 5: Polarizacijski profil za: <i>Cotoneaster horizontalis</i> , krajinski arhitekti	32
Slika 6: Polarizacijski profil za: <i>Cotoneaster horizontalis</i> , laiki.....	32
Slika 7: <i>Forsythia x intermedia</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima	33
Slika 8: Polarizacijski profil za: <i>Forsythia x intermedia</i> , krajinski arhitekti	33
Slika 9: Polarizacijski profil za: <i>Forsythia x intermedia</i> , laiki.....	34
Slika 10: <i>Hammamelis x intermedia</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima.....	34
Slika 11: Polarizacijski profil za: <i>Hammamelis x intermedia</i> , krajinski arhitekti	35
Slika 12: Polarizacijski profil za: <i>Hammamelis x intermedia</i> , laiki	35
Slika 13: <i>Hydrangea macrophylla</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima.....	36
Slika 14: Polarizacijski profil za: <i>Hydrangea macrophylla</i> , krajinski arhitekti	36
Slika 15: Polarizacijski profil za: <i>Hydrangea macrophylla</i> , laiki	37
Slika 16: <i>Juniperus sabina</i> 'Tamariscifolia'; pomlad, poletje, jesen, zima.....	37
Slika 17: Polarizacijski profil za: <i>Juniperus sabina</i> 'Tamariscifolia', krajinski arhitekti	37
Slika 18: Polarizacijski profil za: <i>Juniperus sabina</i> 'Tamariscifolia', laiki	38
Slika 19: <i>Kerria japonica</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima	38
Slika 20: Polarizacijski profil za: <i>Kerria japonica</i> , krajinski arhitekti.....	39
Slika 21: Polarizacijski profil za: <i>Kerria japonica</i> , laiki.....	39
Slika 22: <i>Mahonia aquifolium</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima	40
Slika 23: Polarizacijski profil za: <i>Mahonia aquifolium</i> , krajinski arhitekti.....	40
Slika 24: Polarizacijski profil za: <i>Mahonia aquifolium</i> , laiki.....	41
Slika 25: <i>Magnolia stellata</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima.....	41
Slika 26: Polarizacijski profil za: <i>Magnolia stellata</i> , krajinski arhitekti	42
Slika 27: Polarizacijski profil za: <i>Magnolia stellata</i> , laiki	42
Slika 28: <i>Pyracantha coccinea</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima	43
Slika 29: Polarizacijski profil za: <i>Pyracantha coccinea</i> , krajinski arhitekti	43

Slika 30: Polarizacijski profil za: <i>Pyracantha coccinea</i> , laiki	44
Slika 31: <i>Prunus laurocerasus</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima	44
Slika 32: Polarizacijski profil za: <i>Prunus laurocerasus</i> , krajinski arhitekti.....	44
Slika 33: Polarizacijski profil za: <i>Prunus laurocerasus</i> , laiki.....	45
Slika 34: <i>Spiraea x vanhouttei</i> ; pomlad, poletje, jesen, zima.....	45
Slika 35: Polarizacijski profil za: <i>Spiraea x vanhouttei</i> , krajinski arhitekti	46
Slika 36: Polarizacijski profil za: <i>Spiraea x vanhouttei</i> , laiki	46
Slika 37: Dopadljivost grmovnic, pomlad.....	47
Slika 38: Dopadljivost grmovnic, poletje.....	48
Slika 39: Dopadljivost grmovnic, jesen.....	49
Slika 40: Dopadljivost grmovnic, zima	50
Slika 41: Odgovori krajinskih arhitektov o primernem mestu zasaditve za posamezno grmovnico.....	51
Slika 42: Odgovori laikov o primernem mestu zasaditve za posamezno grmovnico.....	52

KAZALO PRILOG

PRILOGA: Anketni vprašalnik

1 UVOD

Grmovnice so mnogokrat prezrte spremljevalke našega življenja. Četudi se izmed vseh rastlinskih vrst najbolj približajo naši očesni višini, nanje nismo vedno pozorni. V urbanem okolju grmovnica predstavlja svojevrstno mehko. Je živ, skozi leto spreminjajoč element s čimer odstopa od hladnega grajenega tkiva. V naravnem okolju je samoumevna, manj opazna. Skozi leto se grmovnica spreminja, opozarja ne le nase, pač pa soustvarja atmosfero prostora. S svojo prisotnostjo vpliva na počutje in razpoloženje, od posameznika pa je odvisno, koliko je prevzet ob pogledu nanjo. V diplomskem delu sem želela ugotoviti kakšna občutenja poraja prisotnost izbranih grmovnih vrst v posamezni fazi rasti, kaj menimo o videzu nekaterih grmovnic, kako jih doživljamo, katere so in katere nam niso všeč.

Rastlina je osnovni element v oblikovanju krajinsko arhitekturnih stvaritev. Z zavedanjem njenih možnosti vpliva na uporabnika prostora, lahko doprinesemo k soustvarjanju bodočih krajin. Odvisno od občutenj, ki jih želimo vzbuditi ter kam pritegniti pozornost in kdaj, pa izberemo temu primerne rastlinske (grmovne) vrste.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Načini doživljanja drevesnih vrst so že bili raziskani, zato se ta naloga omejuje zgolj na grmovne vrste ter na doživljanje le-teh po njihovih fenofazah. Na grmovnico gledam kot na krajinsko gradivo, ki v vsaki fazi svojega razvoja v opazovalcu povzroča drugačno doživljanje. Četudi gre za vednozeleno vrsto, kjer so spremembe manjše, je pa zato izstopajoča v prostoru in doživljanju, ker je obdržala svoje lastnosti v obdobju, ko so grmovnice listopadnih vrst popolnoma spremenile videz. Obstaja mnogo podatkov o rastiščnih zahtevah in vrstah grmovnic, ter kako jih je najbolje uporabiti, malo pa je podatkov o tem, kako lahko rastline vplivajo na doživljanje ljudi, kaj ljudje občutijo pri izbranih vrstah grmovnic v različnih fazah rasti, kakšno je njihovo vizualno dožemanje teh grmovnih vrst. Ker se zunanja podoba grmovnic med letom precej spreminja, se to odraža tako v prostoru kot tudi v občutenju ljudi.

1.2 CILJI NALOGE

Cilji naloge so:

- Ugotoviti, če so in kolikšne so razlike v doživljanju istih vrst grmovnic v različnih letnih časih in različnih fenofazah: brstenju, cvetenju, odcvetanju in tvorbi plodov, v jesenskih barvah in v zimskem mirovanju.
- Ugotoviti, katere fenofaze so pri ljudeh bolj/manj priljubljene.
- Ugotoviti pri doživljanju katerih lastnostih in grmovnih vrstah so razlike med posameznimi fenofazami najbolj izstopajoče.
- Preveriti, če obstajajo razlike med doživljanjem laikov in krajinskih arhitektov.

1.3 DELOVNE HIPOTEZE

Pri svojem delu sem se ukvarjala z naslednjima hipotezama:

- Glede na to, da se grmovnice skozi fenofaze pojavno spreminjajo, predpostavljam, da ljudje to zaznavajo in iste grmovnice v različnih fenofazah različno doživljajo.
- Predpostavljam tudi, da obstajajo razlike v zaznavanju med krajinskimi arhitekti in drugimi poklici, saj imajo krajinski arhitekti v osnovi večje znanje o grmovnih vrstah.

2 PREGLED IN DOSEDANJE RAZISKAVE

2.1 OPREDELITEV POJMOV

2.1.1 Grmovnice

Kje v prostoru so prisotne grmovne vrste? Gozdni rob, gozdna podrast, omejki, živice, vrtovi, parki, mestne zelenice, arboretumi. Navadno je zanimanje večje za drevesa kot za grmovnice, ki so manj znane in redkeje obravnavane, čeprav imajo enako pomembno ekološko funkcijo kot drevesa. V primerjavi z njimi so grmovnice primerne za vsak park, saj zavzamejo malo prostora in že v nekaj letih dosežejo pričakovano velikost. Največja prednost gojenja grmovnic je, da so nizke, zaradi česar lahko njihove cvetove in plodove opazujemo, občudujemo, uživamo, vonjamo in fotografiramo. Kot pionirji prerastejo izčrpane, gole površine, varujejo strma pobočja pred erozijo, tvorijo gozdni rob, trnavi zaraščeni grmi so pogosto zavetišče ptic, so vir hrane živalim in ljudem. So prezrta skupina lesnatih rastlin. Definicija grma pravi, da je grm lesnata rastlina, ki se že pri tleh močno razraste v več debel in gradi nizko krošnjo. Lahko je tako velik, da ga je težko ločiti od drevesa, vendar redko preseže višino treh metrov. V drevo se razvije izjemoma, navadno s pomočjo človeka (Brus, 2008).

Grmovnice obdržijo obliko vse leto, dostikrat služijo kot dobro ozadje za manj stalne nasade, uspevajo brez pomoči vrtnarskih del, le nekatere rabijo obrezovanje. Po načinu rasti se vrstijo od blazinastih in rušastih do visokih, vzvalovanih oblik. Vse te se razlikujejo po velikosti, obliki in barvi listja. Nekatere se izrazijo z množico majhnih cvetov, druge z manjšino velikih, z vonjem ali brez, z okrasnimi jagodami ali glavicami po cvetenju, z barvitimi debli ali lubjem, ki jim daje pozimi, ko listje odpade, novo lepoto razsežnost. Osnovna oblika odrasle rastline je šop olesenelih debel, ki poganjajo bodisi izpod zemeljske površine ali pa iz kratkega debela pri tleh ali malo nad njimi.

Kakšne bodo vidne kvalitete rastlin je odvisno od genotipa in okolja. Prilagojenost rastiščnim razmeram se kaže preko morfoloških lastnosti - ugodnejša lega bo rastlino naredila bolj raščavo, z večjimi, lepšimi, bogatejšimi cvetovi in plodovi. Nanjo pomembno vplivajo tako talne razmere (vrsta tal, založenost s hranili, vodni režim v tleh) kot druge rastiščne razmere (osvetlitev, zračna vlaga, temperatura, preprišnost). Okolje vpliva na rastlino in rastlina vpliva na okolje. Dokazani so vplivi na temperaturo, relativno zračno vlago, fizikalne in kemijske lastnosti zraka, gibanje zračnih mas, povečanje rodovitnosti tal ter spremembe talne reakcije. S postopki žlahtnjenja človek spreminja rastline navadno zato, da ustvarja vidne učinke (število, barva in oblika cvetov, oblikovanost listne ploskve, izstopajoči habitusi ipd.).

Človek uporablja rastline za opredeljevanje in členjenje prostora, za določanje razmerja med odprtimi in zaprtimi prostori, za označevanje spremembe rabe zemljišča, pomaga pri orientaciji in poudarja/naznanja naravo v mestu, ustvarja okolje za izražanje drugih arhitekturnih elementov, lahko je pomembna vizualna ali fizična bariera (Robinette, 1972; Robinson, 1992; Booth, 1983).

2.1.2 Doživljanje

Okolje je objektivna stvarnost, ki obstaja neodvisno od posameznika. Spremembe, ki v njem potekajo, človek zazna kot dražljaje, ki so lahko fotični, mehanični, kemični in termični. Nanje se organizem odziva s senzornimi procesi: recepcija, občutenje in zaznavanje. Skupaj z višjimi spoznavnimi procesi kot sta učenje in mišljenje, dajejo podobo sveta in omogočajo učinkovito orientacijo v okolju. Dražljaji usmerjajo organizem k predmetom in pojavom v okolju, prav tako pa lahko vznemirjajo in aktivirajo organizem. Npr. ob pogledu na lep, cvetoč grm smo presunjeni, se ustavimo, nezavedno vklopimo čutilo vonja, morda se približamo in se grma dotaknemo. Človek ne more istočasno zaznati vseh stvari, ki ga obdajajo. Torej ne more biti pozoren na vse. Od množice dražljajev se usmeri na tiste, ki ga pritegnejo z nekaterimi značilnostmi. Zunanje razmere pozornosti so odvisne od (Pečjak, 1977):

- intenzivnosti dražljajev (intenzivni senzorni vtisi izpodrivajo šibke iz zavesti; prej bomo opazili pahljačasto panešpljico z intenzivno rdečimi plodovi kot tisto brez njih);
- prostornosti dražljajev (velik dražljaj ne ostane neopažen npr. velika cvetoča magnolija);
- trajanja in pogostosti dražljajev (šibki dražljaji vzbudijo pozornost, če trajajo dolgo ali če se pogosto ponavljajo, v prostoru s samimi leskami bomo hitro izgubili pozornost);
- kontrasta in spreminjanja dražljajev (grmovnico zaznamo šele ko je ni več, nastalo stanje je drugačno od prejšnjega, zaznamo soliterno grmovnico sredi širnega travnika);
- gibanja (grmovnica v vetru);
- modalnosti dražljajev (najbolj pritegnejo pozornost slušni, nato vidni in nato kožni dražljaji, od barv rumena, oranžna in rdeča).

Človek dojema dražljaje organizirano. Najbolj preprosta organizacija je pojav lika in podlage. Lik je enovit in celovit, zato je njegova notranja organizacija velika, človek si ga lažje zapomni, zato so tudi preprosti habitusi grmovnic lažje dojemljivi za oko opazovalca. V primeru listopadnih grmovnic enotnejšo obliko doživljamo od poznopomladanskega časa do jeseni, lahko že prej. V primeru magnolije in japonske kutine so v fazi cvetenja cvetni listi tako gosti in polni, da za oko predstavljajo lik na podlagi. Težje je zaznati lik grmovnic z redkimi cvetovi v času, ko še niso olistane. Dobro strukturirane zaznavne organizacije se upirajo spremembam. Celo če spremenimo posamezne komponente, ostanejo nespremenjene. Krog obdrži značilnosti kroga, četudi menjamo velikost, barvo, debelino ali strnjenost krožnice. Večina grmov podaja silhueto kroga tako v olistanem stanju kot v času brstenja, cvetenja, obarvanosti listov in plodov. Zaznavne organizacije so holistične, pojavljajo se po principu vse ali nič. Medtem ko šibke zaznavne organizacije hitro razpadejo, se porazgubijo v prostoru. Močna stuktura nastane tedaj, kadar so dražljaji intenzivni, enostavni in podvrženi principom grupiranja. Primer take strukture je japonska kutina na višku cvetenja. Senzorno gradivo ima poleg organizacije še emocionalni ton in pomen. Senzorni in logični elementi, ki se nanje vežejo emocije, se imenujejo intelektualna podlaga emocij. Odnos med emocijami in to podlago je samo relativno stalen. Podlaga lahko ostane ista, medtem ko se emocija spremeni, transpolarizacija emocije (Hamilton, 1959, cit. po Kravanja, 1989). Včasih smo grm češmina doživljali kot na oko prijetno lijakasto tvorbo, dokler nismo vanj padli in se dodobra opraskali. Ali pa se spreminja podlaga, medtem ko emocija ostane ista (substitucija emocije). Navdušujemo se nad

cvetovi, pa naj bodo cvetovi ognjenega trna ali pa nepravega jasmína. Grmovnice nam lahko vzbujaajo tudi zmotne zaznave (iluzije). Za nastanek iluzij so potrebni dražljaji, katere oseba napačno interpretira in tako lahko oseba v senci grmovja vidi npr. žival ali čepečega človeka.

Sinestezija je pojav, ko človek doživlja več čutnih kvalitét, čeprav je vzdražen samo eden od čutnih organov. Z drugimi besedami gre za soobčutje, hkratni doživljanj je strokovni izraz, ki je v uporabi v psihologiji, književnosti, govorništvu in v glasbi. Predstavlja nevrolóško mešanje čutov. Sinestet lahko na primer sliši barve, vidi zvoke ali okusi otipljive občutke (Pečjak, 1977). Pojav je prenosljiv na doživljanje grmovnih vrst, vendar imajo pri tem prednost pred nami sinesteti. Kljub temu lahko asinestet ob popolnoma rumenocvetoči forsitiji na svoji koži občuti sončne žarke ali sliši melodijo Na samostanskem vrtu Alberta Williama Ketèlbeya.

V diplomski nalogi sem se osredotočila na vrednostne lastnosti grmovnic, na njihovo pojavnost v prostoru ter njihovo estetsko doživljanje. Vsaka vegetacijska faza je primerna za doživljanje grmovnic. Četudi je ta v stanju popolne neolistanosti, lahko s tem nekomu nekaj pove in ta nekdo jo bo doživel na nekakšen bodisi ljub ali neljub način. Oblika, habitus in smer rasti poganjkov so pomembna ločilna značilnost. Tako je lahko zimska faza celo bolj primerna za doživljanje npr. listopadnih grmovnic, čeprav je na prvi pogled vednozelená grmovnica bolj dopadljiva. Za doživljanje sveta okoli nas so predpogoj razvita človeška čutila. Vonj je lahko tesno povezan s čustvi, le rahlo pa z razumom, zato ga opisujemo z občutki, ki jih ob njem doživljamo. Ko vonj stopi v v telesno kemijo, spremeni naše razpoloženje ali misli, ne da bi se tega zavedali. Dotik je primarna človekova izkušnja, ki nas potegne v življenje in pritegne življenje v nas. Je prvi čut, ki ga razvijemo. Uho je organ interakcije, glas pa je mišica duše, ki lahko uteleša vrhunce in globine človeške izkušnje (Housden, 1995).

Oblikovanje urbanega prostora vnaša vedno nove spremembe, v nas poraja določena čustva in razmišljanje. Prostor doživljamo z gibanjem skozenj. Kitajci že od nekdaj upodabljajo in ustvarjajo prostor v zaporedju človekovega gibanja, slikovite podobe, ki so berljive z enim pogledom, spremljajo korak obiskovalca. Ta v relativno kratkem času doživi vrsto okrasnih rastlin, med njimi tudi grmovnic. Grmovnice v mestu v glavnem doživljamo tako, da hodimo mimo njih, včasih nas oplazijo ali pa predstavljajo naravno bariero in nam onemogočijo bližnjico. Navadno nas šele takrat opozorijo nase. Oblikovalci imajo to zmožnost, da vplivajo na doživljanje časa in prostora z manipulacijo svetlobe, dimenzij, tekstur in barve (Bosselmann, 1998). Naštete lastnosti imajo tudi grmovnice in predstavljajo pomemben element v prostorskem oblikovanju. Kolikor različnih grmovnic poznamo, toliko različnih občutij lahko doživimo. Ta diplomatska naloga zajema 12 izbranih vrst grmovnic osrednjeslovenskega prostora.

Faber Birren (1961) je v svojem delu "Barva, oblika in prostor" zapisal: 'Lepota ni tam zunaj v človeškem okolju, lepota je tukaj v umu človeka.' Kolikor smo dojemljivi, toliko lepega vidimo. Človek je tisti, ki opredeljuje grdo in lepo, kajti v naravi je vse lepo.

Nazoren vtis doživljanja pri izbrani grmovnici lahko izrazimo s pridevnikom, ki opisujejo neko lastnost. V anketnem vprašalniku se mi je tako zdel smiseln izbor pridevnika, ki ga je

anketiranec navedel glede na lastna občutja takoj, ko si je pogledal fotografijo oz. si grmovnico priklical v spomin. V navodilih ankete je bilo razloženo, da se za to lahko uporabi ena sama beseda, besedna zveza ali stavek (npr. me spominja na ...). Zbirka pridevnikov za izbrano grmovnico v določeni fazi rasti, je zato dober pregled nad doživljanjem grmovnice.

2.1.3 Fenofaznost

Fenologija je veja ekologije, ki proučuje zakonitosti periodičnih pojavov v razvojnem ciklu rastlin (in živali) ter ugotavlja njihovo odvisnost od sezonskih in letnih nihanj podnebnih dejavnikov okolja, npr. čas razvoja listov in cvetov. Gre torej za časovno preučevanje periodičnih bioloških faz in vzrokov njihovega pojava ob upoštevanju biotičnih in abiotičnih dejavnikov ter medsebojnih odnosov zaporednih razvojnih faz znotraj ene vrste ali znotraj več vrst (Lieth, 2003).

V diplomski nalogi gre za spremljanje fenološkega razvoja določenih rastlin tekom celega leta in ne za večletna fenološka opazovanja. Fenološka opazovanja so v glavnem potekala v okolici doma, v javnih mestnih nasadih Šentjurja, Celja in Ljubljane.

2.2 MORFOLOŠKE LASTNOSTI RASTLIN

2.2.1 Velikost

Velikost rastlin določata končna višina in širina. Visoke grmovnice so namenjene ustvarjanju rastlinskih ozadij, poudarkov, usmerjanju in orientaciji v prostoru ter kot bariere oz. za razmejevanje. Velikostne opredelitve grmovnic so sledeče (Jakobsen, 1977, cit. po Dobrilovič, 2005):

- pritlehna višina do 30 cm – pritlikavi grmi, pritlehne grmovnice (*Cornus canadensis*, *Juniperus horizontalis*);
- kolenčna višina od 30 do 80 cm – majhni grmi (*Spiraea japonica* 'Little Princess', *Cotoneaster horizontalis*, *Deutzia gracilis*);
- ramenska višina do 150 cm – srednje visoke grmovnice (*Cornus stolonifera* 'Flaviramea', *Forsythia x intermedia*, *Berberis thunbergii*);
- očesna višina od 150 do 200 cm – srednje do visoke grmovnice (*Kerria japonica* 'Pleniflora', *Exochorda racemosa*);
- nadočesna višina nad 200 cm (*Viburnum rhytidophyllum*).

2.2.2 Oblika

Oblika rastlin je tridimenzionalna forma, obris ali silhueta (Robinson, 1992). Obliko zaznavamo z vidom in tipom. Enostavne in pravilne oblike je lažje zaznavati, medtem ko se s kompleksnostjo oblik miselni napor povečuje. Pri listopadnih vrstah je oblika dobro vidna v obdobju vegetacije, pri vednozelenih pa celo leto. Določa jo oblika mase poganjkov in listja (Hackett, 1979, cit. po Dobrilovič, 2005). Tako je pri listopadnih grmovnicah oblika sezonsko spremenljiva, pri vednozelenih pa stalna. Gostovejnate vrste z veliko poganjki ohranijo izrazito obliko tudi v neolistanem stanju (*Carpinus betulus*). Nepravilne oblike rastlin so posledica genotipa (*Pyracantha* sp., *Hippophae rhamnoides*, *Cotoneaster simonsii*) ali rastiščnih razmer (zasenčenost, vetrovi, pozeba, pregosta saditev). Takšne rastline vzbujajo vtis živahnosti, dinamičnosti, nenadzorovanosti in neurejenosti (Dobrilovič, 2005). Lastnost, ki jo pogosto enačijo z obliko rastline, je habitus. Vendar ni povsem enako, gre za smer rasti vej in poganjkov (Huntington, 1994).

2.2.3 Tekstura

Tekstura rastlin je koža ploskovnih ali prostorskih oblik, otipna kakovost (SSKJ, 1991). Opazujemo jo lahko od mikroskopskih tekstur rastlinskih vlaken do makro dimenzije vegetacijskih potez v krajini. Lahko je urejena ali neurejena. S ponovitvami urejene se pojavijo vzorci. Lahko jo definiramo kot taktilno in vidno lastnost površine, ki jo določajo oblika, velikost in agregacija rastlinskih delov (Austin, 2001). Določa jo masa listov, ki prekriva veje in poganjke, prav tako velikost in oblika listov, ter kako se listi med seboj prekrivajo (odboj svetlobe od listne ploskve). Tekstura je sezonsko spremenljiva lastnost, zato predvsem listopadne rastline ponujajo mnogo širše možnosti doživljanja. Npr. širokolistne rastline doživljamo kot grobo teksturne v času olistanja, pozimi pa opazujemo fine tanke poganjke. V kontinentalnem podnebju je pozimi tekstura neolistane drevnine sledeča: poganjki, veje, deblo in brsti. Fino teksturirane vegetacijske površine vzbujajo občutek gladkosti in mehkoobe, ker odbijajo skoraj vso upadlo svetlobo, medtem ko hrapave površine vzbujajo občutek robatosti, grobosti in agresivnosti (Butina, 2000).

Opredelitev teksturnih vrednosti (Dobrilovič, 2005):

- Fino teksturirane rastline imajo majhne liste, drobne, tanke poganjke, ki bolj ali manj gosto obraščajo veje (*Erica* sp., *Genista* sp., *Cytissus* sp., *Taxus* sp.). Te rastline oblikujejo jasen obris in čitljivo obliko krošnje/grma. So enostavne za opazovanje in dajejo vtis bližine. Primerne za zasnove čistih in jasnih oblik.
- Groba tekstura ima velike, debele liste in močne poganjke. Neredko pritegnejo opazovalca. Rastline z izrazito oblikovanimi in velikimi listi imajo pogosto slabo definirano obliko krošnje/grma. Širokolistne rastline so uporabne za ustvarjanje poudarkov in globinskih učinkov (*Viburnum davidii*).
- Srednja tekstura je najbolj zastopana pri rastlinah in se uporablja za postopen prehod med grobo in fino teksturo (*Viburnum lantana*).

Rastlinska vrsta, ki ji določimo srednjo teksturo, lahko v primerjavi z grobo teksturirano rastlino v bližini daje vtis fine teksture. Zaradi tega je bila raziskava te diplomske naloge

narejena na podlagi fotografij samostojnih primerkov. Vtis teksture, tako kot oblike, je odvisen od razdalje opazovanja (Robinson, 1992). Gradivo raziskave je bilo posneto na razdalji 2-5 m z izjemo večjih primerkov tudi nad 5 m. V neolistanem stanju so nosilci teksture večje veje in poganjki, pri čemer je lahko razdalja posnetka tudi večja. Tekstura rastlin ima psihološke učinke. Vpliva na občutek bližine; grobo teksturirane rastline se zdijo opazovalcu bližje kot fino teksturirane. Odbijajo več svetlobe kot fino teksturirane in so videti svetlejše. Groba tekstura daje vtis stabilnosti, moči, čvrstosti, rastline s fino teksturo pa rastlinski motiv poenotijo in dajejo občutek umirjenosti (Dobrilovič, 2005).

Teksturne lastnosti vplivajo na doživljanje barv. Glede na vrsto teksture, ki jo ima določen predmet, lahko isto barvo občutimo popolnoma drugače (Butina, 2000). Tekstura je pomembno izrazno sredstvo rastlin. Z njo v krajinskem oblikovanju ustvarjamo poudarke, nakazujemo smer, ritem in vzpostavljamo harmoničen odnos v kompoziciji.

2.2.4 Barva rastlin

Po pomenu, ki ga ima določena vidna lastnost rastline v kompoziciji rastlinskega motiva, je barva manj pomembna od oblike in habitusa (Hackett, 1979, cit. po Dobrilovič, 2005). Za opredelitev barve rastlin je najpomembnejši Munsellov sistem, ki sloni na vizualni zaznavi barvnih razlik med posameznimi vzorci. Barvne vrednosti so določene glede na vidno zaznavo oz. s fiziologijo in psihologijo videnja. Barve so razporejene v geometrijsko telo na podlagi vidno zaznavnih procesov. Ali pa so razporejene v desetdelni krog in označene z začetnimi črkami angleškega poimenovanja. Munsellove barvne značilnosti (barvni ton, svetlost in čistost) lahko razberemo iz t.i. barvnega telesa ali barvnega prostora (Jeler, 2001).

Barva je subjektivna izkušnja in jo zaznamo v naših možganih. Toplota in hladnost barvnega tona zaznava naša psiha in izraža čutnost barv. Nekatere barve se nam zdijo hrapave, ostre, druge gladke, žametne (Butina, 2000). Pri oblikovanju z rastlinami je pomembna čutno-optična in psihična obravnava barve. Različne barve so vir določenih spojin, ki svetlobo bodisi odbijajo bodisi absorbirajo. Listi so zelene barve kadar v njih prevladuje klorofil, ki prepušča ali odbija največ zelene svetlobe. S časom klorofil razpade in lahko se izrazijo druga listna barvila, predvsem rumeni in oranžni karotenoidi, jeseni še rdeči antocianidini. Barve so odvisne od genotipa in starosti rastline, od osvetlitve, talnih razmer (založenost s hranili) in klime. Kar pa vpliva na našo zaznavo barv je:

- razdalja gledišča; človek najbolje zaznava teksturne in barvne kontraste iz razdalje 25 metrov (Robinson, 1992);
- osvetlitev prizorišča; bolj kot je barva osvetljave bela, bolj so čisti odbiti žarki, ki jih telo ni absorbiralo in lokalne barve so zato videti bolj čiste. Rdeča, oranžna in rumena so pri šibki svetlobi videti temnejše, modra in zelena pa svetlejši. Zato imajo različne tonske vrednosti ustrezen učinek le pri polni dnevni svetlobi (Itten, 1999);
- prostorski kontekst; barvo posamezne rastline vedno zaznavamo v razmerju z okolico;
- izkušnje in preference.

Barvni učinki v prostoru se pojavijo v obliki kontrastov (svetlo-temno, hladno-toplo) ali kot kvaliteta oz. količina. Rumena, rdeča, vijolična, modra, zelena barva postavljene ena

ob drugi na temnem ozadju potisnejo rumeno v ospredje, vijolično pa v ozadje. Ko uporabimo belo ozadje, se spremeni globinski učinek. Tokrat vijolična stopi v ospredje, bela se zadrži v ozadju. Pri presojanju globinskega učinka je pomembna tako barva rastline same kot barva njenega ozadja (Itten, 1999).

2.3 GRMOVNICE V ZGODOVINI KRAJINSKE ARHITEKTURE

V zgodovinskem pregledu najdemo grmovne vrste v antični umetnosti striženja rastlin, *opus topiarium* (*Myrtus communis*, *Laurus nobilis*, *Taxus* sp., *Buxus sempervirens*). Srednjeveški vrtovi v samostanskih klaustrih so izbirali rastline simbolnega pomena (*Juniperus sabina* kot izganjalec zlobnega duha) ali uporabnega pomena. Renesančni vrtovi so temeljili na tektonskih poudarkih (volumen : ploskev, svetlo : temno). Pri gradnji kompozicij je bila večjega pomena sposobnost preoblikovanja rastline, kajti najpomembnejša morfološka lastnost je bil habitus. Ponovno so bile pogosto zastopane vednozelenne grmovne vrste. Poleg prostotvorne so imele še znanstveno vrednost (nasadi univerzitetnih središč). Prostotvorna vloga rastlin se je najbolj izkazala v času baroka v ogromnih ploskovnih kompozicijah. Vendar je bila zastopanost grmovnic manjša (*Buxus sempervirens*). Niti v angleškem krajinskem slogu niso bile pogosto zastopane, le v kolikor so redko tvorile krepke temne grmovne gmote na čisti valoviti svetli tratni površini (Ogrin, 1993).

Krajinsko oblikovanje pogosto zmanjšuje število vrst in poenostavlja plastovitost, katerega rezultat so horizontalne vegetacijske ploskve: npr. strnjeni nasadi cvetočih grmovnic se preobrazijo v ploskovno tvorbo (Ogrin, 1993). Za zraščanost med rastlinami, ki bodo oblikovale strnjen vegetacijski pokrov, je pomemben habitus (smer rasti poganjkov in njihova prepletenost). Najprimernejše so rastline, katerih veje se ob dotiku s tlemi ukoreninijo (*Cotoneaster dammeri* 'Skogholm', *Vinca major*) ali pa se razmnožujejo s koreninskimi poganjki (*Symphoricarpos albus*) ali rizomi (*Hypericum calycinum*) (Dobrilovič, 2005).

Poleg horizontalnih ločimo tudi vertikalne vegetacijske ploskve, ki so posebej pomembne za členjenje prostora. Določajo prostorske meje in merilo prostora, ustvarjajo globinske učinke, tvorijo ozadja in kulise. Za ustvarjanje ploskovnega učinka je pomembno merilo homogenost gradiva, predvsem v vertikalni smeri (deblo, veje, poganjki). To dosežemo z ustreznim izborom vrste in gostoto zasaditve (Dobrilovič, 2005).

Vegetacija je v krajini dobro zastopana, pomembneje pri tem je, kako je zastopana. Glede na lego v prostoru ločimo točkovne, gručaste in linearne vegetacijske formacije. Krajino členijo hkrati pa se v njej izražajo. V primerjavi s ploskovnimi prvinami imajo prostornine dinamičen značaj. Temne tone povzroča členjenost rastline; bolj kot je olistana, več je senc, temnejša je rastlina. Temnost na svetli travni ploskvi povzroča plastični učinek, ki pa se porazgubi v času neolistanja ali cvetenja. Večja kompaktnost rastlino bolje izrazi. Tridimenzionalna točka ujame in zadrži pogled, pri tem so geometrijske oblike najmočnejše. Ker pa je pomembna prostorska umeščenost točke, lahko drugi elementi zmanjšajo njeno opaznost. Ni pa odvisna le od drugih elementov v prostoru temveč tudi od časa v katerem doživljamo prostor. V času neolistanosti jo bomo verjetno komaj zaznali,

medtem ko nas bo v času cvetenja opozorila nase z več kot samo pogledom (morda tudi z vonjem ali brenčanjem žuželk ob cvetovih).

Razen geometričnosti točko poudarja kompakten in pravilen habitus, izenačena tekstura in barva listov, cvetovi so enakomerno porazdeljeni po rastlini, rastlina cveti istočasno po vseh svojih delih in hitro odcveti, glede na izpostavljenost naj bi bile prilagojene svetlobnim spremembam. Tipologija točkovne grmovnice je kroglasta, stebrasta in stožčasta oblika. Kadar gre za večji prostor lahko točko tvori tudi skupina grmovnic pri čemer je oblika grma nepomembna.

Gručaste vegetacijske prvine (clumps) so se prvič zavestno pojavile v angleškem krajinskem slogu. Poleg drevesnih tudi gruče grmovnic. Takšne gruče morajo biti odporne na različno intenziteto osvetlitve, so homogene z istočasnimi fenofazami, dajejo kompaktno vegetacijsko gmoto, jasen oris gruče. Prvi primer so gruče grmovnic z jasno čitljivim stikom med horizontalno tratno in vertikalno ploskvijo vegetacijskega oboda grmovnic (*Lonicera purpusii*, *Spirea x vanhouttei*, *Rhododendrom* sp.). Habitus je povešav, poganjki grmovnih vrst izraščajo nizko in imajo horizontalno usmerjene glavne poganjke (*Viburnum plicatum* 'Mariesii'). Drugi primer so gruče grmovnic s kompaktnim vegetacijskim pokrovom in transparentnim vegetacijskim obodom (*Syringa vulgaris*, *Staphylea colchica*) (Dobrilovič, 2005).

Linijske vegetacijske prvine vodijo in usmerjajo pogled opazovalca, definirajo območja in členijo ploskovne elemente. Po Kleeju (1964) kot linijo občutimo vse robove med telesom in prostorom. Z grmovnicami jih ustvarjamo kot strižene palisade, prosto rastoče in strižene živice. Lastnosti grmovnic za ustvarjanje linij v prostoru so homogenost, dobro prenašanje rezi in različna intenziteta osvetlitve, jasna razmejenost fenofaz razvoja rastline, pravilnost oblike grma. Linijo lahko tvorimo tudi z grmovnicami, ki imajo nepravilen habitus. V tem primeru ustvarimo kompaktno in izenačeno linijsko strukturo z gosto saditvijo.

2.4 GRMOVNICE V LITERARNIH VIRIH

Teorije o estetskem in psihološkem prispevku rastlin so bile narejene že v 6. in 7. desetletju prejšnjega stoletja. Smardon (1988) obravnava percepcijske funkcije in vrednosti urbane vegetacije, ki so primarno vizualne in senzorne, sekundarno pa simbolične. Torej imajo rastline v prvi vrsti predstavitveno raven, saj se predstavljajo z obliko, barvo, teksturo in raznovrstnostjo, v drugi vrsti pa referenčno raven na kateri se rastline dojemajo v terminih priznanih funkcij, simboličnih miselnih zvezah in drugih pripisanih pomenih. Grmovnica prostoru doda raznovrstnost, zakrije nezaželjena prizorišča in z ostalimi prvinami okolja deluje interaktivno. Ravno zato so zaželjene v mestu, kjer prevladujejo neživi materiali. Z njimi lahko narekujemo smer pogleda, omejimo gibanje ipd. Gibbon (1986) opozarja na vonj kot večkrat pozabljeno senzorično funkcijo vegetacije. Rastline oddajajo vonjave, ki so privlačne in stimulatívne. Na zvoke, ki jih oddaja drevje/grmovnice v vetru s šelestenjem listja, pokanjem vej ipd. opozarja Southworth (1969).

Zanesljivo si v vrtu želimo najlepše primerke izbranih rastlinskih vrst, vendar moramo zato poznati same rastline kot tudi prostor, ki jim ga namenimo. Če si pri tem znaš odgovoriti zakaj tako, in ne drugače, si na pravi poti (Strgar, 2007). Sodeč po slednji izjavi je ta raziskava upravičena, saj spodbudi razmišljanje o prisotnosti izbrane grmovnice v našem bivanjskem okolju. Ko v oblikovalski koncept vključimo npr. forzicijo bo ta grmovna vrsta v spomladanskem času ena najbolj poživljajočih rastlin, tako izkoristimo njen najboljši potencial in povzročimo željen vpliv na uporabnika.

Ko izbiramo rastline za tvorjenje prostora, naj imajo te prostorotvorne lastnosti npr. sposobnost oblikovanja večjih vegetacijskih skupin in strnjenih linijskih struktur. Pomembno je poznati razdaljo, iz katere doživljamo rastlinski motiv. Če jih opazujemo od blizu, so pomembne tudi teksturne in barvne lastnosti, po Robinsonu (1992) dekorativne lastnosti.

Sociološko gledano so rastline naš stik z naravo, lahko nosijo simbolni pomen, imajo terapevtsko vlogo ali so predmet naše prostočasovne aktivnosti. V krajinski arhitekturi najbolj poudarjamo njihovo sanacijsko vlogo, od preprečevanja erozije do varstva pred hrupom, plini in prahom. Nezadostno ali neustrezno vzdrževanje rastlin pa lahko tudi negativno vpliva na življenje v prostoru; zmanjšanje varnosti v prometu, poškodbe infrastrukture, alergije, zmanjšana vidljivost, dolgoročno spremenijo sestavo lokalne flore.

Čeprav je grmovnica imobilen element v prostoru, ima sposobnost mobilnosti nekoliko drugače. Lahko jo namreč povzroča, zbudi našo čustveno raven ali preusmeri naše doživljanje in zavedanje. Lahko povzroča preusmerjanje tokov vetra, gibanja ljudi, živali, predmetov. Čeprav je nezmožna premagovati razdalje, je zmožna spreminjati lastno podobo, 'obleči se' vsakemu letnemu času primerno. Grmovnice vplivajo na nas bolj kot si mislimo. Najbolj se jih zavedamo, ko se prebudijo iz zimskega mirovanja in v zanje ugodnem času vzbrstijo, zacvetijo, zadišijo. Če je v prostoru veliko grmovnic, povzročijo očitno spremembo. To fazo navadno najbolj opazimo, saj iz nič nastane nekaj. Kadar golo šibovje porasejo cvetovi, je tisti nekaj še posebej opazen (nepozebnik, judeževno drevo). Sledijo topla obdobja s še več rasti: novi poganjki, ozelenitev, cvetovi/plodovi, čas ko je grmovnica v polnem razvoju. Olistana grmovnica je tudi najbolj pokrovna oz. ima največjo zmožnost zakrivanja/odkrivanja pogledov. Če je dovolj visoka, daje tudi dobro senco. Jesenske nižje temperature pri olistanih grmovnicah povzročajo razgradnjo klorofila, ko se končno lahko izrazijo antociani, ksantofili, karoteni. S spremembo 'ogrinjala' grmovnice zopet izstopijo in zopet nas pri tem ne pustijo ravnodušne.

3 METODE DELA

Pri raziskovanju sem uporabila semantični diferencial. Z njim sem presojala subjektivna doživetja anketirancev, ki so bili pod vplivom vizualnih dojemanj fotografij izbranih grmovnic.

3.1 ANKETIRANCI

Vseh anketiranih oseb je bilo 100. Od teh je 35 moških in 65 žensk. Razpon starosti je bil med 14 in 91 let, 43 anketirancev je bilo mlajših od 26 let (pretežno študentska populacija), 57 anketiranih so bili odrasli različnih poklicev (agronomija, ekonomija, elektronika, gozdarstvo, pedagogika, sociala, umetnost, zdravstvo).

Ker je bil eden izmed ciljev ugotoviti razlike med doživljanjem grmovnic krajinskih arhitektov in laikov, je bilo 20 anket izvršeno med krajinskimi arhitekti, 80 pa med ljudmi drugih poklicev. Večina anketiranja je bila izvedena na terenu, preostali del so bile ankete poslani po elektronski pošti. Terensko anketiranje je pretežno potekalo na območju občine Šentjur, medtem ko so v elektronskem anketiranju sodelovali anketiranci celotne Slovenije.

3.2 GRADIVO

V izbor obravnavanih grmovnic sem želela vključiti čimveč znanih grmovnih vrst, rastočih v osrednjem slovenskem prostoru, s katerimi se uporabniki prostora srečujemo tako v mestu kot na podeželju. Z mentorico sva sestavili seznam 30 najpogostejših grmovnic. Po končani fazi zbiranja fotografskega gradiva le-teh in nato sestave poskusnega vprašalnika, je prišlo spoznanje, da je seznam bistveno preobsežen, saj vsaka grmovna vrsta zahteva 4 različne fotografije (fenofaznost oz. letni časi) na katere se nanašajo podrobna vprašanja. Temu primerno je sledila redukcija izbora grmovnic na 12 enot. Vključene so grmovnice zanimivih in vpadljivih cvetov (*Forsythia x intermedia*, *Hammamelis x intermedia*, *Magnolia stellata*, *Spiraea x vahnouttei*), zanimivih plodov (*Cotoneaster horizontalis*, *Pyracantha coccinea*), vednozeleni pojavnosti (*Juniperus sabina* 'Tamariscifolia', *Mahonia aquifolium*, *Pyracantha coccinea*, *Prunus laurocerasus*), mnoge zaradi kombinacije morfoloških lastnosti. Odločili sva se za naslednje tipične predstavnice:

1. *Chaenomeles speciosa* (Sweet) Nakai, japonska kutina; intenzivna barva zgodnjepomladanskega cvetenja, pojav zelenja zaostaja za razvojem cveta;
2. *Cotoneaster horizontalis* Decne, pahljačasta panešpljica; nizka pahljačasta razraščena, pojavnost živo rdečih plodov v jesenskem času;
3. *Forsythia x intermedia* Zab., forsitijska; zgodnje cvetenje v fazi neolistanja, živahna rumena barva, jesenska porumenitev listov;
4. *Hammamelis x intermedia* Rehd., nepozebnik; cveti pozimi, izrazita obarvanost jesenskega listja;
5. *Hydrangea macrophylla* (Thunb.) Ser., hortenzija; pogosta grmovnica, velika socvetja v poletnem času, pozimi listi odpadejo, cvetovi ostanejo in se posušijo;

6. *Juniperus sabina* 'Tamariscifolia', smrdljivi brin; zimzelena nizka igličasta grmovnica, ki se v izmenjavanju različnih vegetacijskih faz ne spreminja;
7. *Kerria japonica* (L.) DC., kerija; bogato spomladansko rumeno cvetenje, jesenska obarvanost in zeleno steblovje pozimi;
8. *Mahonia aquifolium* (Pursh) Nutt., mahonija; vednozeleno nižja grmovnica, zanimiv dišeč cvet, vpadljiv plod, obarvanost listja z jeseni na zimo;
9. *Magnolia stellata* (Siebold & Zucc.) Maxim., zvezdasta magnolija; zgodnje polno cvetenje v fazi neolistanja, bel cvet, jesenska porumenitev listov;
10. *Pyracantha coccinea* M.Roem., ognjeni trn; belo cvetenje pomladi, živahno jagodičevje poleti, vednozeleno;
11. *Prunus laurocerasus* L., lovorikovec; vednozelen, bogata olistanost, pokončna bela socvetja pomladi;
12. *Spiraea x vanhouttei* (Briot) Zab., vanhutijeva medvejka; obilno cvetenje na pobešavih vejah pomladi, bela socvetja, gostovejnat izrazit habitus pozimi.

3.3 POSTOPEK

3.3.1 Sestavine vprašalnika

Uporabljen je bil anketni vprašalnik kot instrument pridobitve čim večjega števila mnenj posameznikov o dopadljivosti izbranih grmovnic. Glavna sestavina anketnega vprašalnika je semantični diferencial. To je merski instrument, ki ga je razvil Osgood (1957) za merjenje pomena. Z njim je mogoče presojati pojme, objekte in subjektivna doživetja. V okviru semantičnega diferenciala je potrebno izbrati smiselne bipolarne pridevnike, ki preko sedem stopenjske lestvice podajo ustrezne odgovore posameznikovih doživljanj. Čim bližje je izbrana ocena enemu ali drugemu pridevniku, tem bolj je lastnost, ki jo pridevnik opisuje, izrazita pri opazovani grmovnici. Izbiranje pridevnikov je potekalo iz pridevniškega seznama (Kravanja, 1989). S pridevniki so zajete tako morfološke lastnosti, prav tako je z njimi izražen čustven odnos opazovalca do rastline.

Semantični diferencial sestavlja 9 lestvic (bipolarni pridevniki):

1. znana – neznana
2. urejena – neurejena
3. naravna – umetna
4. lepa – grda
5. dragocena – cenena
6. zanimiva – nezanimiva
7. vpadljiva – neopazna
8. uporabna – neuporabna
9. razkošna – pusta

Vsaka lestvica ima 7 stopenj:

zelo znana (3), znana (2), malo znana (1), malo neznana (-1), neznana (-2), zelo neznana (-3) ter nevtralna vrednost 0.

Pred razpredelnico semantičnega diferenciala se v anketnem vprašalniku pojavi fotografija, ki prikazuje izbrano grmovnico. Pod fotografijo je vprašanje, ki želi iz anketiranca izveči doživljanje grmovnice na način, da se anketiranec sam spomni pridevnika, ki po njegovem najbolje opisuje izbrano grmovnico. Namen vprašanja je z zbirko pridevnikov ugotoviti razlike v doživljanju faz rasti grmovnic, ter razlike v doživljanju krajinskih arhitektov in laikov.

V anketnem vprašalniku sem uporabila tudi dodatni vprašnji. Eno vprašanje se je nanašalo na najbolj dopadljivo fazo izbrane grmovnice, pri drugem vprašanju pa se je moral anketiranec odločiti, kam bi grmovnico posadil. Na razpolago so bile naslednje možnosti: mestni park, parkirišče, pokopališče, naravna krajina, stanovanjski blok, hišni vrt, obcestni prostor, drugam.

Namen dodatnih vprašanj je, da se anketiranec, potem ko je nekoliko spoznal grmovnico tekom leta, si jo priključil v spomin, svoj odnos do nje natančneje opredeli, npr. mora izbirati med najljubšimi fenofazami. Drugo dodatno vprašanje se nanaša na anketirančeva znanja, izkušnje, morebitne želje in ga sili v odločitev kam v okolju izbrano grmovnico umestiti. S tem sem želela dobiti pregled nad tem, ali je njegovo doživljanje izbrane grmovnice vezano na nek prostor bodisi iz preteklih izkušenj bodisi uresničljivih/neuresničljivih želja. Kot drugo pa sem želela ugotoviti, kateri so tisti zunanji prostori, ki bi jih ljudje v največji meri zapolnili z grmovnicami. Tako dobimo odgovore kje v prostoru je neka grmovnica zaželjena, kar je v končni fazi tud namen te diplomske naloge.

3.3.2 Način anketiranja

Izbrane grmovnice so bile anketirancem prikazane na fotografijah. Barvne fotografije so t.i. simulacijsko gradivo in so preizkušen način dela dosedanjih raziskovalcev. Ustreznost takega gradiva je v primerjahljanih poizkusih preverjal Jacob, ki pravi, da pri uporabi pravih rastlin v primerjavi z njihovimi predstavitvami ni bilo opaziti razlik v končnih rezultatih (Kravanja, 1989). Menim, da sem do podobnega sklepa prišla tudi sama. Fotografije grmovnic v obdobju mirovanja ter pomladi so pretežno avtorske, vir ostalih fotografij so spletne strani. V večini fotografij sta zajeta habitus in oblika grma, tisto kar običajno vidimo, ko gremo mimo v razdalji 2-5 m.

Anketiranje je bilo izvedeno na 2 načina:

- osebno s predstavitvijo barvnih fotografij in izpraševanjem,
- spletno s pošiljanjem anket po elektronski pošti kot priponka v wordovi datoteki.

V primeru osebnega izpraševanja sem anketirancem najprej pokazala fotografije vseh grmovnic v vseh letnih časih, nato pa jim izročila vprašalnik, ki so ga bodisi izpolnjevali sami bodisi sem rešitve obkroževala jaz na podlagi njihovih odgovorov (starejši anketiranci). Vsak anketiranec je izpolnil 48 anketnih listov, za vsako grmovnico po 4.

Pri spletnem anketiranju nisem imela nadzora nad potekom reševanja ankete. Pri branju podatkov z anketnih vprašalnikov sem zasledila večjo pestrost pridevnikov. Nekajkrat so bila kakšna vprašanja domnevno spregledana in zato neodgovorjena.

3.4 OBDELAVA PODATKOV

3.4.1 Vnos, obdelava in prikaz podatkov v Microsoft Office Excelovem dokumentu

Po zbranih stotih anketnih vprašalnikih je sledila obdelava podatkov. Ta je potekala v računalniškem programu Microsoft Office Excel s pomočjo njegovih razpoložljivih funkcij izračunavanja in prikazovanja kodiranih podatkov. Kot si sledijo vprašanja na anketnem vprašalniku, sem najprej pripravila 12 preglednic (za vsako grmovnico posebej) s pridevniki v skupinah po fazah rasti (vrstice v preglednici), ter ločenih odgovorih krajinskih arhitektov in laikov (stolpci). S tem da so pridevniki, ki so jih podali tako krajinski arhitekti kot laiki zbrani v posebnem stolpcu na sredini preglednic kot presek množic. Te preglednice kažejo razlike v doživljanju po fazah rasti grmovnic, ter razlike med doživljanji krajinskih arhitektov in laikov. Statistična enota pri tem je posamezni pridevnik.

Sledilo je dolgotrajno kodiranje podatkov; ročno vnašanje vseh vrednosti semantičnih diferencialov iz anketnih vprašalnikov v Excelove preglednice, ki predstavljajo zbirko odgovorov vseh stotih anketirancev. Vsaka grmovnica ima dve preglednici; v eni so odgovori krajinskih arhitektov, v drugi odgovori laikov. Posamična preglednica vsebuje vse odgovorjene vrednosti semantičnega diferenciala ločene po fazah rasti grmovnice (pomlad/poletje/jesen/zima). Vrednosti ene take preglednice so s pomočjo grafičnih funkcij programa Excel preračunane in prikazane v obliki polarizacijskega profila. Diagram polarizacijskega profila, ki predstavlja posamezno grmovnico, tako vsebuje 4 polarizacijske krivulje, vsaka predstavlja svojo fazo rasti (pomlad/poletje/jesen/zima). Bolj kot polarizacijske krivulje med sabo soupadajo, bolj so si doživljanja grmovnice med posameznimi fazami rasti podobna. Bolj kot so krivulje oddaljene ena od druge, večja je razlika v doživljanju med posameznimi fazami rasti grmovnice. Namen te raziskave je zasledovati razlike v doživljanju med fazami rasti grmovnic, torej sem upala na čimvečji razmak med polarizacijskimi krivuljami.

Naslednji odgovori, ki so še bili obdelani v istoimenskem računalniškem programu, je bila množica odgovorov o najbolj dopadljivi fazi rasti posamezne grmovnice ter množica odgovorov o priljubljeni lokaciji zasaditve obravnavane grmovnice. Ti dve dodatni vprašanji zajemata naslednja postopka obdelave:

- Zbiranje odgovorov v preglednico iz katere sledi predstavitev rezultatov z diagramom dopadljivosti grmovnice v posamezni fazi rasti (npr. diagram 4 prikazuje dopadljivost grmovnic pozimi, vrednosti so izražene v odstotkih, horizontalni stolpci prikazujejo dopadljivostne razlike med krajinskimi arhitekti in laiki pri izbrani grmovnici).
- Obdelava, ki se nanaša na vprašanje primerne lokacije zasaditve izbrane grmovnice se prav tako prične z zbiranjem odgovorov v preglednico, ki so nato prikazani z dvema sestavljenima stolpičnima diagramoma (krajinski arhitekti, laiki). Vsak stolpec

predstavlja eno grmovnico. Stolpec sam pa je razdeljen na osem delov, kar predstavlja osem odgovorov, ki so bili nanizani pod vprašanjem na anketnem vprašalniku (možni odgovori: mestni park/parkirišče/pokopališče/naravna krajina/stanovanjski blok/hišni vrt/obcestni prostor/drugo). Diagram vsebuje legendo za lažje razumevanje prikazanih rezultatov različnih barv znotraj posameznega stolpca.

4 REZULTATI

4.1 ZBRANI PRIDEVNIKI

S pridevniki izražamo kakovost, velikost, vrsto ali svojino (SSKJ, 1991) oz. opisujemo lastnosti. V anketnem vprašalniku je bilo pod fotografijo grmovnice v določeni fazi rasti podano tudi vprašanje kateri pridevnik po vašem najbolje opisuje grmovnico na zgornji fotografiji? S tem vprašanjem je anketiranec lahko izrazil lastna čustva ob pogledu na grmovnico oz. ob priklicu le-te v svoj spomin. Anketiranci so odgovarjali s pridevniki, besednimi zvezami, včasih s povedmi.

Lastnosti sem obdelala po posamezni grmovnici, vendar ločeno za krajinske arhitekte in laike. Ta postopek je bil izpeljan za vseh 12 vrst grmovnic. Posamezna preglednica ima 4 stolpce; prvi stolpec nam pove za kateri letni čas gre, drugi stolpec vsebuje skupine zbranih pridevnikov krajinskih arhitektov, četrti stolpec pa skupine zbranih pridevnikov laikov. Tretji stolpec predstavlja skupne zbrane pridevnike, ki so odgovori tako krajinskih arhitektov kot laikov. Tisti pridevniki, ki so bili večkrat podani imajo v oklepaju navedeno število pogostosti. Z zbirko različnih pridevnikov dobimo odgovore na razlike v doživljanju posameznih grmovnic v različnih letnih časih oz. različnih fenofazah.

Preglednica 1: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Chaenomeles speciosa*

<i>Chaenomeles speciosa</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	razkazujoča, nežna, razveseljujoča, rogovilasta, razvedri, uporabna, ambivalentna, ujame pogled, intenzivna barva, cvetoče-bodeča, prepletana, rožnata, sladka, trnjulčica	roza, pravljica, osvežujoča, raščava, cvetoča	lepa(17), barvna(4), razmršena(3), čudovita(2), bodeča(2), košata(2), cvetoč šipek(2), gosta(2), skuštrana(2), čudna, vpadljiva, veličastna, krasna, fantastična, malocvetna, gozdna, dragocena, rdeča, divja, inspirajoča, obetajoča, pomladanska, živa, preraščena, samozavestna, zanimiva, pikajoča, razraščena, ponazarja spremembe, redka, skromna, polnocvetna, domača, mladostna, neznana, rjava
POLETJE	navadna(2), svobodna(2), homogena, nevpadljiva, prizemljiva, očarljiva, prostorna, prijazna, nevtralna, življenje, hladna	zelena(2), razraščena(2), košata, neopazna	bujna(6), gosta(3), neurejena(3), dolgočasna(2), lepa(2), pusta(2), polna(2), tuja(2), neizstopajoča(2), nevšečna, razkošna, pestrost listov, nelepa, osvežilna, morska, neukrotljiva, naravna, nezanimiva, nežna, pomirjujoča, živahna, pogumna, nič posebnega, mesnata, grmasta, bogata, zelena bodeča grmovnica, pikajoča, hladna, premalocvetna, skromna, zadostna, zanimiva, rastoča, velika, antipatična
JESEN	božična(2), privlačna, prizemljiva, jabolčna, z dodatki, plodovita, težka, okrasna, kontrastna	rumena(2), zanimiva(2), polna, plodna, sončna, užitna, rodovitna	polna(5), bogata(4), lepa(3), bujna(3), privlačna(2), barvita(2), vpadljiva(2), sadna(2), živa(2), pisana(2), uporabna(2), neurejena(2), okusna, naravna, veličastna, plodovita, bohotna, gosta, divja, živahna, luškana, primorska, zeleneča, sadno drevo, zelena, polnorumena, nevarno strupena, razkošna, nezanimiva, pusta, sveža, obložena, uporabna, samosvoja, rumenkasta, materinska, slastna
ZIMA	prepletana(2), počitek, čakajoča, nagovarja k inventuri življenja, uporabna, neprehodna, vmesna faza, stagnacija, samosvoja, gola, zanimiv habitus	pusta, obrezana, čarovnica, mrtva, siva	žalostna(5), dolgočasna(4), suha(3), grda(3), naravna(2), gola(2), okostenela(2), prazna(2), lesnata, nič, puščobna, sloveča, zapuščena, zimska, simpatična, izsušena, običajen grm, gosta, nezanimiva, grmasta, brezvezna, izstopajoča, nelepa, nevredna, vrede, stvarna, visoka

Pozitivna pomladna doživljanja se po večini navezujejo na cvetoče stanje grmovnice, nekateri pa se tudi ob cvetu še vedno zavejo njenih bodic/razrasti/gostote vej ipd. V času olistanosti se doživlja predvsem kot bujna, gosta, razraščena, v jeseni se zaradi plodov doživlja kot bogata, polna, božična, plodna. V času popolne neolistanosti so pridevniki negativnejši; žalostna, dolgočasna, grda, pusta. Japonska kutina ima dva vrhunca doživljanja: pomlad (cvetovi), jesen (plodovi).

Preglednica 2: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Cotoneaster horizontalis*

<i>Cotoneaster horizontalis</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	vzorčasta(3), ljubka(2), drobna(2), cvetkasta, medena paša, božajoča, drobnocvetoča, bela, brenčeča, pritlehna belina, plazeča, rahla, začetek, migajoča	cvetoča(2), pristrčna	lepa(17), nežna(4), bujna(3), drobna, cvetna(3), lušna(2), prostrana(2), zanimiva(2), vredu, belocvetoča, barvita, všeč, rožnata, drobnonežna, zastirna, uporabna, krasna, lahkotna, drobna lepota, mesnata, gosta, igriva, dišeča, čudovita, ljubka, okrasna, cortkana, čebelice, doživljajoča, umirjena, brsteča, polegla, gosta
POLETJE	lovkasta(2), skrivalnica, nizka, dramatična, drugačna, govori o neskončnih možnostih, uporabna, živa talna preproga, hobotnica, pritlehno zelenje, celovita, zmedena	razvejana(3), zelena(2), mehkobna, pokrovna	lepa(5), gosta(4), košata(3), zanimiva(2), grmičasta(2), urejena(2), zanimiva(2), nizka(2), razraščena(2), nežna, nebogata, dolgočasna, pusta, bujna, dobra, blagodejna, vzpenjajoča, zeleneča, običajen grm, neopazna, celostna, trdna, neposebna, prostrana, pahljačasta, nizko rastoča, spominja na praprot, okrasna, krakasta, razgibana, neopazna, necvetoča, povprečna, običajna, živa, grmičasta, turobna, skrivnostna, varna, enolična, kaotična, razmršena
JESEN	ognjevit(3), kričeča(2), ptičja radost, plamteča, drzna, vpadljiva, spodbuja kreativnost, nove ideje, rdeča, nenaravna, buckasta, vroča, pikajoča, opazna, neurejena	ognjevit(2), kričeča(2), jagodičasta	dolgočasna(5), žalostna(3), nič posebnega(3), nevidna(3), prazna(3), skrotovljena(2), zanimiva(2), bodičasta(2), grozna(2), uboga(2), jagodicasta, rdečepikava, uporabna, razprostrta, zaspala, črna, cenena, nedolžna, vpadljiva, nesrečna, porjavela, gosta, utrujena, nezanimiva, neurejena, uporabna za ptice, odmrla, nesmiselna, zimska, zanemarjena, težko razpoznavna, neopazna, razvejana, ni lepa, utrujena, grda, poležana, populjena
ZIMA	kanček življenja, vztrajna, novoletna, neugledna, mrtva, daje upanje, pozabljena, pomembna, stvar preteklosti, kupolasta, navzoča, skeletna, štrleča, štenasta, utesnjeno	pusta(2), neurejena, zapuščena, nizka	dolgočasna(5), žalostna(3), nič posebnega(3), nevidna(3), prazna(3), skrotovljena(2), zanimiva(2), bodičasta(2), grozna(2), uboga(2), jagodicasta, rdečepikava, uporabna, razprostrta, zaspala, črna, cenena, nedolžna, vpadljiva, nesrečna, porjavela, gosta, utrujena, nezanimiva, neurejena, uporabna za ptice, odmrla, nesmiselna, zimska, zanemarjena, težko razpoznavna, neopazna, razvejana, ni lepa, utrujena, grda, poležana, populjena

Krajinski arhitekti pri grmovnici opazijo njeno teksturo (vzorčasta, drobnocvetoča, štenasta), način rasti (lovkasta, plazeča, pritlehna belina, štrleča), doživljajo barvo (bela, ognjevit, kričeča, plamteča), jo doživljajo z asociacijami (medena paša, spodbuja kreativnost, skrivalnica, govori o neskončnih možnostih, stvar preteklosti). Laiki se do grmovnice opredelijo čustveno (lepa, lušna, zanimiva, čudovita, žalostna, dolgočasna), jo zaznavajo preko dejstev, ki jih vidijo (barvita, zastirna, gosta, brsteča, zeleneča, jagodičasta), jo doživljajo z asociacijami (spominja na praprot, čebelice, raj za ptice, pokopališče), ji pripisujejo človeške lastnosti (igriva, umirjena, skrivnostna, živahna, utrujena, zanemarjena).

Skupna doživljanja obojih so cvetoča, razvejana, ognjevit ter pozimi pusta. Skupni pridevniki ponazarjajo stanja grmovnice v njeni fazi rasti.

Preglednica 3: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Forsythia x intermedia*

<i>Forsythia x intermedia</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	žareča(2), bogata, polni energijsko polje, pozitivizem, graciozna, otročja, intenzivna, točkasta, piedestalična, vpijoča, samostojna, barvna	sončna(4), živahna(3), žareča, razkošna, prebujajoča, poživljajoča	lepa(7), najlepša(4), rumena(3), cvetoča(3), živa(2), zgodnja(2), vpadljiva(2), vihrava(2), bujna(2), rumenocvetna(2), razkošna(2), pomladna, čudovita, zlata, ognjena, elegantna, živobarvna, bahačasta, živo rumena, ponosna, pozornost vzbujajoča, rumenkasta, rojstvo pomladi, pozitivna, krasna, ponosna, kot sonce, prečiščuje, banana, velikonočna, kričeča, energična, opazna, vpadljiva, lahkotna
POLETJE	zastor, običajna, zanimiva, ureja misli, razkošna, krajinska, zelena lahkotnost, stapljajoča, masovna, kompaktna, sprehajajoča, sveža	bujna(2), gosta(2), košata, zanimiva, naravna, polna	zelena(12), lepa(4), enolična(2), razkošna(2), nezanimiva(2), zaraščena(2), dolgočasna, divja, razrasla, polna življenja, neuporabna, drugačna, spremenjena, nasičena, prostorna, poraščena, gosto zeleno, gosta, kup zelenja, zelenolistna, rastoča, mogočna, spominja na sprehod po mestnih parkih, nevidna, sramežljiva, skrivnostna, poletna, grmasta, listnata
JESEN	ognjena(2), očarljiva(2), pestra, visoka vibracija, barvita, domača, žametna, razgradljiva, gospodična, prijetna, večbarvna, jesenska lepota, mraz	topla(2), barvna(2), barvita(2), jesenska(2), pisana	lepa(5), rumena(3), zanimiva(3), razkošna, abstraktna(2), slikovita(2), umirajoča(2), žalostna, zlata, barvna, barve za dušo in srce, romantična, preprosta, uporabna, odcvetela, prihajajoča jesen, vpadljiva, živahno, igriva, pisanolistna, mavrična, prelivajoča, umirajoča, spominja na lepoto jeseni, čiščenje (delo z njo), sprejemljiva, dopadljiva, barvno usklajena, bogata, všečna, rumenkasta, naravna, melanholična, večbarvna, razmršena
ZIMA	dolgovejnata(2), čarovniška, rjava, umirja um, turobna, nerazpoložena, prazna, nezahtevna, ima štrleče veje, večstebelna, samosvoja, naravna, neprivlačna, babična, neopazna, metla	vejnata(2), neurejena	pusta(13), dolgočasna(7), žalostna(3), zapuščena(3), prazna(3), nezanimiva(3), razkava(2), uboga(2), vejnata(2), neopazna, grozna, burna, brezlistna, umiranje, znana, navadna, zanič, gola, razpuščena, čakajoča pomladi, gosta, pusto šibje, opuščena, zaspana, grda, spominja na babičin dom, neopazna, paličasta, primerna, osamljena, pozabljena, obupna, grda, lesnata

Grmovnici so anketiranci naklonjeni v času cvetenja. Krajinski arhitekti menijo, da je žareča, bogata, intenzivna, laiki jo zaznajo kot sončno, živahno, bujno, lepo, toplo, zanimivo, slikovito, prijetno. Veliko pridevnikov, ki se nanašajo na stanje grmovnice pomladi, je pri obeh skupinah anketirancev skupnih (sončna, živahna, žareča, razkošna, prebujajoča, poživljajoča). Poleti je grmovnica v stanju olistanosti, zato jo tako krajinski arhitekti kot laiki doživljajo kot bujno, gosto, košato, naravno. Prvi jo zaznajo kot polno, običajno, krajinsko, stapljajočo se z okoljem, drugi kot zeleno, lepo, nezanimivo. Jeseni grmovnica s svojo obarvanostjo listja ugodno deluje na doživljanje obeh skupin anketirancev (topla, barvna, barvita, jesenska, pisana). V neolistanem času je njena pojavnost nekoliko bolj odklonilna pri laikih (pusta, dolgočasna, žalostna, zapuščena, ...) in zmernejša pri krajinskih arhitektih (dolgovejnata, prazna, rjava, nezahtevna). Razen v cvetočem stanju je grmovnica priljubljena tudi jeseni.

Preglednica 4: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Hammamelis x intermedia*

<i>Hammamelis x intermedia</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	horizontalna(3), siva miška, plastovita, lahkotna, pogumna, kitajski stil, spominja na bukev, svetlolistna, lejerji, novinka, slojevita, naravna, jezički	razgibana, razraščena, široka, domača, sveža	zanimiva(6), lepa(4), zelena(4), navadna(4), drevesasta(3), stopničasta(2), divja(2), živa(2), spominja na smreko(2), bujna(2), bogata(2), nepomembna, neopazna, abstraktna, običajna, preprosta, domača, lepolistna, nežne barve, razvlečena, urejena, raztegnjena, razprostrta, zelo podobna drevesu, nizka, prostorna, samozavestna, zelenolistna, nežna, nepoznana, rastoča, razmršena, kot bukev, nežnorastoča, uboga, umirjena, pusta, stegajoča, košata
POLETJE	zmeda, parkovna, razvejana, običajna, nevpadljiva, mogočna, temna, samozavestna, samozadostna, točkovna, plastovita, odrasla, temnozeleno, senca, visokorasla	zelena, velika, polna	lepa(6), razrasla(3), košata(3), neposebna(3), naravna(3), mogočna(2), raščena(2), nepoznana(2), gosta(2), zanimiva(2), neopazna, primerna, grmičasta, ojačana, nekontrastna, boljše, drevesasta, romantična, bujna, trdna, kot mlado drevo, zelenkasta, grmasta, ponosna, nezanimiva, neznana, šavjasta, ozelenela, širokorasla, uglajena, dolgočasna, bujna, štrleča, košata, pusta, razmršena
JESEN	zlato, prelivajoča, tipična, navdihujoča, spodbuja pogum, rumeno-rdeča, sproščena, meditativna, privlačna lepota, uresničena, ekstremna, izjemna, barvita, čarobna, lizike, zasanjana	barvita(2), zanimiva(2), vpadljiva, topla	jesenska(9), lepa(7), pisana(6), barvna(4), navadna(2), čudovita(2), všečna(2), rjava, čarobna, gozdna, mavrična, pozitivna, obarvana, jesenska lepota, gnila, stara, frajerska, živobarvna, igriva, pisanolistna, jesenske barve, jesenska zasanjanost, sosedova, polna, živa, izrazita barvnost, naravna, viseča, propadajoča, lepolistna, okrasna, prikupna
ZIMA	presenečenje(2), 'ježkasta', vztrajna, drugačna, ponosna, odločna, zbujajoča, izrazita pozimi, urejena, samosvoja, nevpadljiva, življenje, preprosta, nenavadna, dišeča, skromna, šopki	živahna, gola	zanimiva(14), cvetoča(5), posebna(3), rogovilasta(2), vejasta(2), nizka(2), okrasna(2), lepa(2), pusta(2), naravna, neobičajna, privlačna, ekstravagantna, žlahtna, nezanimiva, razraščena, dragocena, revna, radodarna, oskubljen, zimzelena, osvežujoča, razvejana, prizadevna, zgodaj cvetoča, brsteča, štrleča, smešna, prazna, šikana, nenavadna, posebna, okrasna, pogumna, neopazna, krasna, redka, razčesana, preklasta, lesnata

Doživljanja nepozebnika tekom leta nekoliko odstopajo od drugih grmovnic. Pomladi se doživlja bolj ravnodušno (razgibana, razraščena, horizontalna, zelena). Prav tako poleti (zelena, velika, polna, parkovna, neposebna). Vsa naklonjenost doživljanj obeh skupin anketirancev se sprosti v jeseni (barvita, zanimiva, vpadljiva, topla) in pozimi (presenečenje, zanimiva, posebna, cvetoča, lepa). Razlike v doživljanju med krajinskimi arhitekti in laiki opazimo v prvi polovici leta, ko je grmovnica olistana, zelena. Krajinski arhitekti v njej vidijo plastovitost, horizontalnost, razvejanost, svetlolistnost pomladi in temnolistnost poleti. Laiki jo doživljajo kot lepo, zeleno, naravno, razraslo grmovnico, ki spominja na drevo.

Preglednica 5: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Hydrangea macrophylla*

<i>Hydrangea macrophylla</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	močna, drugačna, živahna, ponosna, poživljajoča, lačna, polna življenja, rojstvo venere, svetlozelena, mlada, pričenša, skromna, začetek, nezaznavna	sveža(2), prebujajoča(2) ljubka	nezanimiva(5), mlada(4), lepa(4), otožna(3), dolgočasna(2), skromna(2), nizka(2), pusta(2), nič posebnega(2), drobcena(2), majhna, neopazna, krasna, nežna, paličasta, zelenkasta, poganjajoča, počasna, tradicionalna, spominja na trto in figo, se zelo razrašča, čudna, razvijajoča, revna, ponovno rojena, spomladanska, življenje, neznana, hitra, skromna, budna, ni lepa, vztrajna, zanimiva, neopazna, nedolžna, obrezana, kričeča
POLETJE	domačnost(2), senca, najlepša, ambiciozna, nebeška modrina, vpadljiva, kraljevska, izživeta, postavna, pogosta, cvetoča, obla, polna, bohotna	bogata(3), modra(2), razkošna(2), bujna, baročna, cvetoča, bohotna, kraljevska	lepa(12), cvetoča(3), pomirjujoča(3), čudovita(3), vpadljiva(3), krasna(3), veličastna(3), cvetoča(2), polnocvetoča(2), nebeška(2), neposebna, prekrasna, gosta, živahna, fantastična, bunkasta, fascinantna, realizirana, ogromna, poletna svežina, nenaravna, pastelna, starinska, kraljevska, bunke za na grob, ponosna, spominja na grozdje, okroglolična, bohotna, debela, pisana, umetna, okroglo nebo
JESEN	slovo, nenavadna, razgibana(v smislu tekstur, barv in oblik), upadla, velika pričakovanja, vztrajna, pestra, pridih preteklosti, pretekla, poslavlajoča, jesen, uporna, posebna, ožgana, umirjena	odmirajoča, zapuščena, cvetoča, odmirajoča, utrujena, pastelna, pravljična	lepa(10), odcvetela(3), žalostna(3), utrujena(3), pusta(2), barvita(2), morbidna(2), zanimiva(2), ovenela(2), uboga, vijolična, otožna, zrela, spremenljiva, fantastična, pisana, jesensko lepa, listnata, je toplih barv, spokojna, znana, arhivska, dolgočasna, neestetska, stara, sprana, jesensko obarvana, nepriljavna, umirajoča, posušena, zbledela, siromašna, nelepa, zgodovinska, barvna, čarobna, grda, pisana, blede, uvela
ZIMA	vztrajna(2), suhocvetna, praznična, polna, trda, porjavla, lupina, neurejena, odmrla, okostje, petrificirana, lahkotna, mirna, prototipna, propadla	suha(2), posušena(2), umirajoča, opustošena	grda(4), pusta(3), lepa(3), rjava(3), žalostna(2), dotrajana(2), opazna(2), dolgočasna(2), zapuščena(2), ovenela(2), mrtva(2), zanimiva(2), ubobožana, povožena, nekoristna, zlata, stihija, znana, predana, siromašna, zimska cvetnica, puščobna, neurejena, nezanimiva, odvečna, bronasta, nazobčana, šumeča, nevredna, nebodigatreba, ostanki, nelepa, grozna, nezanimiva, odcvetela, lovka, lesena

Grmovnica svoj vrhunec doživi poleti, temu primerna so tudi intenzivna doživljanja krajinskih arhitektov (bogata, domača, modra, razkošna) in laikov (lepa, cvetoča, pomirjujoča, čudovita, vpadljiva, krasna, veličastna). V naslednjih fazah rasti grmovnica vzbudi kar nekaj doživljanj, podanimi s pridevniki, ki opisujejo človeške lastnosti (prebujajoča, močna, skromna, ambiciozna, utrujena, poslavlajoča, umirajoča, neurejena). Grmovnica se doživlja tudi preko asociacij: rojstvo venere, začetek, spominja na trto in figo (pomlad), domačnost, senca, bunke za na grob, spominja na grozdje (poletje), slovo, velika pričakovanja, pridih preteklosti, pravljična, arhivska (jesen), okostje, lupina, stihija, ostanki, nebodigatreba (zima). Nekoliko pretirani vendar zanimivi so pridevniki, ki opisujejo stanje grmovnice v poletnem času: kraljevska, bohotna, razkošna, baročna, nebeška, prekrasna, fantastična, bunkasta, fascinantna, ponosna.

Preglednica 6: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Juniperus sabina* 'Tamariscifolia'

<i>Juniperus sabina</i> 'Tamariscifolia'	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	trdna(2), svežina, elegantna, povešen, strpen, razkošna, zelena preproga, stabilna, uporabna, nizka, skladna, konstantna, prekmurska, enakomerna	zelena(2), pokopališče, razrasla, bodičasta	lepa(6), všečna(4), grmasta(3), zimzelena(3), gosta(3), plazeča(3), igličasta(2), skromna(2), bodikava(2), uporabna, nepoznana, primerna, puhasta, grmičast, pikajoč, oster, urejena, pokrovnna, drugačna, nežna, spominjajoča na V kulture, mediteranska, ponosna, cipresasta, teritorialna, spominja na mah, nadležna, nazobčana, krasna, samotarska, življenjevoljna, trdoživa, zgoščena, japonska, nezanimiva, polna kuščarjev, kompakten, košata
POLETJE	konstantna(2), preprosta, odpornost, izžareva življenjsko moč in lepoto, osivel, zamrznjena, skromna, zelena preproga, stabilna, parkovna, stapljajoča, sveža, prilagodljiva, gorski sprehod, navadna	zelena(2), lepa(2), razrasla, plazeča	zimzelena(5), košata(3), stalna(3), grmasta(2), spominja na smreko(2), mimikrivna(2), všečna(2), pokrovnna(2), pikajoča(2), gosta(2), zanimiva, uporabna, neznana, znana, primeren, polna, iglasta, urejena, široka, večna, bodičasta, neopazna, prostrana, vednozeleni, teritorialna, 'zeleno, ki te ljubim zeleno', nazobčana, bogata, krasna, nizka, energična, samotarska, trdoživa, japonska, nebi dal roke not, preprogasta, kompaktna, razmršena, sproščujoča
JESEN	nespremenljiva(2), preprosta, ležeča, sočutna, mumificirana, ekonomična, zelena preproga, stabilna, skrita, pomembna, nerazvita, trmasta, konstantna, uporabna, pritlehna, bogata, navadna	nizka, živa, vednozeleni, vztrajna	zelena(11), lepa(4), spominja na smreko(3), temnozeleni(2), vsestranska(2), bodičasta, iglasta, pikajoča, grmasta, naravna, temna, vpadljiva, opazna, barvna, nespremenjena, oblečena, dragocena, temna, prazna, uporabna za živalce, neomajna, neobčutljiva, samozadostna, neodvisna, spominja na smreko, zeleneča, nazobčan, velika, nezmrljiva, krasna, izstopajoča, energična, polna življenja, življenje voljna, živa, japonska, znana, varna, polegla, kompaktna, razbohotena, nesmrtna
ZIMA	obstojna(3), življenje, uporna, osvežujoča, vpadljiva, plazeča, uči nas o večnosti, utrujena, neomajna, zimsko veselje, sproščujoča, zaželjena, navzoča, konstantna, trpežna	nizka, živa, vednozeleni, vztrajna, japonska, kompaktna	zelena(11), lepa(4), spominja na smreko(3), temnozeleni(2), vsestranska(2), bodičasta, iglasta, pikajoča, grmasta, naravna, temna, vpadljiva, opazna, barvna, nespremenjena, oblečena, dragocena, temna, prazna, uporabna za živalce, neomajna, neobčutljiva, samozadostna, neodvisna, spominja na smreko, zeleneča, nazobčan, velika, nezmrljiva, krasna, izstopajoča, energična, polna življenja, življenje

Grmovnica, ki se tekom leta ne spreminja, razen minimalne rasti, se kljub temu doživlja v skladu z letnimi časi; pomlad (svežina, nežna, razrasla), poletje (lepa, razrasla, uporabna), jesen (lepa, košata, všečna, bogata), zima (utrujena, vednozeleni, vztrajna, izstopajoča). V vsakem letnem času se doživlja njena zelena barva ter njena razraslost. Mnogi pridevniki dobro opisujejo njeno lastnost: trdna, trdoživa, konstantna, odporna, obstojna, trpežna, trmasta, bojevita, ter njene druge lastnosti: plazeča, uporabna, bodeča. Med laičnimi anketiranci se pojavi tudi odgovor 'spominja na vzhodne kulture' ter pridevnik japonska. Čeprav se v preglednici nahaja malo skupnih pridevnikov obeh skupin anketirancev, bistvenih razlik v doživljanju med njima ni.

Preglednica 7: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Kerria japonica*

<i>Kerria japonica</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	poživljajoča(2), svežina, bogata, gostocvetna, drobna, čista energija, izstopajoča, prgišče sreče, semafor, veselje, v vidnem polju, cvetoča, staromodna, pomladna, polna, razvejana toplina	živahna(2), razigrana	lepa(14), cvetoča(6), gosta(4), rumenocvetna(3), krasna(2), nežna(2), slikovita(2), rumena(2), dragocena, nežno rumena, staromodna, kot šlajer, inspirajoča, neobrezana, pisana, širokorastoča, razkošna, zlata, sončna, razvejana toplina, divja, čudovita, poznana, naznanilka, neurejena, pomirjujoča, lahkotna, vesela, žareča, vpadljiva, siromašna, čustvena
POLETJE	ostrina(2), krhka, prizemljí, cikcakasta, lahkotna, zanimiva, integralna, grmasti škrt, sproščena, nezahtevna, življenje	nežna(2), naravna, mehka, simetrična, neopazna, običajna, spominja na koprivo	zelena(14), zanimiva(5), lepa(4), lepolistna(3), listnata(3), neurejena(2), neprilčna, enolična, razraščena, spremenjena, pusta, klasična, spominja na drevo, drevesasta, ostrina, redkocvetna, neizstopajoča, nazobčana, kot malina, sramežljiva, mikavna, košata
JESEN	topla(2), svetla, žareča, povešujoča, rumena, padajoča, visoka vibracija, zahajajoča, živahna, klepetava, migajoča, slikovita, v polju zavesti, krhka, japonska	barvita(3), rumenozelena, poživljajoča	jesenska(10), zanimiva(5), lepa(5), rumena(4), vpadljiva(2), čudovita(2), slikovita(2), poslavljajoča(2), divja(2), nora, polna, optimistična, lebdeča, elegantna, nežna, uporabna, razraščena, umetniška, romantična, obarvana, drobnolistna, odcvetela, redka, spominja na lesko, izstopajoča, pisanolistna, jesensko obarvana, prelivajoča, opazna, spominja na japonske anime risanke, lepobarvna, listnata, košata, razmršena
ZIMA	vertikalna(2), vitkost, prijetnozelená, preprosta, sloka, pooseblja življenje, plastična, igriva, zimsko	stebličasta (4), pusta(2), spominja na trstje, paličasta	zanimiva(4), bambusna(3), vejnata(3), nezanimiva(2), vpadljiva(2), izrazita(2), zelena(2), razraščena(2), nepomembna, poživljajoča, dolgočasna, pecljata, suha, dobra, neobičajna, ekstravagantna, močvirska, kot močvirsko ločje, luskasta, preklata, postavna, elegantna, neopazna, redka, prazna, samostojna, neurejena, suličasta, siromašna, neprilčna, dopadljiva, špargljasta, čarobna, nadnaravna, čudna, stebrički, štrleča, zoprna, gola

Barvni prehod iz rumene (pomlad, jesen) na zeleno (poletje, zima) stanje grmovnice. Vedno pozitivno doživljanje z vrhuncem prijetnih občutij v času cvetenja (svežina, bogata, čista energija, živahna, razigrana, lepa, cvetoča, dragocena). Pozimi, sicer neolistana, je vendar dopadljiva (prijetnozelená, pooseblja življenje, zanimiva, vejnata, poživljajoča). Krajinski arhitekti svoja doživljanja intenzivne rumene barve cvetov grmovnice v pomladnem času bolj poudarijo (poživljajoča, izstopajoča, semafor, v vidnem polju) kot laiki.

Preglednica 8: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Mahonia aquifolium*

<i>Mahonia aquifolium</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	blagodejna(2), trdnost, privlačna, mehka, bleščeča, božična, sončna kopel, vonj pomladi, trdoživa, medena, vesela, težka	bodičasta(2), pikajoča, drobnocvetna, lakasta, nenavadna, dišeča, voskasta	lepa(7), cvetoča(5), zanimiva(3), domača(3), čudovita(2), kraška(2), ljubka(2), zimzelena(2), mesnatolistna(2), uporabna, znana, dragocena, starinska, cvetni prah, živa, nepraktična, spominja na bezeg in lovor, mediteranska, svetla, adventna, ponosna, kompaktna, kot bezeg, sprejemljiva, ostra, kot božje drevce, pikava, umirjena, pomirjujoča
POLETJE	tropska(2), skrivnostna(2), nedotakljiva, sladka, neizstopajoča, raščava, mastna	borovnice(3), grozdasta, jagodičasta, privlačna, svojstvena, modrikasta	zanimiva(7), bodičasta(3), plodovita(2), vpadljiva(2), lepa(2), uporabna(2), drugačna(2), zelena, neobičajna, raznovrstna, mamljiva, ostra, užitna, zimzelena, bučkasta, romantična, razmetana, vijoličasto-zelena, mesnata, mediteranska, za v vazo ali v aranžma, ponosna, sveža, spominja na grozdje, bezeg, kače, neuničljiva, lepolistna, okrasna, čudovita, krasna, estetska, nezanimiva, strupena, gosta, enolična, razmršena, vsestranska, okusna
JESEN	mavrična(2), raznolika(2), bolečina, pestra, drugačna, nadnaravna, izstopajoča, magična, polje umetnosti, heterogena, ekspresivna, ledena	pisana(3), pravljica, očarljiva, zanimiva	barvita(9), lepa(7), borovničasta(3), vinska(2), vpadljiva(2), bodikava(2), bogata(2), čudovita, krasna, strupena, žlahtna, hudobna, razkošna, božanska, jagodičasta, neobičajna, skrivnostna, jesensko obarvana, zimzelena, jesenska, igriva, posladek za ptice, eksplozija barv, modrikasta, sadna, ledena, divja, spreminjajoča, večbarvna, grozdnata, čudna, lepobarvna, žive barve, propadajoča, presenetljiva
ZIMA	žlahtna(3), vinska(2), nepopustljiva, inspirajoča, razkošna, bogata, utopična, zimsko masovna, uporabna, barvita, skromna, obstojna, prisotna, umirjena	zanimiva, vpadljiva, žalostna, voskasta	lepa(10), rdeča(9), barvna(6), nezahtevna(2), topla(2), krvava(2), nenavadna, zanimiva, z dušo, neobčutljiva, trdna, božična, bordo, vztrajna, neuničljiva, zelena, izstopajoča, škrlatna, skladna z letnim časom, izstopajoča, škrlatnordeča, vztrajna, rdečelistna, bodičasta, pisana, temnordeča, pokopališka, zaraščena, dobre barve, pusta, pobarvana, spremenjena, veličastna, pogumna, lepobarvna, umirjena

Mahonia aquifolium ima pester izbor pridevnikov in je v korelaciji s svojo pestro pojavnostjo v sosledju faz rasti. Pomladi blagodejna, bodikava, lakasta, dišeča, cvetoča, kraška, nepraktična, starinska. Poleti tropska, skrivnostna, spominja na borovnice, bezeg, kače, je svojstvena, strupena. Jeseni pisana, pravljica, vinska, nadnaravna, božanska, ledena, eksplozija barv. Pozimi žlahtna, inspirajoča, vpadljiva, krvava, neobčutljiva, utopična.

Laiki so si ob pogledu na grmovnico v spomin priklicali mnoge druge rastline (grozdje, borovnice, jagodičevje, bezeg, lovor in božje drevce). Asocira jih na Mediteran, kače, božič. Zdi se jim neobičajna, vendar vsestranska in primerna za v vazo in aranžmaje. Pri krajinskih arhitektih ima grmovnica nekoliko umetniški pridih (mavrična, magična, polje umetnosti, ekspresivna, heterogena, utopična, inspirajoča).

Preglednica 9: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Magnolia stellata*

<i>Magnolia stellata</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	sneguljčica, kipeča, papirnata, kozmična, razcvetena, vidna, stasita, mežikajoča, bohotna, svetla	sneguljčica, kipeča, papirnata, kozmična, razcvetena, vidna, stasita, mežikajoča, bohotna, svetla	lepa(7), snežna(5), bela(4), bogata(2), snežnobela(2), božja(2), veličastna, vpadljiva, najlepša, polna, vejasta, drobcena, lučka, puhasta, bombažna, zgodajcvetoča, čista, znanilka pomladi, spominja na sneg in bombaž, velikocvetna, drugačna, krasna, bi jo imela, belocvetoča, ponosna, znanilka pomladi, živa, deviškobela, cerkvena, mirna, posebna, snežinke, pomladna, asocira na rojstvo, dišeča, zvezdice, sončna
POLETJE	eleganca, nevpadljiva, gostolistna, navadna, povezuje z nesnovnim, pozitivna, zelenotelesna, neprehodna, gravitacija, masovna, trdikava, zanesljiva, okroglo razvejana	lepa(2), gosta, polna, težka, razrasla, običajna, neopazna	zelena(17), bujna(6), mesnata(2), listnata(2), košata(2), grmasta(2), drevesasta(2), razmršena(2), urejena(2), sprejemljiva, razrasla, živahna, katastrofalna, stabilnost, gostota listov, dobra za senco, neobvladljiva, prazna, prostrana, plazeča, nasičena, okroglorazvejana, zanimiva, neizstopajoča, lušna, jurska, klasična
JESEN	spreminjajoča, masna, prinaša darove univerzuma, razgibana, saharška, blagodejna, prijetna, bleda	jesenska(3), umirajoča, topla, barvita, pastelna, naravna, nežna, lepa, bleda, sveža	zanimiva(4), rumenolistna(3), pisana(3), pestra(2), svetla(2), neposebna, neopazna, nevšečna, živopisana, hladna, zlata, urejena, gostota listov, romantična, lušna, dolgočasna, svetlozelena, barvita, razbarvana, lenobna, okrasna, rumeno-zelena, vpadljiva, gosta, raznobarvna, slikovita, nepomembna, blaga, večbarvna, nevsiljiva
ZIMA	prosojna(3), razkošje, meditirajoča, neatraktivna, nepremična, nenavzoča, strukturna, krotovilasta, prazna	neopazna, naravna, gosta, samotna, speča, razvejana, štrenasta	pusta(19), žalostna(4), dolgočasna(4), drevesasta(2), bujna(2), prazna(2), mrtva(2), suha(2), lesna, nič, naravna, grmasta, suhoparna, neposebna, počivajoča, lepo razraščena, uporabna, praznovejnata, nič posebnega, neomajna, gololistna, nevidna, zapuščena, nepomembna, otožna, pikra, spokojna, pestra

Pridevniki kažejo na veliko dopadljivost v času cvetenja (sneguljčica, kozmična, nedolžna, razkošna, zvezdnata, čudovita, poročna). Nato dopadljivost počasi upada (elegantna, gostolistna, grmasta; jesenska, umirajoča, pastelna; pusta, štrenasta, otožna). *Magnolia stellata* ima, glede na ostale obravnavane grmovnice, veliko pridevnikov, ki so skupni tako krajinskim arhitektom kot laikom.

Preglednica 10: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Pyracantha coccinea*

<i>Pyracantha coccinea</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	sramežljivka, vzorčna, razkošna, kipeča, drobna, drobnocvetna, pristrčna, čopkasta, rafaelo, antarktična, blagostanje, teksturirana, mehka	bela(2), cvetoča(2), bogata, poročna, sveža, bodeča, precizna	lepa(4), čudovita(4), nežna(3), zanimiva(3), gosta(2), všečna(2), ljubka(2), smešna, vpadljiva, rožnata, grmasta, posebna, pristrčna, duhovita, zapuščena, stabilna, visoka, otroška, majhna, čista, mediteranska, zimzelena, ponosna, belocvetoča, dišeča, močno dišeča, drobnocvetna, košat, energična, neznana, umirjena, razkošna, simpatična, posvečena
POLETJE	strupena(2), plastična, izstopajoča, polna, graciozna, samozavestna, močna, bogata s plodovi, povzdigajoča, opazna, postavljaajoča, izražajoča, topla	barvita(4), živahna, plodna	zanimiva(7), jagodičasta(4), vpadljiva(3), pisana(3), bodeča(3), divja(2), žareča(2), čudovita(2), energična, razkošna, nora, enkratna, sadna, bujna, razrasla, resnična, romantično lepa, razmetana, obložena, razpuščena, poživljajoča, strupena, dolgočasna, samostojna, energična, raznolika, jesenska, nevšečna, neukrotljiva, ognjena, lepa, ptiči, cvetoča, neurejena, kričeča
JESEN	upanje, trmasta, razraščujoča, pobešava, enolična, hobotnica, siva, utrujena, neprehodna, nezaželjena, krajinska, utrujajoča, obledela	bodikava(2), pusta(2), žalostna, prazna, razrasla, umirjena, iztrošena, razvejana	nezanimiva(5), motovilasta(2), dolgočasna(2), monotona(2), košata(2), neprilčna(2), zelena(2), lepa(2), razrasla(2), sproščujoča, trnava, uporabna, neposebna, zanimiva, suha, nevšečna, zapuščena, vpadljiva, posebna razrast, viseča, jesenska, neromantična, poraščena, običajna, zimzelena, neurejena, kot zavetje, radovedna, gostorastoča, obupna, dobra, skuštrana, primorska, divja, poletna, speča, čudna, gosta, turobna, razmršena
ZIMA	rogovilasta(2), kljubovalna(2), zmeda, istopajoča, zaspana, neprilčna, temačna, životec, razmršeno gnezdo, duhamorna, trajna	neurejena(3), zapuščena, mrtvaška, črna, bodičasta	pusta(11), nezanimiva(3), huda(2), žalostna(2), grda(2), bodičasta(2), dolgočasna(2), turobna(2), siva, naravna, nevšečna, nelepa, ubobožana, razvejana, zaspana, znana, posebna, razrasla, zasanjana, čarovniška, nič posebnega, zimzelena, osamljena, radovedna, skrbna, opuščena, neobvladljiva, pokončna, zimska, spominja na smreko, grozna, prazna, razmršena

Ognjeni trn ima 2 zanimivi fazi vegetacije; cvetenje in čas plodov. V tem času so doživljanja obeh skupin anketirancev naklonjena: razkošna, kipeča, blagostanje, čudovita, všečna, ljubka, pristrčna, dišeča (pomlad), polna, graciozna, postavljaajoča, energična, romantično lepa (poletje). V nenaklonjenost se doživljanja sprevržejo kasneje jeseni in pozimi: siva, utrujena, speča, motovilasta, kljubovalna, temačna, turobna. Krajinski arhitekti skozi faze rasti grmovnice doživljajo njeno teksturiranost, drobne cvetove, polnost plodov, opazen videz, neprehodnost, bodikavost. Laiki v doživljanju grmovnice zavzemajo bolj čustven odnos: nežna, ljubka, poživljajoča, romantično lepa, neprilčna, obupna, nevšečna, grda.

Preglednica 11: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Prunus laurocerasus*

<i>Prunus laurocerasus</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	sveža(2), cvetovi kot kostanjevi(2), kontrast, očarljiva, drugačna, trdna, razigrana, praznična, zmaga, raščava, cvetna, darežljiva, uravnotežena	cvetoča(3), dišeča(2), zanimiva, mediteranska	zanimiva(4), zelena(2), navdihujoča(2), lepa(2), nežna(2), atraktivna, presenetljiva, vpadljiva, elegantna, bela, vesela, prevzeta, razkošna, snežnocvetoča, grozdasta, urejena, zimzelena, razcvetena, popestrena, romantičnolepa, optimistična, dopadljiva, pokončna, nezanimivo cvetje, budna, zelenolistna, smrdljiva, uporabna, sprejemljiva, finalistka, svečana, čarobna, polna, čudovita, bleščeča, stoječa, stožčasta
POLETJE	gošča, elegantna, enostavna, trpežna, mogočna, zasidrana v materialno, velikolistna, usnjata, voskasta, grobroteksturirana, zanesljiva, sosedova	uporabna(2), košata, primorska, raščava, obstoječa	zelena(8), lepa(5), gosta(3), navadna(3), zimzelena(2), znana(2), zelenolistna(2), naravna(2), grmičasta(2), sproščujoča, običajna, polna, dolgočasna, zanimiva, gozdna, vredu, bogata, gladka, prazna, prebujajoča, dišeča, listnata, puhasta, mediteranska, temnozeleno, nenavadna, domačnost, spominja na sosede, krasna, vredu, opazna, najlepša, svobodna, priročna, ogromna, lovor, skrivnostna
JESEN	ponosna, čvrsta, homogena, vzdržljiva, košata, živahna, spodbuja akcijo, mlada, obstojna, voskasta, vertikalnorasla, usnjata, kostanjeva, cvetna, darežljiva, dišeča, lepa	mediteranska, raščava, uporabna	gosta(8), zelena(6), urejena(4), toploljubna(2), jesenska(2), zelenolistna(2), zanimiva(2), gosta(2), omejena, neposebna, običajna, dolgočasna, vpadljiva, grmičasta, gosposka, utrujena, uporabna, zimzelena, stabilna, polna, bleščečelistna, skladna, velikolistna, zakrivajoča, samozavestna, plastična, smešna, sveža, skodeličasta, krasna, opazna, gladkolistna, povprečna, trikotna, umirjena, mogočna
ZIMA	optimizem, stagnirujoča, nepremična, raščava, vednozeleno, blagodejna, voskasta, žalostna	zelena(3), zimzelena, vzdržljiva, uporabna	lepa(4), pusta(3), čudovita(2), zelenolistna(2), vzdržljiva(2), zanimiva(2), neposebna(2), neuničljiva(2), lepa, zapuščena, dolgočasna, živahna, močna, kontrastna, opazna, skrčena, simpatična, žalostna, odporna, neopazna, mediteranska, listnata, zaspana, voskasta, krasna, izstopajoča, velikolistna, žilava, mogočna, zanesljiva

Kot vednozeleno grmovnica se lahko postavlja z 'vednonaklonjenimi' pridevniki, kateri so opazni v vseh fazah vegetacije. Krajinski arhitekti jo doživljajo kot elegantno, velikolistno, grobroteksturirano (pomlad); svežo, trdno, raščavo (poletje); homogeno, obstojno, košato (jesen); poživljajočo, uporabno, blagodejno (zima). Laiki jo doživljajo kot zeleno, lepo, navadno (pomlad); navdihujočo, nežno, razkošno (poletje); urejeno, zelenolistno, gosto (jesen); vzdržljivo, zanimivo, močno (zima). Obe skupini anketirancev ob doživljanju grmovnice v spomin priključata Mediteran, uporabnost, raščavost, vednozelenost.

Preglednica 12: Zbrani pridevniki po letnih časih, *Spiraea x vanhouttei*

<i>Spiraea x vanhouttei</i>	Pridevniki krajinskih arhitektov	Skupni pridevniki	Pridevniki laikov
POMLAD	razkošna(3), bogata(2), kupolasta(2), snežena(2), migetajoča, združevanje nasprotij, snežna belina, pravljica, cvetoča, bombažna, bujna, polna, razvejana, težka	razkošna(3), bogata(2), snežena(2), razraščena, cvetoča	lepa(6), bela(5), bujna(3), čudovita(2), krasna(2), najlepša(2), cvetoča(2), belocvetoča(2), bogata(2), snežena(2), zanimiva(2), nežna(2), košata(2), najboljša, ogromna, poročena, obilna, težka, velika, belina, opojnost, mogočna, kot nevesta, spominja na zasneženo grmovje, izstopajoča, živa, grandiozna, okrasna, veličastna, razvejana, pomladna, kraljevska, poročna, razkošna, čebele, ponižna, drobnocvetkasta, božanstvena, lahkotna, viseča, pomirjujoča, pobešava
POLETJE	drobnotekstrurna(2), nežnost, preprosta, nezanimiva, žalostna, sprejme spremembo, razmršena, srednjeveška, grenka, staplajoča z okoljem, skromna, navadna, razvejana, siva	neopazna(3), raščava, običajna	zelena(8), neurejena(4), pusta(3), dolgočasna, grmava(2), povprečna(2), lepa(2), gosta(2), nevšečna, znana, lomljiva, skrčena, zanemarjena, izmozgana, pestra, nič posebnega, bujna, prazna, drobnolistna, samosvoja, zelenkasta, razvejana, brezvezna, neposebna, manjkajo cvetovi, nezanimiva, drugačna, skodrana, zavržena, uvela, zeleno-rjava
JESEN	krhkost, zlahčna, rjasta, nežna, sprejme preprostost, pojemajoča, oddaljena, temačna, prelivajočase, odhajajoča, oddaljena, harmonična, spremenjena, nezaznavna	jesenska, umirajoča, pusta, hladna, turobna	lepa(8), pisana(5), barvita(5), zanimiva(2), barvna(2), gibljiva(2), zadovoljiva, vpadljiva, nepriljavna, turobna, posebna, bolna, posušena, uboga, pahljačasta, znana, razvejana, pobarvanolistna, romantična, malo opazna, sivkasta, grda, vijolična, razposajena, pisanolistna, jesensko obarvana, prelivajoč se, dobre barve, nedopadljiva, elegantna, čarovnica, listna, rožnata, uvela, lisasta
ZIMA	zlomljivost, prefinjena, fina, brezlistna, rogovilasta, preprosta, neolistana, razmišljajoča, ima fino ogrodje, krhka, perforiranost, strukturna, tankovejnata	gosta(2), lepa, zanimiva, šopasta, razvejana	pusta(10), bogata(3), suha(2), nezanimiva(2), dolgočasna(2), neurejena(2), urejena(2), zapuščena(2), počivajoča, smešna, nevšečna, ubobožana, čudovita, razmršena, klasična, minljiva, nekaj posebnega, pusta, kot brezova metla, prazna, drevesasta, tenkočutna, grda, neprepoznava, utrujena, gola, štrleča, zimska, vejnata, nevpadljiva, habitus, urejena, osamljena, mogočna, speča, rjava

Različnost doživljanj je močno vezana na stanje grmovnice tekom vegetacijskih faz. Pomladno razkošna, bogata in snežena, poletno neopazna, raščava in običajna, jesensko umirajoča, pusta in hladnoturobna, zimsko lepa, zanimiva, šopasta.

Pridevniki so se v anketnih odgovorih nekajkrat pojavili v moški obliki (razvejan, lep, nevpadljiv), vendar sem jim v skladu z žensko obliko samostalnika grmovnica spremenila končnico (razvejana, lepa, nevpadljiva).

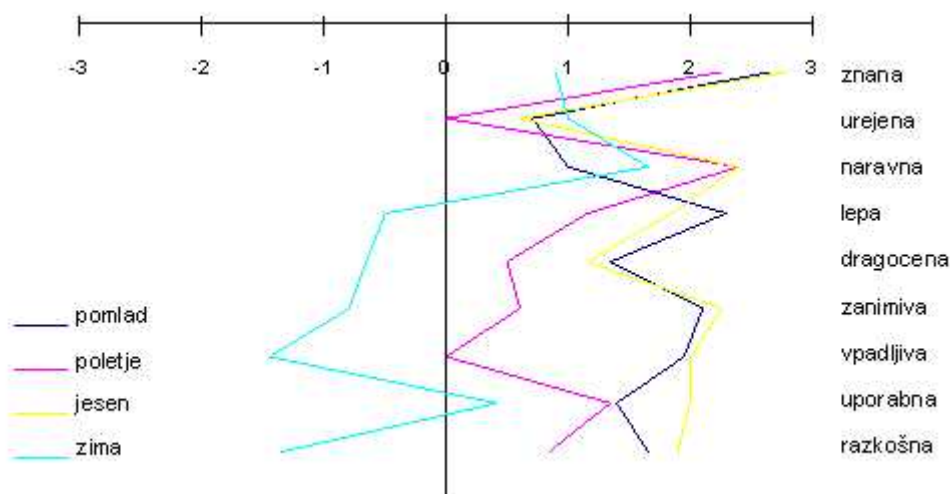
4.2 POLARIZACIJSKI PROFILI ZA POSAMEZNE GRMOVNICE

Polarizacijski profil je vrsta grafa, primerna za prikaz podatkov zbranih s semantičnim diferencialom. Graf sestavlja neprazna množica elementov, ki jih imenujemo točke grafa, in množica parov teh elementov, ki jih imenujemo povezave grafa. Povezava grafa ima začetno točko in končno točko. Graf je določen takoj, ko spoznamo točke in ko vemo, kateri pari točk so povezani. Graf narišemo tako, da narišemo točke, povezave pa prikažemo s črtami, ki te točke povezujejo (Wilson, 1997).

Pri komentiranju polarizacijskih profilov mi je bila v pomoč opredelitev lestvice sedmih stopenj (3=zelo znana, 2=znana, 1=malo znana, -1=malo neznana, -2=neznana, -3=zelo neznana ter nevtralna vrednost 0). Polarizacijski profil prikazuje lestvico bipolarnih pridevnikov; negativne vrednosti na levi polovici abscisne osi predstavljajo nenaklonjena doživljanja izbrane grmovnice, medtem ko so na desni polovici abscisne osi nanizane pozitivne vrednosti in predstavljajo naklonjenost doživljanj.

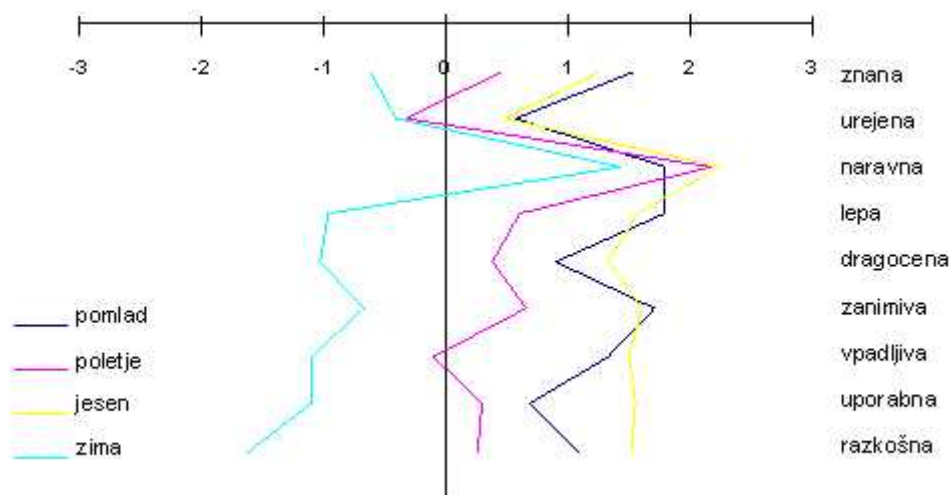
Slika 1: *Chaenomeles speciosa*; pomlad, poletje, jesen, zima

Slika 2: Polarizacijski profil za: *Chaenomeles speciosa*, krajinski arhitekti

Grmovnica je krajinskim arhitektom zelo znana, manj urejena ter povečini naravna. V ostalih pridevnikih se odgovori krajinskih arhitektov razlikujejo glede na letni čas. Najbolj izstopa zimsko stanje; grmovnica je nekoliko nezanimiva, neopazna ter pusta. Znana,

urejena in naravna je grmovnica neodvisno v katerem času jo zaznavajo, medtem ko jo v ostalih lastnostih krajinski arhitekti zaznavajo različno. Najlepša se jim zdi spomladi.

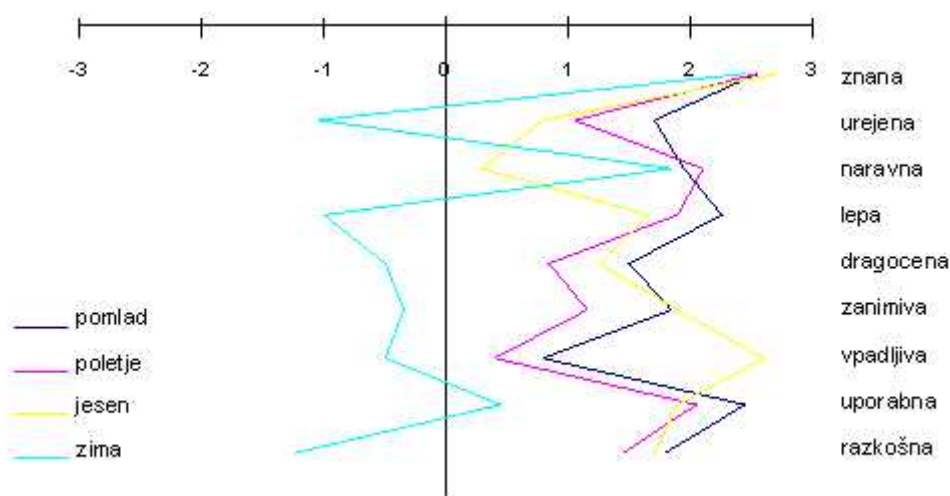

Slika 3: Polarizacijski profil za: *Chaenomeles speciosa*, laiki

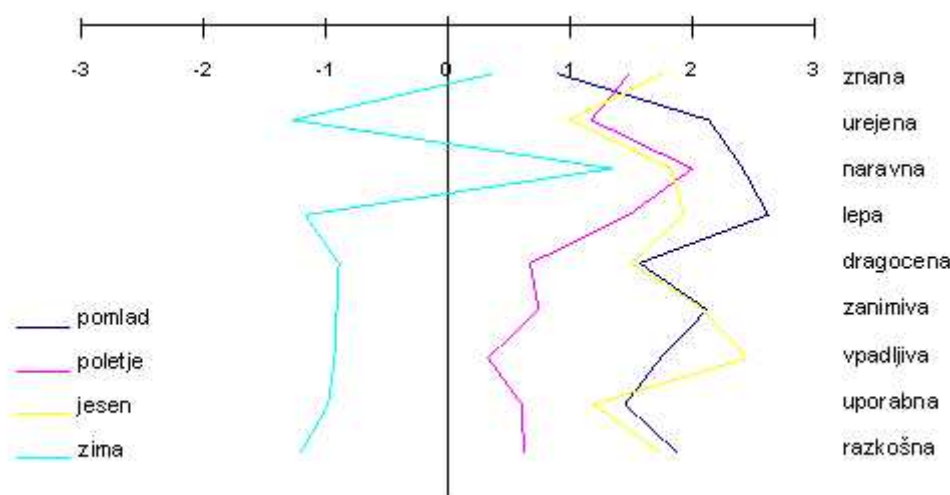
Laiki so si najbolj enotni v odgovoru naravna, v vseh letnih časih. V zimskem času se jim zdi grmovnica ne toliko znana, nekoliko grda, cenena, nezanimiva, neopazna, neuporabna ter pusta. Najbolj pozitivni odgovori se nanašajo na jesen. Kot urejeno in naravno jo laiki doživljajo skozi vse faze rasti, sicer pa so doživljanja grmovnice med različnimi fazami rasti različna (najlepša je pomladi, že nekoliko manj je lepa jeseni, še manj poleti, pozimi pa je manj grda).

Slika 4: *Cotoneaster horizontalis*; pomlad, poletje, jesen, zima

Slika 5: Polarizacijski profil za: *Cotoneaster horizontalis*, krajinski arhitekti

Krajinski arhitekti grmovnico dobro poznajo v vseh letnih časih. Naravna se zdi pozimi, poleti in pomladi, manj naravna pa jeseni, vrjetno zaradi intenzivno rdečih gostih plodov. Doživljanja v vseh podanih lastnosti tekom razvoja rasti manj varirajo, razen v obdobju zime, ko jo krajinski arhitekti doživljajo kot manj urejeno, grdo in pusto. Vpadljivost grmovnice se glede na letni čas spreminja od najbolj vpahljive jeseni, sledi pomlad, poletje, zima. Obdobji rasti pomlad, poletje sta v korelaciji, s tem da se pomlad doživlja z večjo naklonjenostjo.

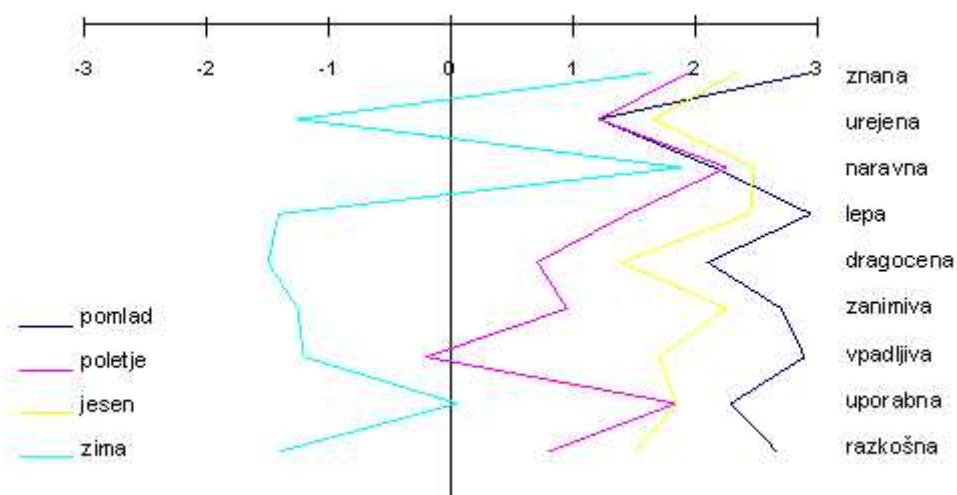
Slika 6: Polarizacijski profil za: *Cotoneaster horizontalis*, laiki

Laiki so še manj naklonjeni grmovnici v njenem zimskem stanju. Razen v lastnostih naravna in manj znana, jo doživljajo kot malo neurejeno, grdo, ceneno, nezanimivo, nevpahljivo, neuporabno, pusto. V pomladanskem času jo doživljajo kot urejeno, zanimivo, razkošno in bolj lepo. Poleti se doživlja kot manj zanimiva, manj vpahljiva,

manj uporabna ter manj razkošna. Razlike v doživljanju so med fazami rasti opazne. Najmanj razlik v doživljanju med razvojem grmovnice je v lastnosti naravna.

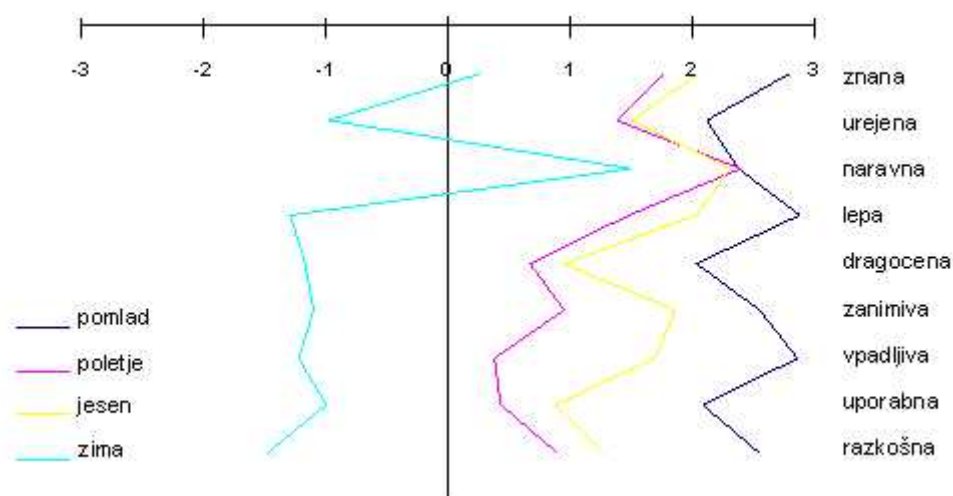

Slika 7: *Forsythia x intermedia*; pomlad, poletje, jesen, zima

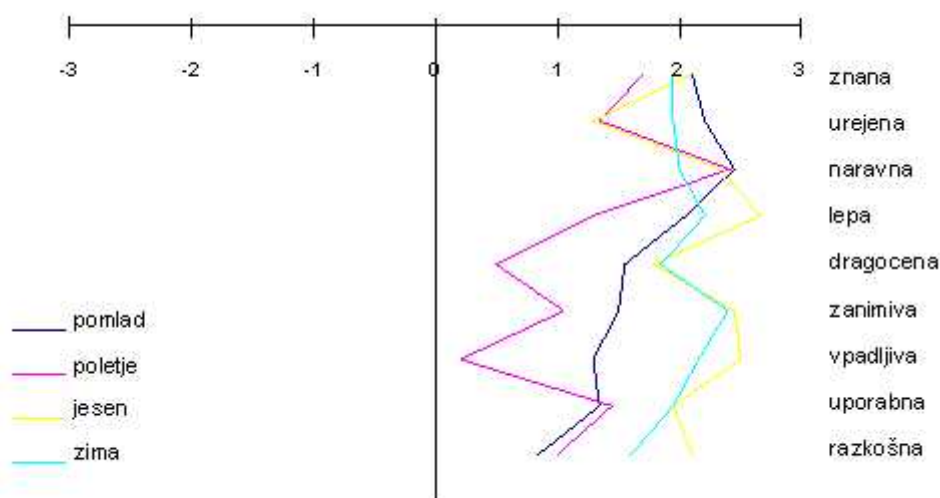
Slika 8: Polarizacijski profil za: *Forsythia x intermedia*, krajinski arhitekti

V pomladnem času krajinski arhitekti grmovnico izredno pozitivno doživljajo; zelo znana, zelo lepa, zelo zanimiva, zelo vpadljiva, zelo razkošna. Prav tako je dragocena in uporabna. Druga najbolj priljubljena faza med krajinskimi arhitekti je jesen, ko izmed ostalih lastnosti najbolj prednjači v doživljanju lepote in naravnega videza. Primerljiva doživljanja grmovnice v poletnem času so glede na jesen manj naklonjena, razen v lastnosti uporabna, ko se jim zdi enako uporabna poleti in jeseni. Zimska faza se doživlja nenaklonjeno: grda, pusta, nezanimiva, neopazna. Ne glede na letni čas se grmovnica zdi znana in naravna.

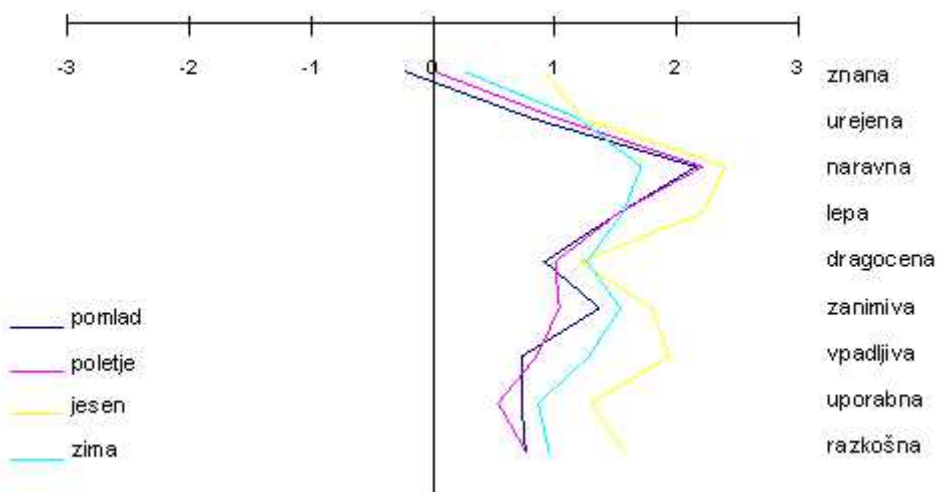
Slika 9: Polarizacijski profil za: *Forsythia x intermedia*, laiki

Laiki grmovnico v njenem zimskem stanju doživljajo podobno kot krajinski arhitekti, z rahlo nenaklonjenostjo v vseh podanih pridevnikih razen v naravnem videzu in razpoznavnosti. Kot pri krajinskih arhitektih jo v vseh lastnostih doživljajo naklonjeno do zelo naklonjeno. Prav tako pa je izredno priljubljena v času pomladi; zelo znana, zelo lepa, zelo vpadljiva ter zelo razkošna. Razlike med doživljanji v različnih fazah rasti so s polarizacijskega profila lepo vidne s skoraj vzporednim potekom posameznih krivulj, kar kaže na razlike pri doživljanju lastnosti med posameznimi fenofazami.

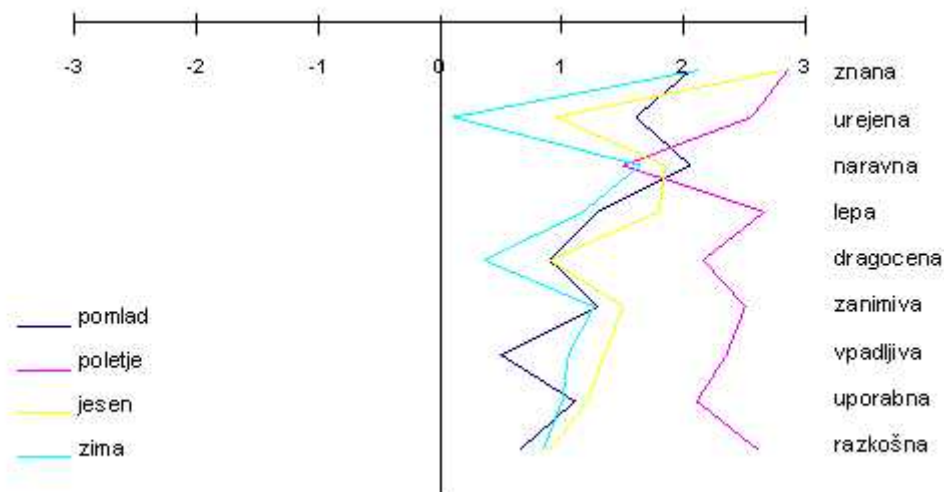
Slika 10: *Hammamelis x intermedia*; pomlad, poletje, jesen, zima

Slika 11. Polarizacijski profil za: *Hammamelis x intermedia*, krajinski arhitekti

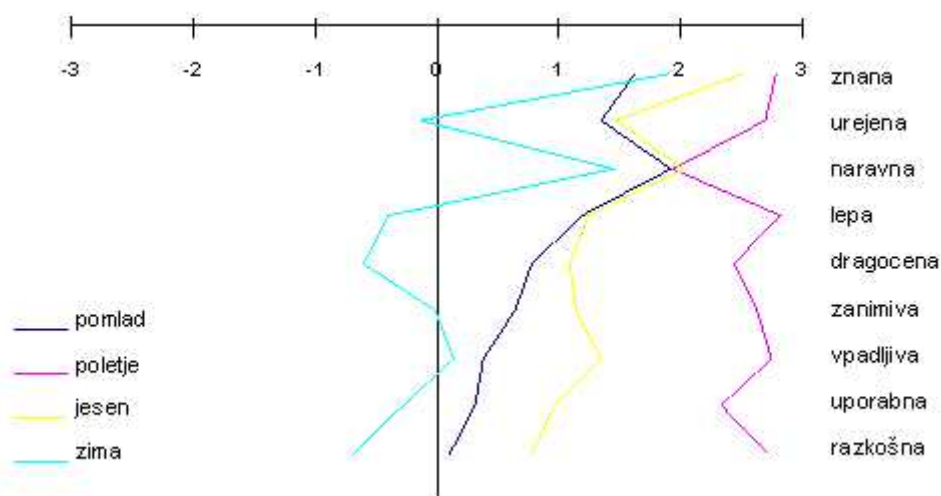
Grmovnica se med krajinskimi arhitekti tekom letnih časov doživlja naklonjeno. Enotnost doživljanj v času njene rasti je opazna v naravnem videzu, urejenosti, razpoznavnosti in uporabnosti. Najlepše se doživlja jeseni (obarvanost listja), sledi zima (cvetenje), pomlad in poletje. V poletnem času se v lastnostih dragocena, zanimiva, vpadljiva doživlja najmanj naklonjeno. Največje razlike v doživljanju grmovnice med letom so v vpadljivosti.

Slika 12. Polarizacijski profil za: *Hammamelis x intermedia*, laiki

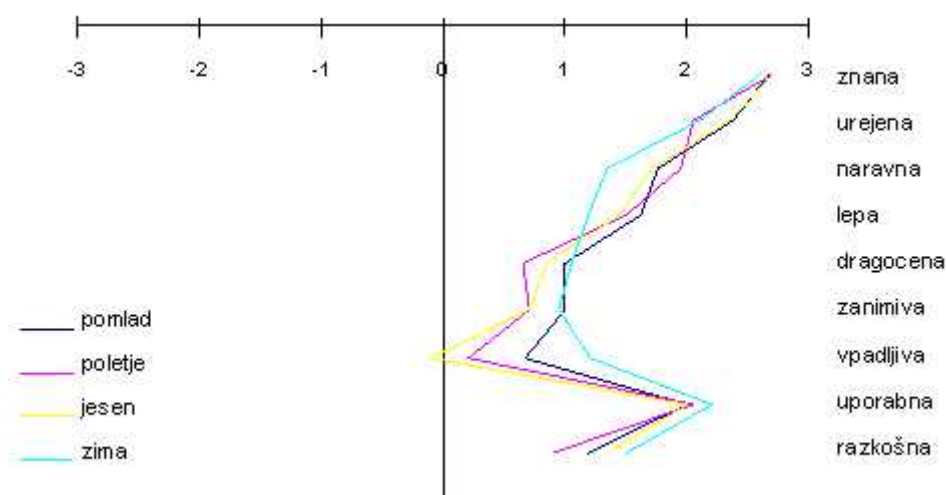
Laiki v primerjavi s krajinskimi arhitekti grmovnice ne poznajo tako dobro, zato pogosto odgovarjajo z: manj znana, manj neznana. Pravzaprav so odgovori med posameznimi fazami rasti bolj ali manj poenoteni, kar pomeni, da razlike v doživljanju med posameznimi fazami rasti niso velike. Doživljanja se gibljejo med vrednostima 1 in 2 na pozitivni strani lestvice. Izmed vseh lastnosti se laikom zdi grmovnica še najbolj naravna, verjetno zato, ker je podobna leski. Dragocena se jim zdi manj, kot tudi manj uporabna in razkošna.

Slika 13: *Hydrangea macrophylla*; pomlad, poletje, jesen, zimaSlika 14: Polarizacijski profil za: *Hydrangea macrophylla*, krajinski arhitekti

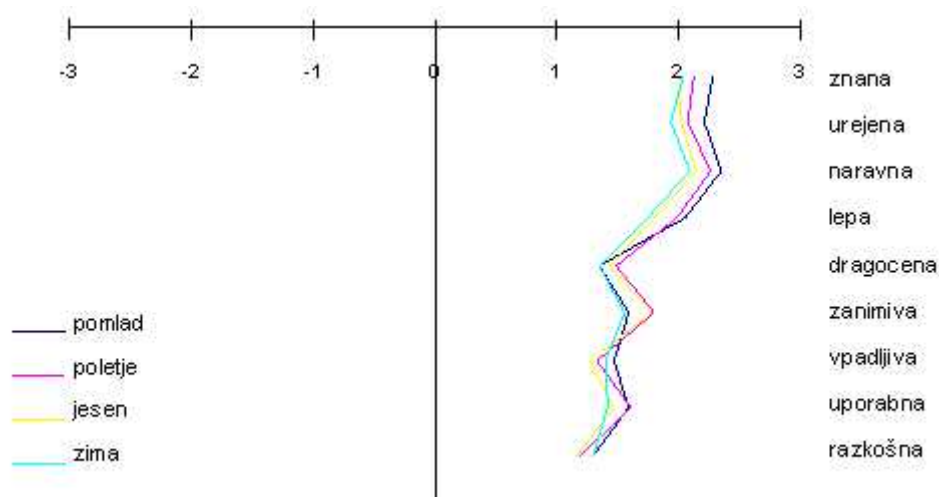
Grmovnica se v vseh letnih časih doživlja kot naravna, kar je za krajinske arhitekte nekoliko nepričakovan odgovor, saj zlasti po velikosti socvetja (poletje) zelo odstopa od povprečnih vrst. Največje razlike v rasti in razvoju grmovnice opazimo v doživljanju njene urejenosti od zelo urejene (poletje) do manj urejene (zima). Grmovnica je najbolj vrednotena v poletnem času (cvetenje). Ta fenofaza bistveno odstopa od ostalih treh. Doživljanja spomladi, v jeseni in pozimi so si medsebojno podobna ter vselej naklonjena (zmerno lepa, dragocena, zanimiva, vpadljiva, uporabna, razkošna).

Slika 15: Polarizacijski profil za: *Hydrangea macrophylla*, laiki

Zelo podobno krivuljo doživljanja poletja najdemo pri laikih. Razpon v doživljanju teh je med različnimi fazami rasti širok, različne faze rasti se tako medsebojno različno doživljajo. Posebej pozimi jo doživljajo manj prijazno kot jo doživljajo krajinarji; cenena, pusta, grda. Ne glede na letni čas se tudi pri laikih doživlja za naravno in znano.

Slika 16: *Juniperus sabina* 'Tamariscifolia'; pomlad, poletje, jesen, zimaSlika 17: Polarizacijski profil za: *Juniperus sabina* 'Tamariscifolia', krajinski arhitekti

Doživljanje grmovnice je med posameznimi letnimi časi poenoteno. Razlog za to je njena skoraj nespremenljiva pojavnost v različnih fenofazah. Grmovnico se doživlja za manj vpadljivo, ampak za uporabno, naravno, urejeno in zelo znano.

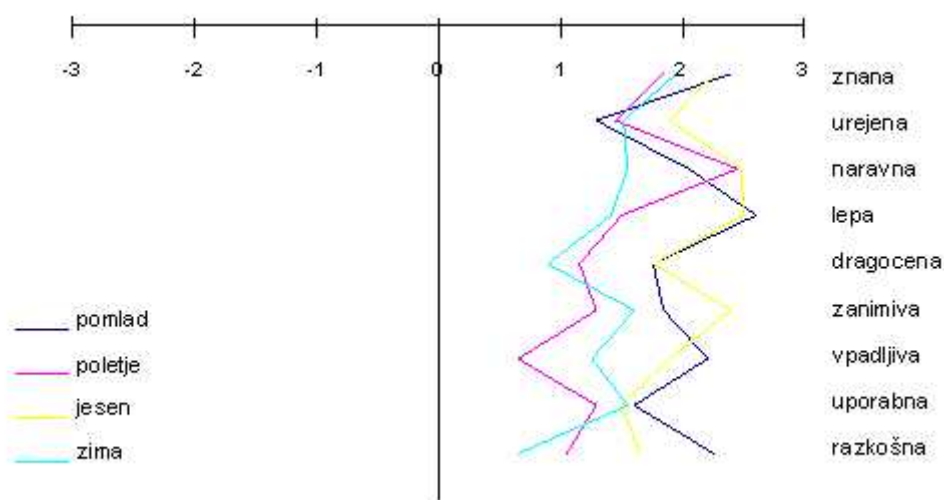

Slika 18: Polarizacijski profil za: *Juniperus sabina* 'Tamariscifolia', laiki

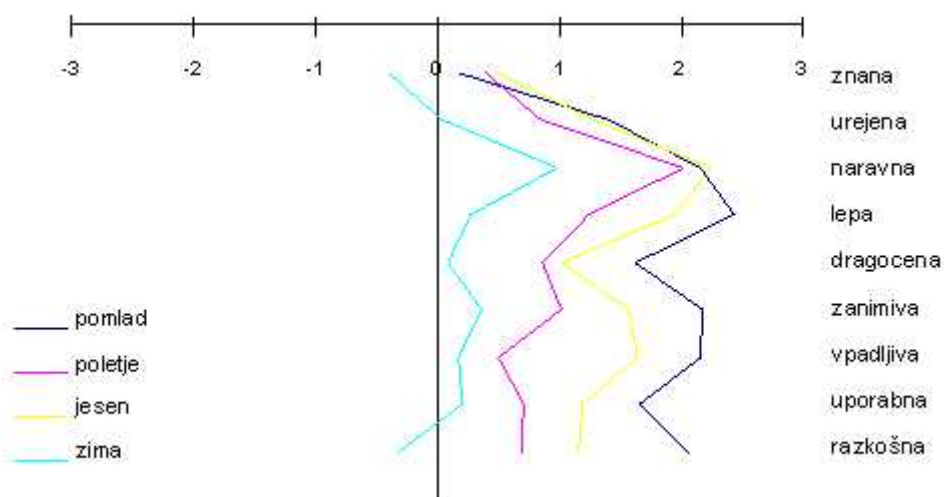
Odgovori doživljanj laikov tekom leta so še bolj poenoteni kot odgovori krajinskih arhitektov. Ta grmovnica se v različnih fenofazah ne doživlja različno. Odgovori se gibljejo med vrednostima 1 in 2 na pozitivni strani lestvice. Krajinski arhitekti v primerjavi z laiki grmovnico doživljajo kot manj uporabno, vendar bolj vpadljivo in zanimivo.

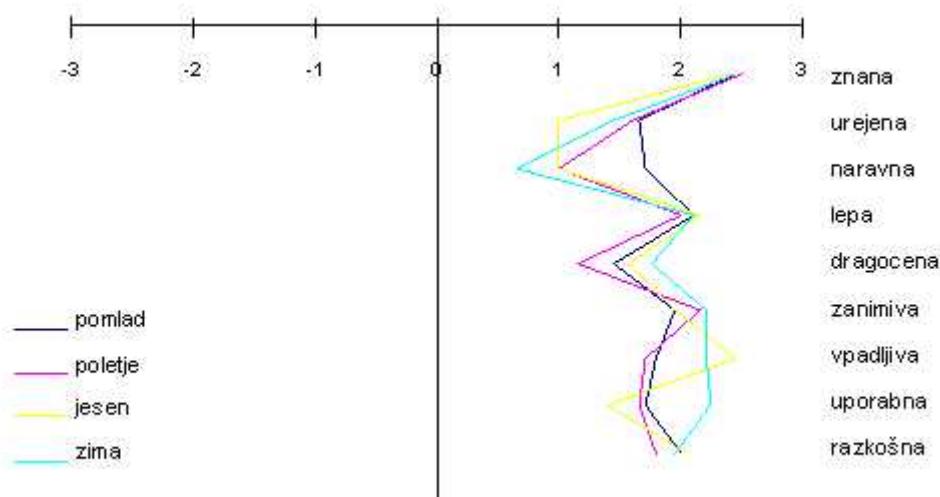
Slika 19: *Kerria japonica*; pomlad, poletje, jesen, zima

Slika 20: Polarizacijski profil za: *Kerria japonica*, krajinski arhitekti

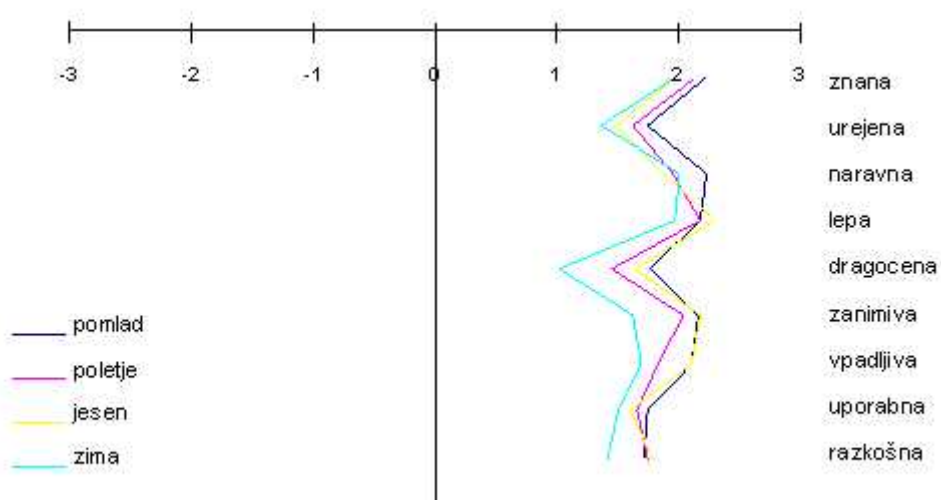
Med krajinskimi arhitekti znana grmovnica nekoliko varira v odgovorih doživljanj med različnimi fenofazami; pozimi manj razkošna, pomladi razkošna, poleti manj vpadljiva, pomladi vpadljiva. Lepa je spomladi in jeseni (cvet, obarvanost listja), pozimi in poleti nekoliko manj. Krajinski arhitekti jo kot manj naravno doživljajo pozimi. Odgovor zato je zelena obarvanost golih vej, ki posebej na snežni površini delujejo nenavadno. V vseh letnih časih se grmovnica doživlja kot zmerno znana in urejena. Doživljanja v ostalih lastnostih se med fazami rasti nekoliko razlikujejo. Vendar je v vseh fazah skoraj enako uporabna.

Slika 21: Polarizacijski profil za: *Kerria japonica*, laiki

Doživljanja laikov se v vseh naštetih lastnostih kažejo kot skoraj vzporedni poteki polarizacijskih krivulj za vse letne čase. Polarizacijske krivulje si v vrednostih odgovorov sledijo od manjše do večje naklonjenosti: zima, poletje, jesen, pomlad. Zanimivo je, da je grmovnica med laiki malo znana v vseh fazah rasti. Lepa je spomladi, manj naravna pa se zdi pozimi (primerljivo z doživljanji krajinskih arhitektov).

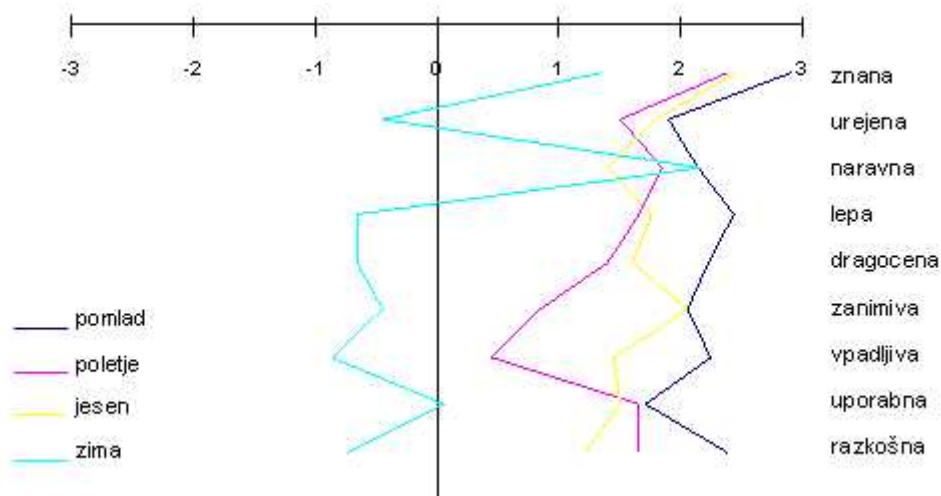
Slika 22: *Mahonia aquifolium*; pomlad, poletje, jesen, zimaSlika 23. Polarizacijski profil za: *Mahonia aquifolium*, krajinski arhitekti

Vednozeleni grmovnici se med letom morfološko manj spreminjajo. Mahonija v tem pogledu malo izstopa, saj se med letom pojavlja v različnih barvah; (rumen dišeč cvet, modri borovničasti plodovi, jesenska obarvanost listja, vednozelenost). Pa vendar se doživljanja med letnimi časi malo razlikujejo, ne pa tudi doživljanja po stopnjah naklonjenosti; od tega da deluje manj naravna poleti, jeseni in pozimi, do tega, da je lepa v vseh letnih časih, prav tako zanimiva, vpadljiva, uporabna in razkošna v vseh letnih časih.

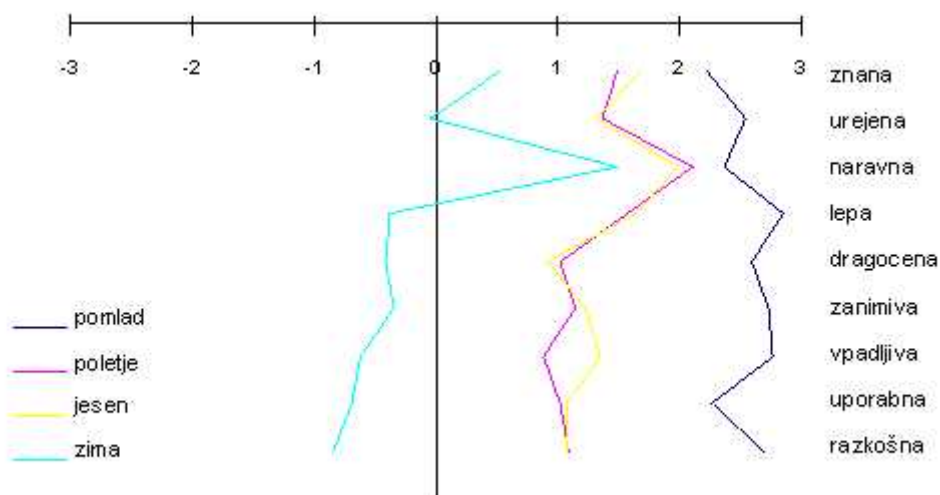
Slika 24: Polarizacijski profil za: *Mahonia aquifolium*, laiki

Tako kot doživljanja krajinskih arhitektov se tudi doživljanja laikov te grmovnice bistveno ne spreminjajo med letnimi časi. Še največ odstopanj je v lastnosti dragocena, nekaj tudi v doživljanju grmovnice poleti in pozimi. Rezultati polarizacijskih profilov za mahonijo nekoliko presenečajo, saj se grmovnica kljub stalnemu olistanju med fazami rasti dosti spreminja.

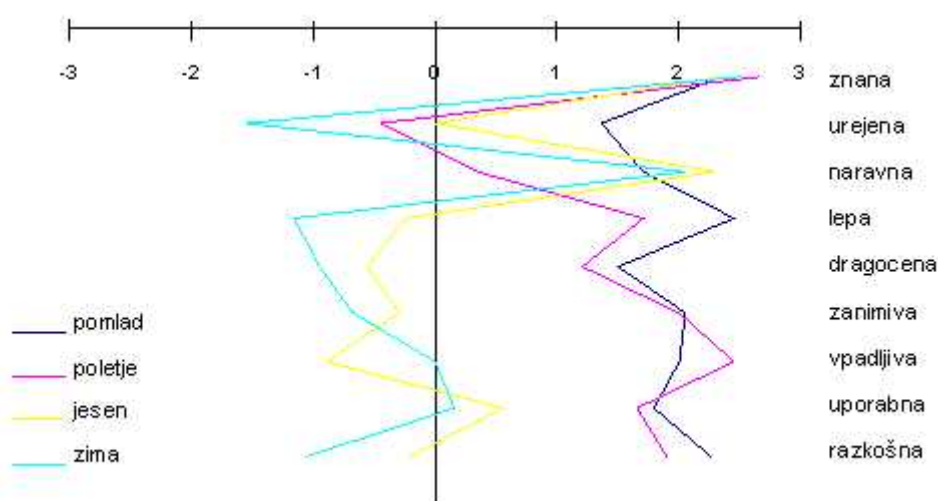
Slika 25: *Magnolia stellata*; pomlad, poletje, jesen, zima

Slika 26: Polarizacijski profil za: *Magnolia stellata*, krajinski arhitekti

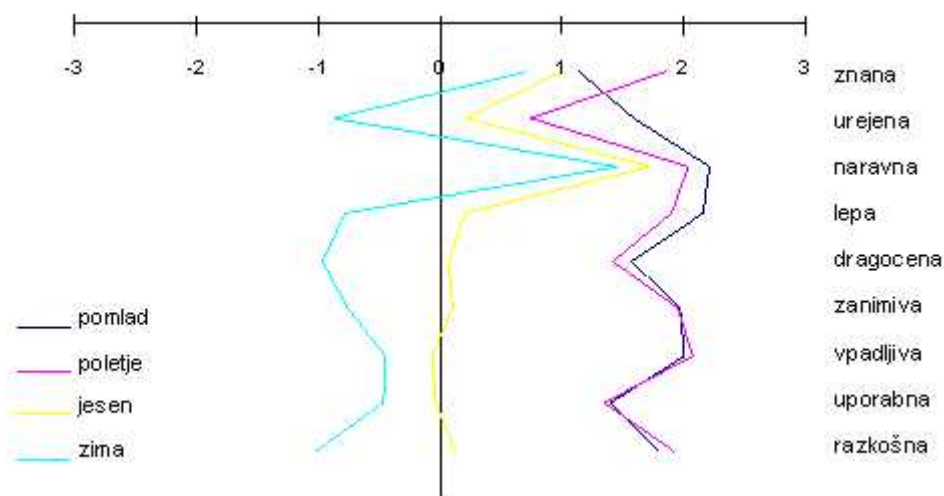
Krajinski arhitekti grmovnico v posameznih fazah izredno pestro doživljajo. Zelo so naklonjeni njenemu spomladanskemu videzu, jeseni je v primerjavi s pomladjo naklonjenost manjša, še manjša poleti, pozimi pa jo krajinski arhitekti večinoma doživljajo nenaklonjeno, izvzemajoč odgovor, da se še vedno zdi naravna.

Slika 27: Polarizacijski profil za: *Magnolia stellata*, laiki

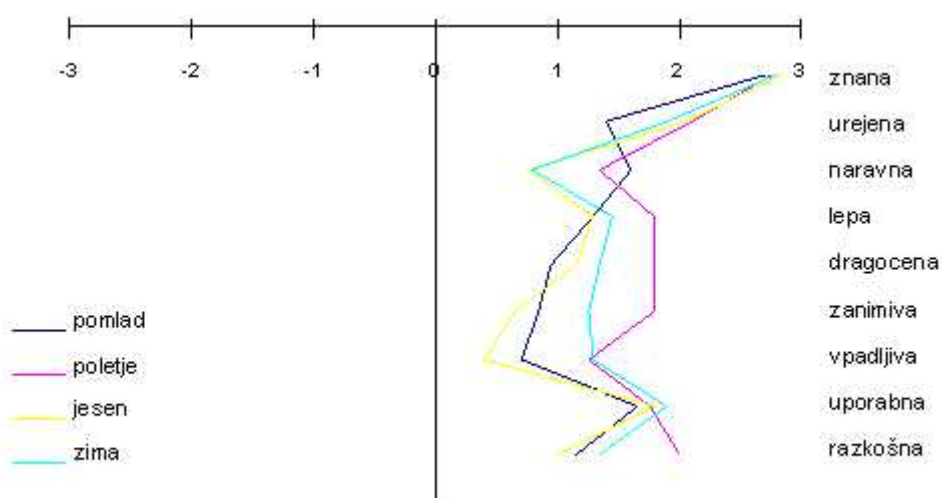
Doživljanja laikov prav tako upadajo po naklonjenosti od pomladi do poletja in jeseni, ki se podobno doživljata, do zime, v kateri se grmovnica doživlja z manjšo nenaklonjenostjo: cenena, nezanimiva, neopazna, neuporabna ter pusta. Ne glede na letni čas se doživlja kot naravna.

Slika 28: *Pyracantha coccinea*; pomlad, poletje, jesen, zimaSlika 29: Polarizacijski profil za: *Pyracantha coccinea*, krajinski arhitekti

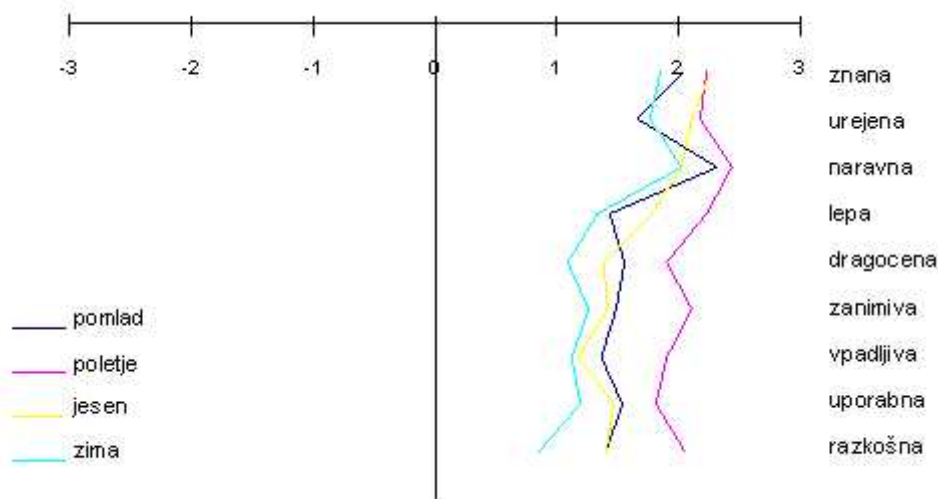
Pestra doživljanja krajinskih arhitektov; podobno doživljajo fazo pomladi in poletja ter fazo jeseni in zime (zima; znana in naravna vendar neurejena, grda, pusta). Splošno se grmovnica zdi naravna z izjemo poletja, ko se njen naravni videz zdi vprašljiv (zaradi intenzivnih barv gostih drobnih plodov). V lastnostih lepa, dragocena, zanimiva, vpadljiva, uporabna in razkošna se grmovnica deli na prvo polovico leta, ko jo krajinski arhitekti doživljajo nenaklonjeno, ter na drugo polovico leta, ko jo doživljajo naklonjeno.

Slika 30: Polarizacijski profil za: *Pyracantha coccinea*, laiki

Polarizacija doživljanj med prvo polovico leta (pomlad, poletje) ter drugo (jesen, zima) je še bolj opazna pri laikih le da so njihova doživljanja malo manj dramatična v smislu naklonjenih in nenaklonjenih vrednosti znotraj posameznega obdobja rasti. Ne glede na faznost pa se grmovnica doživlja kot naravna in znana.

Slika 31: *Prunus laurocerasus*; pomlad, poletje, jesen, zimaSlika 32: Polarizacijski profil za: *Prunus laurocerasus*, krajinski arhitekti

Med krajinskimi arhitekti je grmovnica povsem prepoznavna (zelo znana). Grmovnica je lepa, urejena, uporabna in razkošna bolj ali manj v vseh letnih časih enako. Le v jesenskem in pomladanskem času je manj zanimiva in vpadljiva. Razlika v doživljanju lovorikovca med različnimi fenofazami pri krajinskih arhitektih ni velika.

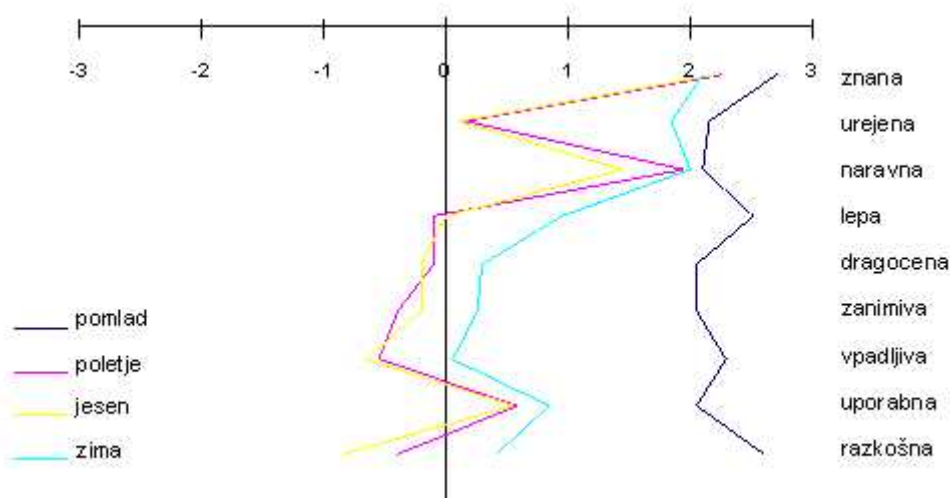

Slika 33: Polarizacijski profil za: *Prunus laurocerasus*, laiki

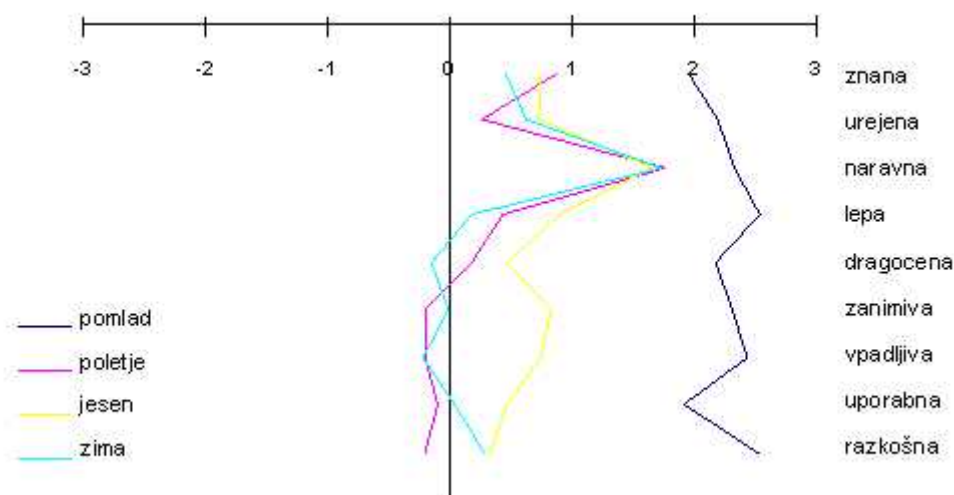
Razlika v doživljanju lovorikovca med različnimi fenofazami tudi pri laikih ni posebno velika. Laiki grmovnico doživljajo kot znano, urejeno in naravno, v drugih lastnostih je doživljanje še vedno naklonjeno z rahlimi odstopanji med fazami rasti. Razloga za tako doživljanje sta verjetno slabše poznavanje rastline in vednozelenost kot pomembna morfološka značilnost lovorikovca. Podobno neizrazito so laiki doživljali tudi smrdeči brin in mahonijo.

Slika 34: *Spiraea x vanhouttei*; pomlad, poletje, jesen, zima

Slika 35: Polarizacijski profil za: *Spiraea x vanhouttei*, krajinski arhitekti

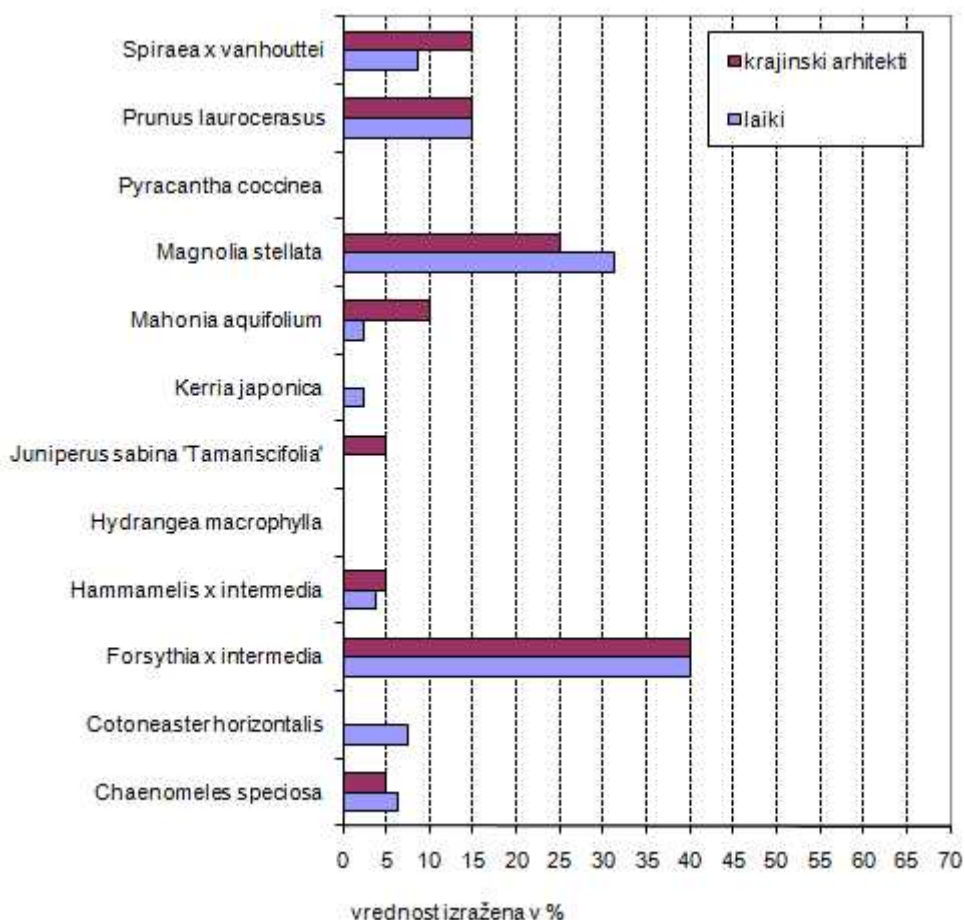
Pomladna faza po naklonjenosti odstopa od poletja, jeseni in zime. Doživljanje rastline poleti in v jeseni gravitira že na negativno polje doživljanj. Pozimi je znana, urejena, naravna tako kot spomladi. Zanimivo je, da se grmovnica v zimskem času bolj naklonjeno doživlja kot poleti in jeseni. Najrazličnejša doživljanja med fenofazami so v lastnostih razkošnosti in zanimivosti.

Slika 36: Polarizacijski profil za: *Spiraea x vanhouttei*, laiki

Doživljanja laikov so prav tako ločena na izrazito naklonjeno pomladno fazo ter na manj naklonjena obdobja poletja, jeseni, zime. Neglede na to so doživljanja grmovnice med fazami rasti dokaj raznolika predvsem v lastnostih dragocenosti, zanimivosti, uporabnosti, razkošnosti. Kadarkoli že, grmovnica se zdi naravna. Najbolj so si med seboj podobna doživljanja poletne in zimske fenofaze.

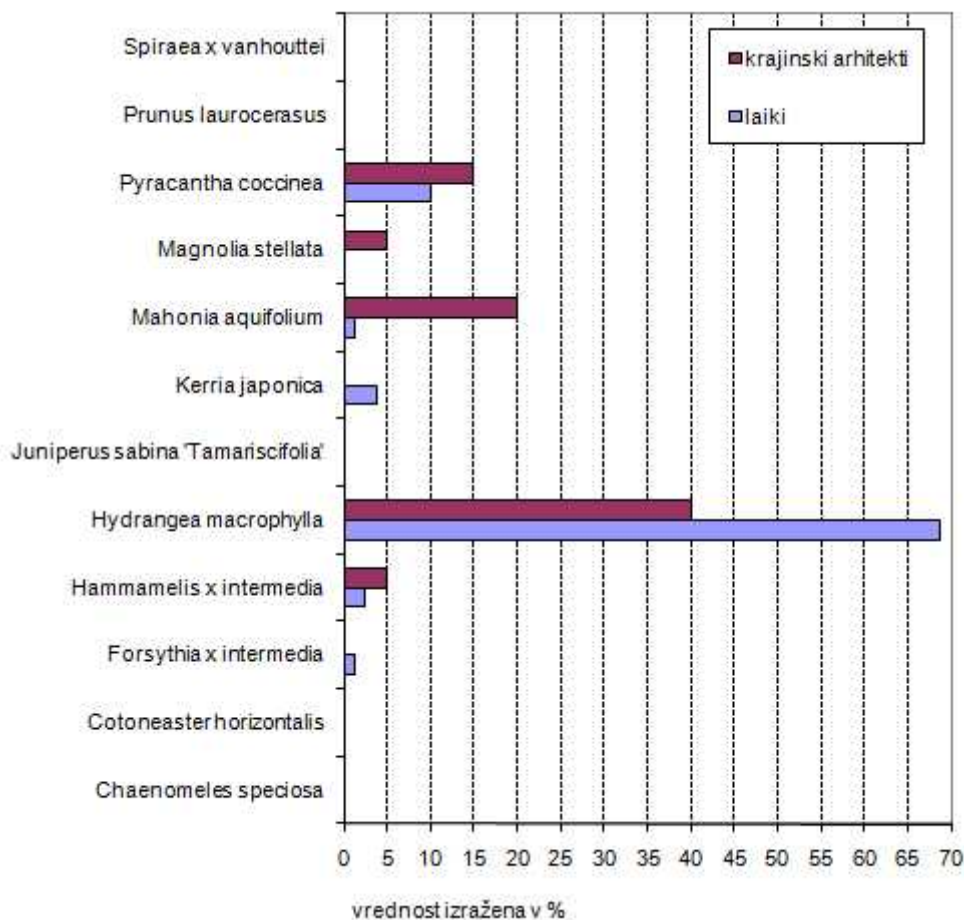
4.3 ODGOVORI O NAJBOLJ DOPADLJIVI FAZI RASTI POSAMEZNE GRMOVNICE

Podatke o najbolj dopadljivi fazi rasti posamezne grmovnice smo pridobili z dodatnim vprašanjem anketirancem. Rezultati so prikazani v diagramih. Grmovnice, pri katerih ni vrednosti odgovorov, v anketnem vprašalniku niso bile nikoli izbrane kot najbolj dopadljive v izbrani fazi rasti.

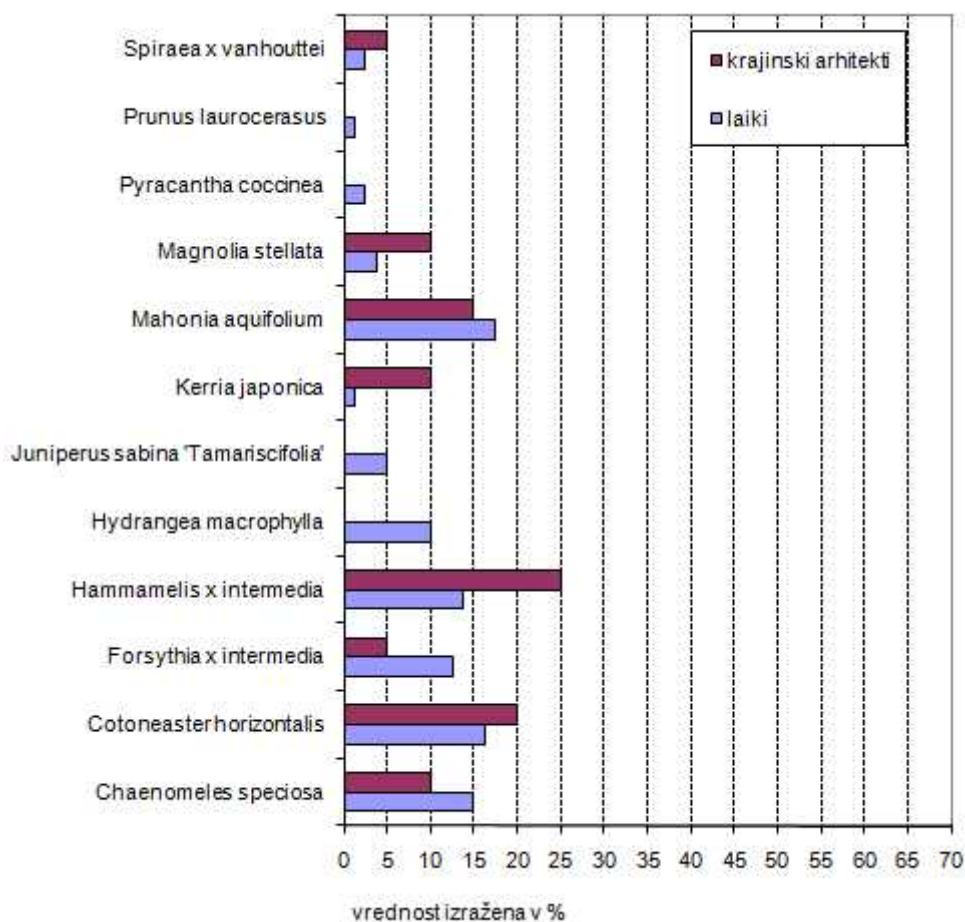
Slika 37: Dopadljivost grmovnic, pomlad

Največjo dopadljivost v pomladnem času zasledimo tako pri krajinskih arhitektih kot laikih pri sledečih grmovnicah: forsitija, zvezdasta magnolija, lovorikovec. Grmovnici, ki v tem času nista posebno priljubljena sta ognjeni trn in hortenzija. Grmovnica, ki je pri krajinskih arhitektih dopadljiva pri laikih pa ne (podatki diagrama so preračunani v odstotke zaradi lažje primerljivosti odgovorov med krajinskimi arhitekti in laiki) je smrdljivi brin. Obratna situacija pa se zgodi z dopadljivostjo kerije, ki je priljubljena pri laikih ne pa tudi pri krajinskih arhitektih.

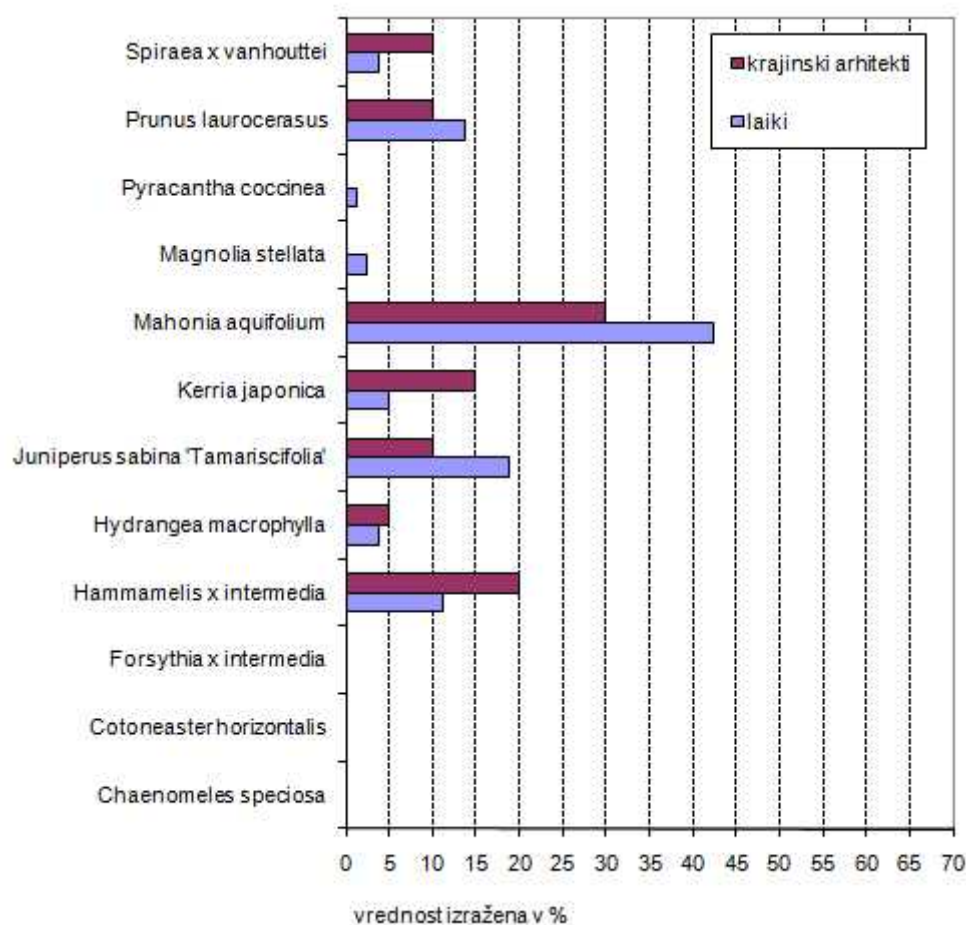
Slika 38: Dopadljivost grmovnic, poletje

V poletnem času v dopadljivosti drastično izstopa hortenzija. Njena priljubljenost pri laikih skoraj za 30% presega priljubljenost pri krajinskih arhitektih, ki pa se izmed vseh naštetih grmovnic prav tako opredeljujejo v večini za hortenzijo. Grmovnice, ki so poleti najmanj všečne so: vanhutijeva medvejka, lovorikovec, smrdljivi brin, pahljačasta panešpljica in japonska kutina.

Slika 39: Dopadljivost grmovnic, jesen

Dopadljivost grmovnic v jesenskem času se nanaša na vseh 12 primerkov, pri čemer se krajinski arhitekti ne opredeljujejo povsod. 5% in več priljubljenosti oboji dosegajo pri sledečih grmovnicah: mahonija, nepozebnik, forsitija, pahljačasta panešpljica in japonska kutina. Močno naklonjenost imajo krajinski arhitekti do nepozebnika.

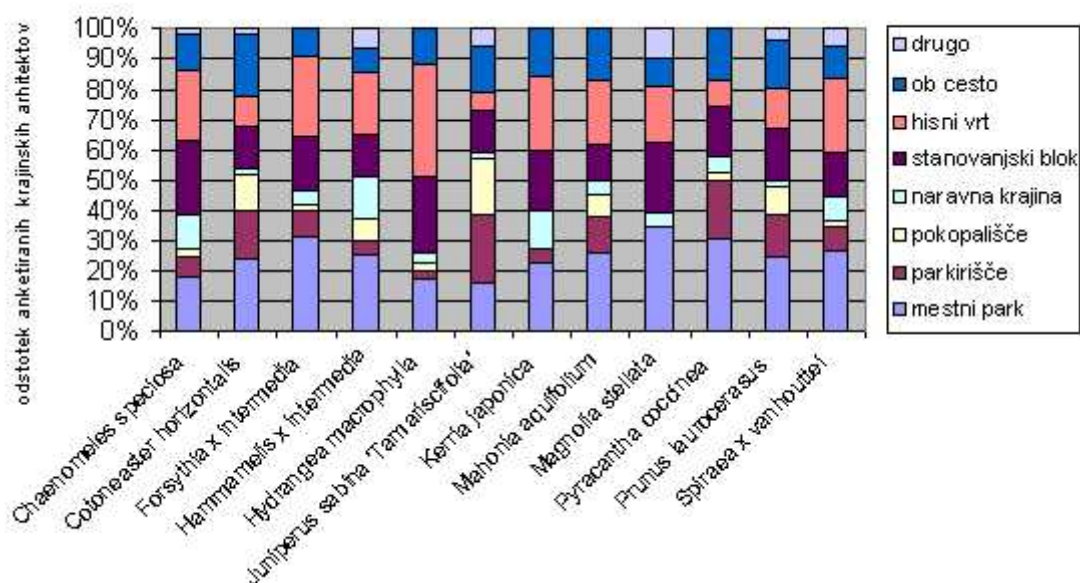
Slika 40: Dopadljivost grmovnic, zima

V pomladnem času so od obravnavanih grmovnic krajinskim arhitektom in laikom najbolj dopadljive forsitija, lovorikovec, zvezdasta magnolija in vanhutijeva medvejka. Poleti se krajinski arhitekti navdušujejo nad hortenzijo, mahonijo in ognjenim trnom. Hortenzija ter ognjeni trn sta priljubljena tudi pri laikih. Jesen je v pogledu krajinskega arhitekta čas za doživljanje nepozebnika, pahljačaste panešpljice in mahonije. Laiki so v tem času najbolj dovzetni za mahonijo, pahljačasto panešpljico, japonsko kutino in nepozebnik. Pozimi med krajinskimi arhitekti v priljubljenosti prednjači mahonija, sledita ji nepozebnik ter kerija. Laikom se mahonija prav tako zdi doživljanja najvrednejša, sledita ji smrdljivi brin ter lovorikovec. V tem času krajinski arhitekti in laiki niso naklonjeni naslednjim grmovnicam: japonska kutina, pahljačasta panešpljica, forsitija.

V vseh časovnih obdobjih zasledimo podobno dopadljivost grmovnic med krajinskimi arhitekti in laiki. Poleti se med krajinskimi arhitekti na drugo mesto uvršča mahonija, medtem ko laiki izpostavijo lovorikovec. V jeseni je pri krajinskih arhitektih bolj priljubljen nepozebnik, ki ga laiki niti nimajo na seznamu prvih treh (po pogostosti odgovora). Drugo in tretje mesto se v dopadljivosti grmovnic pozimi prav tako razlikujeta med krajinskimi arhitekti in laiki.

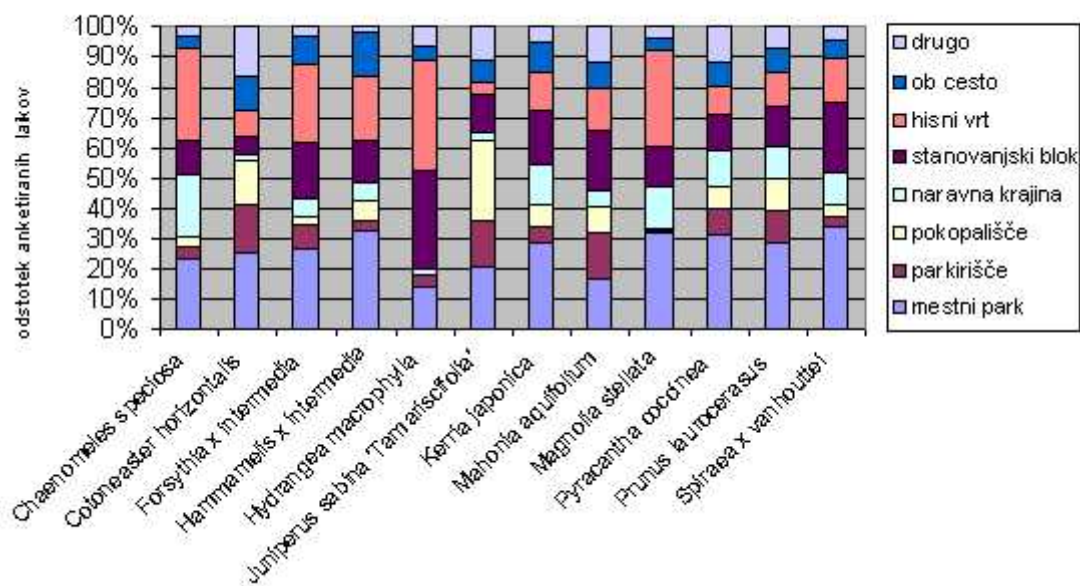
4.4 ODGOVORI O PRIMERNEM MESTU ZASADITVE POSAMEZNE GRMOVNICE

Relativna števila lahko prikazujemo z različnimi diagrami. Sestavljen stolpični diagram sočasno prikazuje število lokacij (8 podanih lokacij v vprašalniku) in koliko je posamična lokacija zastopana, vse to na primeru dvanajstih grmovnic (12 sestavljenih stolpičev). Znotraj stolpiča so odgovori izraženi z odstotki. To pa zato, da lahko različne grmovnice primerjamo med sabo znotraj podanih odgovorov krajinskih arhitektov kot tudi z odgovori laikov, ki so prikazani v drugem sestavljenem stolpičnem diagramu.

Slika 41: Odgovori krajinskih arhitektov o primernem mestu zasaditve posamezne grmovnice

V mestni park bi krajinski arhitekti sadili vseh 12 grmovnic, ki je po priljubljenem mestu zasaditve tudi najbolj zastopan odgovor. Največkrat bi vanj sadili forsitijo ter zvezdasto magnolijo. Mestnemu parku sledi hišni vrt, v katerega bi, po številu odgovorov sodeč, sadili hortenzijo, forsitijo in vanhutijevo medvejko. Hišnemu vrtu se močno približuje stanovanjski blok z japonsko kutino, hortenzijo, magnolijo. Vse grmovnice so primerne tudi za obcestna doživljanja npr.: pahljačasta panešpljica, kerija, mahonija, ognjeni trn. Na pokopališču ne bi imeli kerije in magnoliije. V naravni krajini se jim zdijo manj primerne: pahljačasta panešpljica, hortenzija, smrdljivi brin, lovrikovec. Pod odgovor drugo so krajinski arhitekti našli: poslovni objekt, bolnišnice, šole, študentsko naselje, grajsko poslopje, otroško igrišče.

Slika 42: Odgovori laikov o primernem mestu zasaditve posamezne grmovnice

Tudi med laiki je močno zastopan odgovor mestni park kot najbolj optimalna lokacija zasaditve in doživljanja vseh dvanajstih vrst grmovnic (enih več drugih manj). Ta lokacija je pri vseh grmovnicah zastopana vsaj 20 odstotkov, razen pri hortenziji in magnoliji, ki po mnenju laikov sodita bodisi ob stanovanjski blok bodisi v hišni vrt. V hišnem vrtu so močno zastopane japonska kutina, forsitija, hortenzija in zvezdasta magnolija, ob stanovanjskem bloku pa hortenzija in vanhutijeva medvejka. Sicer pa so pri laikih za razliko od krajinskih arhitektov zastopane vse lokacije zasaditve. Pod 'drugo' so odgovori sledeči: ob ograji, na robu, podporni zidovi, korita, vsepovsod, ob garažo, okolica šol in sakralnih objektov, skalnjaki, brežine, sprehajalna pot okoli hiše, gozdni rob, ob vinograd, na vpadljivo mesto, rob pokopališča, nikamor, obronki.

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

Načini doživljanja grmovnih vrst se spreminjajo v skladu z različnimi fazami rasti. V času cvetenja je priljubljenost grmovnic večja, prav tako v času obarvanosti listja. Ko grmovnica spremeni svoj videz, pritegne pozornost, ki je pogoj našega zavednega doživljanja. Grmovnice, ki se med letom manj spreminjajo (smrdljivi brin), pri opazovalcu povzročijo manj različnih načinov doživljanja.

Pri meritvah doživljanja s semantičnim diferencialom so anketiranci podali stopnjo lastnega doživljanja že izbranih bipolarnih pridevnikov. Na ta način je bila možna tudi primerjava doživljanja med dvanajstimi izbranimi grmovnicami. Pri metodi zbiranja pridevnikov pa so anketiranci z besedami izoblikovali sliko posamezne grmovnice v različnih letnih časih. Pri obeh načinih pridobivanja podatkov gre za zasledovanje razlik v doživljanju, s tem da je semantični diferencial preizkušen instrument, ki podaja bolj intenziteto doživljanja izbranih lastnosti, zbrani pridevniki pa podajajo širino doživljanja, do kakšnih asociacij vse seže posameznikova domišljija ob pogledu na grmovnico v izbrani fazi rasti. Tako dobimo širok spekter doživljanja izbrane faze rasti grmovnice, ki nam lahko služi pri premišljenem oblikovanju krajine, ko bomo določeno grmovnico posadili z namenom, da nam v zavest prikliče npr. živahnost, mehkobo in strukturnost (kerija).

Podatki pridobljeni s pomočjo polarizacijskih profilov kažejo na večjo prepoznavnost in uporabnost grmovnic pri krajinskih arhitektih kot pa pri laikih, kar je razumljivo glede na pridobljeno izobrazbo krajinskih arhitektov. Večjo uporabnost krajinski arhitekti v primerjavi z laiki pripisujejo naslednjim grmovnicam: pahljačasti panešpljici, forsitiji, smrdljivemu brinu, večjo prepoznavnost pa nepozebniku in keriji.

Lastnost 'naravni videz' je najpogostejše najbolj naklonjen odgovor obeh skupin anketirancev pri vseh obravnavanih grmovnicah. Zanimivo je, da so vse izbrane grmovnice (razen smrdljivega brina) tujerodne, anketirancem pa se zdijo naravne. Verjetno zato ker jih poznajo, ker so to rastline našega vsakdanjega okolja.

Največjo raznolikost doživljanja med različnimi fazami rasti tako pri krajinskih arhitektih kot pri laikih pri večini vrst grmovnic zasledimo v naslednjih lastnostih: urejenost, dragocenost, zanimivost, vpadljivost, razkošnost. Izmed vseh obravnavanih grmovnic rezultati kažejo na največjo raznolikost doživljanja med različnimi fenofazami obeh skupin anketirancev pri zvezdasti magnoliji. Tej sledi ognjeni trn s tem, da se pri slednjem pojavi še ena zanimivost, namreč polarizacijske krivulje kažejo izrazito polarnost doživljanja med prvo in drugo polovico leta (pomladna in poletna doživljanja so grmovnici naklonjena, jesenska in zimska pa ne oz. manj, kar je nenavadno, saj je ognjeni trn poln plodov in vsaj še jeseni prav dekorativen).

Ena izmed opaznih ugotovitev je tudi velika bipolarnost doživljanja zvezdaste magnolije in ognjenega trna znotraj ene faze rasti; v obeh primerih gre za zimo, ko se grmovnici doživljata kot naravni in znani, vendar v ostalih naštetih lastnostih odčitavamo odgovore anketirancev bolj proti negativnejši strani polarizacijskega profila.

Odstopanja ene fenofaze od preostalih treh opazimo pri hortenziji in vanhutijevi medvejki. Pri obeh je ena polarizacijska krivulja (faza rasti) opazno oddaljena od ostalih treh. Če je oddaljena je v desno kaže na naklonjenost. V primeru hortenzije se ta naklonjenost nanaša na poletje, čas njenih ogromnih barvnih socvetij, v primeru vanhutijeve medvejke pa na pomlad, ko je grmovnica prekrita z množico socvetij vzdolž posameznih vej. Navedena močna naklonjenost anketirancev do obeh omenjenih grmovnic velja tako za odgovore krajinskih arhitektov kot laikov.

Pri nekaterih grmovnicah se pojavijo enaka doživljanja ne glede na katero fazo rasti gre. Te grmovnice so: smrdljivi brin, mahonija, lovorikovec. Podobna doživljanja v sosledjih faz rasti so razumljiva za smrdljivi brin, vednozeleno grmovnico, katere plodovi in cvetovi niso izraziti. Tudi lovorikovec se kot vednozeleno grmovnica bistveno ne spreminja med fenofazami, črni plodovi niso tako opazni, so pa nekoliko bolj opazni in zaznavni cvetovi (vonj). Vseeno faza cvetenja pomladi bistveno ne odstopa od preostalih faz. Najbolj nenavadno je podobno doživljanje mahonije v vseh letnih časih, saj se grmovnica spreminja več kot povprečna vednozeleno vrsta, kar naj bi povzročilo tudi več različnih občutij. Kljub vsemu opazimo, da so razlike med doživljanjem posameznih faz majhne pri vednozelenih vrstah.

O dopadljivosti grmovnic v pomladnem, poletnem, jesenskem in zimskem času pričajo diagrami. Najbolj všečne v pomladnem času so: forsitija, zvezdasta magnolija, vanhutijeva medvejka. Vse te so bogato cvetoče vrste s številnimi cvetovi in velikimi socvetji. Razlog, da je krajinskim arhitektom všečen smrdeči brin, gre poiskati v njegovi uporabnosti (nezahteven, pokroven, vednozelen). Med drugim pa je laikom všečna kerija, ne pa v toliki meri tudi krajinskim arhitektom. Iz pridevniških preglednic je razvidno, da jo laiki doživljajo kot lepo, rumeno, krasno, slikovito, zanimivo, čudovito, krajinski arhitekti pa kot gostocvetno, toplo, vertikalno, koprivasto (podobnost njenih listov s koprivovimi). Vse to kaže, da dajo laiki morebiti več pozornosti na njeno cvetoče stanje, medtem ko se krajinski arhitekti osredotočajo bolj na opisne lastnosti grmovnic.

V poletnem času je hortenzija izredno dopadljiva grmovnica sodeč po odgovorih laikov. Ti se v skoraj 70% odločajo za hortenzijo, v preostalih odstotkih se odločajo še za lovorikovec, ognjeni trn in kerijo. Hortenzija se v poletnem času polno razcvete. Ima velika kobulasta socvetja, navadno modre ali roza barve, lahko pa je tudi drugih barv. Pridevniška preglednica nam pove, da jo anketiranci doživljajo kot bogato, razkošno, vpadljivo, domačo, živahno. Lovorikovec je prav tako spomladi cvetoča grmovnica, z belimi, dišečimi, pokončnimi socvetji. Ognjeni trn je dopadljiv zavoljo njegovih živahnih barv in številnih plodov bodisi rumene ali oranžne barve. Najmanj razumljiva je dopadljivost kerije, ki je v poletnem času zgolj olistana. Pri krajinskih arhitektih so razen hortenzije, lovorikovca, ognjenega trna všečne še mahonija, magnolija ter nepozebnik. Mahonija se v poletju okiti z borovničastimi plodovi, magnolija in nepozebnik pa oba predstavljata polno in gosto poletno zelenje.

V jeseni je navdušenost nad grmovnicami obče prisotna. V diagramu (slika 39) ima vsaka svoj delež dopadljivosti. Jesen je obdobje doživljanja jesenske obarvanosti listja (v Severni Ameriki se ta pojav trži s ponudbo izletov v predele gozdov, kjer so barve najbolj pestre in izrazite). Res se anketiranci v največji meri opredeljujejo za grmovnice z obarvanim

listjem: mahonija, nepozebnik, forsitija, ter za grmovnice z izstopajočimi barvnimi plodovi: pahljačasta panešpljica, japonska kutina.

Zima je čas za doživljanje vednozelenih grmovnic (mahonija, lovorikovec, smrdeči brin) ter grmovnic, ki bodisi presenetijo z zimskim cvetenjem (nepozebnik), z zelenim šibovjem (kerija) ali pa so zanimive drugače; vanhutijeva medvejka s svojimi prefinjenimi povešavimi vejicami še vedno obdrži razmeroma polno grmasto tvorbo in hortenzija, ki obdrži posušene cvetove in liste vse dokler na spomlad ne poženejo novi.

Na podlagi opravljene anketne študije in analize z njo pridobljenih podatkov lahko preverimo hipoteze, ki so bile postavljene v izhodišču diplomske naloge. V prvi hipotezi sem predvidevala, da se grmovnice skozi fenofaze pojavno spreminjajo, da ljudje to zaznavajo in iste grmovnice v različnih fenofazah različno doživljajo. Ta hipoteza se potrdi na primeru večine obravnavanih grmovnic, ne pa tudi vseh. Primeri grmovnic, ki se tekom faz rasti doživljajo razmeroma zelo podobno so: smrdljivi brin, mahonija, lovorikovec. Vse našete grmovnice so vednozelene. Iz tega lahko sklepamo, da je raznolikost doživljanja vednozelenih grmovnic skozi fenofaze manjša. Manjša zato, ker raznolikost doživljanja pri omenjenih grmovnicah še vedno obstaja, le da je manj izrazita.

V drugi hipotezi sem predpostavljala, da obstajajo razlike v doživljanju grmovnic med krajinskimi arhitekti in drugimi poklici, saj imajo krajinski arhitekti v osnovi več znanja o grmovnih vrstah. Rezultati ankete hipotezo potrjujejo. Najbolj se potrdi na primeru prepoznavnosti in uporabnosti grmovnic, ki je pri krajinskih arhitektih večja kot pri laikih (vir: polarizacijski profili). Hipoteza se potrjuje tudi na primeru zbranih pridevnikov. Pridevniki krajinskih arhitektov so manj čustveni in bolj opisni, z njihovim izborom pridevnikov dobimo opisno in uporabno predstavo o grmovnici.

Odgovori o primernem mestu zasaditve posamezne grmovnice se splošno le malo razlikujejo med krajinskimi arhitekti in laiki, če pa se spustimo v podrobnosti, opazimo razlike. Ko gledamo diagrama o primernem mestu zasaditve grmovnic na prvi pogled ne vidimo posebnih razlik med krajinskimi arhitekti in laiki (razen da bi večino obravnavanih grmovnic krajinski arhitekti sadili tudi ob cesti, za kar se laiki odločajo v manjši meri), če pa vzamemo pod drobnogled primer posamezne grmovnice, bomo opazili odstopanja (npr. ognjeni trn bi krajinski arhitekti v večji meri sadili ob cesti, na parkirišče, ob stanovanjski blok, v manjši meri pa na pokopališče in v naravno krajino kot pa laiki).

Za vse, ki se ukvarjajo z oblikovanjem odprtega prostora, je pomembno vedeti, da so grmovnice živi elementi našega okolja, ki vzbujajo pozornost:

- v določenem času; npr. zgodaj spomladi, ko se narava komaj prebuja nekatere grmovnice pa so že v polnem razcvetu (japonska kutina, forsitija, zvezdasta magnolija);
- s poudarjenimi rastlinskimi deli, največkrat z velikostjo in barvo cvetov (zvezdasta magnolija, hortenzija), z izstopajočim (jesenskim) obarvanjem listja (nepozebnik), s številnimi barvnimi plodovi (japonska kutina, pahljačasta panešpljica, ognjeni trn);
- z izbiro lokacije; umeščenostjo v prostor. Vsaka grmovnica na istem mestu ne učinkuje enako (učinek magnolije v hišnem vrtu ni enak učinku pahljačaste panešpljice na istem mestu v hišnem vrtu).

Vse obravnavane grmovnice v diplomski nalogi so parkovne rastline. Park je bil po pogostosti tudi najmočnejše zastopan odgovor o primernem mestu zasaditve. Grmovnice, ki po mnenju anketirancev vanj še posebej sodijo so: zvezdasta magnolija, vanhutijeva medvejka, forsitija in ognjeni trn. O izbiri primernih grmovnic v hišnem vrtu pa so sledečega mnenja: hortenzija, forsitija, japonska kutina, zvezdasta magnolija. V obeh primerih se anketiranci odločajo za rastline, kjer se sezonskost močno opazi. Pri pokopališču se npr. odločajo za rastline, kjer je faznost rasti manj opazna (smrdljivi brin, pahljačasta panešpljica, lovorikovec). Ti pridobljeni odgovori so lahko praktični napotki pri bodočem krajinskem oblikovanju.

V času nastajanja diplomske naloge sem prišla do nekaterih manj naklonjenih spoznanj, ki bi jih želela izpostaviti. Pridobljeni rezultati diplomske naloge se nanašajo na 12 izbranih grmovnic. Za grmovnice, ki niso bile obravnavane nimamo odgovorov, lahko pa so rezultati nekaterih grmovnic uporabni za podobne vrste. Npr. neobravnavana grmovnica kitajsko kosteničevje (*Lonicera nitida*) je po višini, velikosti listov in načinu rasti podobna v nalogi obravnavani pahljačasti panešpljici. Zbrane podatke za pahljačasto panešpljico lahko z nekaj odstopanj uporabimo tudi za kitajsko kosteničevje (doživljanje pahljačaste panešpljice jeseni bo zaradi njenih živordečih plodov odstopalo od doživljanja kosteničevja v istem letnem času).

Fenofaznost grmovnic je znotraj enega letnega časa različna. 'Grmovnica cveti spomladi', vendar je razlika v doživljanju, če cveti zgodaj spomladi, ko je ostala vegetacija še speča in je tako edina 'živa' rastlina daleč naokoli ali če cveti v času bujne vegetacije, ko cveti še prenekatera druga grmovnica in zato cvetenje grmovnice, ki jo obravnavamo ni izstopajoče.

Pri osebнем anketiranju, kjer sem imela neposreden stik z anketirancem, sem pri nekaterih, predvsem pri anketirancih moškega spola, zasledila manjše zanimanje za izražanje vrednosti doživljanja grmovnic. Ker se je osebno anketiranje vršilo v Šentjurju in okolici, takšno manjše zanimanje pripisujem dejstvu, da se z urejanjem vrtov v podeželskem okolju v povprečju več ukvarjajo gospodinje oz. predstavnice ženskega spola. Iz osebnih pogovorov z anketiranci sem zasledila tudi, da mnogi grmovnic kot okrasnih rastlin ne cenijo. Sama beseda grm jim dostikrat asocira zaraščeno in zanemarjeno stanje v prostoru.

Na doživljanje anketirancev so vplivale tudi izbrane fotografije v anketnem vprašalniku. Fotografije so barvne, grmovnice na njih so razpoznavne. Ravno zavoljo razpoznavnosti grmovnic in posledično boljšega doživljanja njih samih razdalja med grmovnico in fotografom ni določena in se spreminja. Tako so nekatere grmovnice prikazane od blizu (vidni detajli), druge od daleč (boljši pregled nad habitusom) s čimer je bila pozornost anketiranca usmerjena na določene poudarjene lastnosti grmovnic v izbrani fazi rasti letih.

6 POVZETEK

Človek vpliva na prostor in prostor vpliva na človeka. Naše pogoste spremljevalke v zunanjem okolju so rastline, grmovnice. Te so v naseljenih predelih večinoma načrtno zasajene. Bodisi oblikujejo prostor, vanj vnašajo živahno vzdušje, zakrivajo oz. odkrivajo prostore. Čeprav so tam z nekim uporabnim, največkrat vizualnim razlogom, je vpliv njihove prisotnosti na uporabnika prostora nezanemarljiv. Dostikrat jih doživljamo nezavedno, obstajajo pa faze rasti, ko jih doživljamo zavedno.

Na samem začetku naloge sta predstavljena pojem in pomen grmovnic, sledi psihološka opredelitev doživljanja, kakšna je pri tem vloga čutil, kaj so dražljaji in kaj imajo ti opraviti z našim doživljanjem. Sledi razlaga pojma fenofaznosti ter predstavitev morfologije lastnosti rastlin. Kratek sprehod skozi zgodovino uporabe grmovnic v krajinski arhitekturi kaže na spremenljivo vlogo le-teh v različnih časovnih obdobjih. V literarnih virih beremo o percepcijski, prostotvorni in znanstveni vrednosti grmovnic.

V nadaljevanju so predstavljene metode dela s kratkim opisom gradiva in postopkom pridobivanja podatkov z anketiranjem, pri čemer je poudarek na glavni sestavini vprašalnika t.j. instrumentu, semantičnem diferencialu, s pomočjo katerega merimo doživljanja anketirancev. Izbrali smo 12 grmovnic, med njimi listopadne in vednozelenne, z namenom ugotoviti različne doživljajske odzive na obe skupini rastlin. Anketiranih je bilo 100 oseb, 20 odstotkov anketirancev so bili krajinski arhitekti, ostalih 80 pa ljudje drugih poklicev. Najprej smo zbirali pridevnike doživljanja grmovnic po letnih časih, temu so sledili polarizacijski profili s sedemstopenjsko lestvico bipolarnih pridevnikov, s čimer smo zbrali mnenja posameznikov o stopnji doživljanja izbranih grmovnic. Nato smo ugotavljali všečnost izbranih grmovnic v različnih fazah rasti ter kakšna je izbira primernih lokacij zasaditev. Pričakovano se je največja dopadljivost grmovnic pojavljala v cvetoči fazi rasti, medtem ko so bili najpogostejši odgovori o primernem mestu zasaditve mestni park, hišni vrt, ter nasad ob stanovanjskem bloku. Vsa ta vprašanja so se zvrstila z namenom soočiti anketiranca z izbranim rastlinskim gradivom do katerega je vzpostavil doživljajski odnos, ki je bil kasneje izmerjen. Znotraj vseh meritev so bili podatki zbrani ločeno za krajinske arhitekta in laike. Med obema skupinama anketirancev je sledila tudi primerjava.

Rezultati raziskave potrjujejo hipotezo, da se grmovnice skozi fenofaze pojavno spreminjajo, ter da ljudje to zaznavajo in iste grmovnice v različnih fenofazah različno doživljajo. Prav tako so se potrdile razlike v doživljanju grmovnih vrst med krajinskimi arhitekti in drugimi poklici, saj imajo krajinski arhitekti v osnovi večje znanje o poznavanju rastlin in njihovi uporabi v krajinskem oblikovanju. Zavedajoč se prednostnih lastnosti grmovnih rastlin, se bomo v bodoče lažje odločili kam naj posadimo izbrano grmovnico, ter kakšna doživljanja uporabnikov tega prostora lahko pričakujemo.

7 VIRI

7. 1 CITIRANI VIRI

- Austin J.H. 2001. Zen and the brain: toward an understanding of meditation and consciousness. Cambridge, The MIT Press: 844 str.
- Birren F. 1961. Color, form and space. New York, Reinhold: 128 str.
- Booth N.K. 1983. Basic elements of landscape architectural design. New York, Elsevier: 315 str.
- Bosselmann P. 1998. Representation of places. Berkeley, University of California Press: 228 str.
- Brus R. 2008. Sto grmovnih vrst na Slovenskem. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije: 215 str.
- Butina M. 2000. Mala likovna teorija. Ljubljana, Debora: 173 str.
- Dobrilovič M. 2005. Morfološke lastnosti rastlinskega gradiva kot merilo za izbor rastlinskih vrst v krajinskem oblikovanju. Doktorska disertacija. Ljubljana. Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo: 224 str.
- Housden R. 1995. Duša in čutnost. Ljubljana, Ganeš: 197 str.
- Huntington L. 2000. The colour by colour: plant directory: a practical guide to garden colour. London, Cassell & Co: 224 str.
- Itten J. 1999. Umetnost barve. Ljubljana, JA grafika: 96 str.
- Jeler S. 2001. Barvni sistemi. V: Interdisciplinarnost barv. Ljubljana, Društvo koloristov Slovenije: 165-196
- Klee P. 1964. Pedagogisches Skizzenbuch. Mainz, F. Kupferberg: 55 str.
- Kravanja N. 1989. Perceptijske lastnosti parkovnih rastlin. Doktorska disertacija. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo: 188 str.
- Kravanja N. 2007. "Rastline za ozelenjevanje". Ljubljana, Biotehniška fakulteta (zapiski s predavanj)
- Lieth H., Schwartz M.D. 1997. Phenology in seasonal climates. Leiden, Backhuys publishers: 143 str.
- Pečjak V. 1992. Psihologija. Ljubljana, Državna založba Slovenije: 171 str.

- Ogrin D. 1993. Vrtna umetnost sveta. Ljubljana, Pudon, EWO: 400 str.
- Osgood C., Suci G.J., Tannenbaum P.F. 1957. The measurement of meaning. Urbana, University of Illinois Press: 346 str.
- Robinette G.O. 1972. Plants, people, and environmental quality. Washington, U.S. Dept. Interior, National Park Service: 137 str.
- Robinson N. 1992. The planting design handbook. Cambridge, The University Press: 271 str.
- Smardon R.C. 1988. Perception and aesthetics of the urban environment: Review of the role of vegetation. Landscape and Urban Planning, 15, 1-2: 85-106
- SSKJ – Slovar slovenskega knjižnega jezika. 1991. Ljubljana: ISJ ZRC SAZU, DZS. <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html> (1. 4. 2011)
- Strgar J. 2007. Sto vrtnih dreves in grmovnic na Slovenskem. Ljubljana, Prešernova družba: 229 str.
- 7. 2 DRUGI VIRI**
- Alford D.V. 1995. A colour atlas of pests of ornamental trees, shrubs, and flowers. London, Manson Publishing Ltd., cop.: 448 str.
- Batič F. 2006. Izbor rastlin za javne nasade na osnovi njihovih morfoloških in ekofizioloških lastnosti. Rastline v urbanem okolju, Zbornik. 13. 2. 2006. Batič F., Kravanja N., Dobrilovič M. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo: 5-8
- Beckett K.A. 1993. Barvite grmovnice. Ljubljana, Mladinska knjiga: 47 str.
- Bennett C. 1977. Spaces for people: human factors in design. Englewood Cliffs, Prentice-Hall: 195 str.
- Brickell C., Joyce D. 1999. Vse o obrezovanju in vzgoji drevesa, grmovnice in cvetlice. Ljubljana, Mladinska knjiga: 336 str.
- Bruns – Pflanzen – Export: Catalogue of trees and shrubs. 2006. Bad Zwischenahn, Germany, Bruns – Pflanzen – Export GmbH & Co.KG (katalog drevnine)
- Dobrilovič M. 2006. Drevje, grmovnice, trajnice. V: Vzdrževanje parkovnih površin. Seminar. 3. 3. 2006. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo: 25-33

- Eckbo G. 1997. Modern landscapes for living. Berkeley, University of California Press: 193 str.
- Eco U. 2003. Kako napišemo diplomsko nalogo. Ljubljana, Vale-Novak: 266 str.
- Eppinger M. 2006. Drevesa in grmi: enostavno in zanesljivo določanje. Kranj, Narava: 192 str.
- Fairbrother N. 1974. The nature of landscape design as an art, form, a craft, a social necessity. New York, Knopf: 252 str.
- Godet J.D. 2000. Drveće i grmlje: cvjetovi, listovi, pupovi i kora. Zagreb, Naklada C: 254 str.
- Hamilton J. 1959. The theory of elementary particles. Oxford, Claredon Press: 483 str.
- Hogan S. 2008. Trees for all seasons. Portland, Timber: 336 str.
- Horvat-Marolt S. 2008. Sto grmovnih vrst na Slovenskem. Gozdarski vestnik, 66,7-8: 391
- Kravanja N. 2002. Všečnost cvetnih barv pri ljudeh. Zbornik Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani (Kmetijstvo), 79, 2: 391-400
- Kravanja N. 2005. Odabir bilja prema ukusu korisnika gradskog prostora. Agronomski glasnik, 67, 2-4: 87-98
- Lynch K. 1960. The image of the city. London, The MIT Press: 194 str.
- Marušič J. 1997. Urejanje obcestne krajine. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje: 127 str.
- Microsoft Office. 2011. Microsoft Word help page.
<http://office.microsoft.com/en-us/word-help/add-and-format-page-numbers-HP001226513.aspx#BM5> (14. 7. 2011)
- Ogrin D. 1967. Cvetne grmovnice. Ljubljana, Mladinska knjiga: 52 str.
- Oxford Dictionaries Online – English Dictionary and Language Reference. 2011. Oxford University. <http://oxforddictionaries.com/> (27. 4. 2011)
- Pečjak V. 1977. Psihologija spoznavanja. Ljubljana, Državna založba Slovenije: 512 str.
- Simonič T. 2002. Predstave o naravi v vidni zaznavi krajine. Ljubljana, Biotehniška fakulteta: 124 str.
- Strgar J. 1967. Vrtne trajnice. Ljubljana, Državna založba Slovenije: 199 str.

Strgar V. 1988. Trate in grmovnice. Ljubljana, Mladinska knjiga: 144 str.

Strong R. 1992. Gardens through the ages. London, Conran Octopus: 160 str.

Šiftar A., Kravanja N. 1974. Vrtno drevje in grmovnice. Ljubljana, Državna založba Slovenije: 290 str.

Šiftar A. 2001. Izbor in uporaba drevnine za javne nasade. Ljubljana, Zavod za tehnično izobraževanje: 193 str.

Šiftar A. 2002. Eksohorde – redki veliki grmi. Moj mali svet, 34, 5: 20-21

Trstenjak A. 1984. Ekološka psihologija. Ljubljana, ČGP Delo, TOZD Gospodarski vestnik: 342 str.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici doc. dr. Niki Kravanji za ves čas in temeljit pregled, za vse ideje, nasvete in spodbujanje pri pisanju diplomske naloge.

Hvala Marku Javorniku za pomoč pri statistični obdelavi podatkov, Sonji Janeš za slovnični pregled vseh zbranih pridevnikov, ter Karmen Stopar za tehnična navodila. Najlepša zahvala gre vsem, ki so se odzvali na izpolnitev obsežnega anketnega vprašalnika.

Predvsem pa hvala mojim staršem za vso podporo in potrpežljivost ob pisanju te diplomske naloge.

ANKETNI VPRAŠALNIK - PRESOJANJE RAZLIČNIH GRMOVNIH VRST

Sem absolventka krajinske arhitekture in delam raziskavo na temo **kako doživljamo grmovnice v različnih fazah razvoja tekom leta** (pomlad, poletje, jesen, zima). Prosim vas za nekaj minut koncentracije za sledeče fotografije, vprašanja in odgovore:

Spol: M / Ž

Starost: _____

Poklic oz. smer izobraževanja: _____

OZNAČITE vrednost na lestvici, pri čemer:

+3 pomeni, da vam je grmovnica npr. zelo znana/zelo urejena/zelo lepa ...

-3 pa da je sploh ne poznate/je zelo neurejena/zelo grda ...

1A) JAPONSKA KUTINA (*Chaenomeles speciosa*)

POMLAD

a) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

1B) JAPONSKA KUTINA (*Chaenomeles speciosa*)

POLETJE

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

1C) JAPONSKA KUTINA (*Chaenomeles speciosa*)

JESEN

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

1D) JAPONSKA KUTINA (*Chaenomeles speciosa*)

ZIMA

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

c) Če bi morali izbirati, kam bi japonsko kutino posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesto / drugam _____

d) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

2A) PAHLJAČASTA PANEŠPLJICA (*Cotoneaster horizontalis*)

POMLAD

a) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

2B) PAHLJAČASTA PANEŠPLJICA (*Cotoneaster horizontalis*)

POLETJE

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

2C) PAHLJAČASTA PANEŠPLJICA (*Cotoneaster horizontalis*)

JESEN

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

2D) PAHLJAČASTA PANEŠPLJICA (*Cotoneaster horizontalis*)

ZIMA

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

c) Če bi morali izbirati, kam bi pahljačasto panešpljico posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesto / drugam _____

d) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

3A) FORSITIJA (*Forsythia x intermedia*)

POMLAD

a) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

3B) FORSITIJA (*Forsythia x intermedia*)

POLETJE

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

3C) FORSITIJA (*Forsythia x intermedia*)

JESEN

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

3D) FORSITIJA (*Forsythia x intermedia*)

ZIMA

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

c) Če bi morali izbirati, kam bi forzicijo posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesti / drugam _____

d) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

4A) NEPOZEBNIK (*Hammamelis x intermedia*)

POMLAD

a) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

4B) NEPOZEBNIK (*Hammamelis x intermedia*)

POLETJE

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

4C) NEPOZEBNIK (*Hammamelis x intermedia*)

JESEN

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

4D) NEPOZEBNIK (*Hammamelis x intermedia*)

ZIMA

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

c) Če bi morali izbirati, kam bi nepozebnik posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesti / drugam _____

d) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

5A) HORTENZIJA (*Hydrangea macrophylla*)

POMLAD

a) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

5B) HORTENZIJA (*Hydrangea macrophylla*)

POLETJE

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

5C) HORTENZIJA (*Hydrangea macrophylla*)

JESEN

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

5D) HORTENZIJA (*Hydrangea macrophylla*)

ZIMA

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

c) Če bi morali izbirati, kam bi hortenzijo posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni
vrt / ob cesti / drugam _____

d) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

6A) SMRDLJIVI BRIN (*Juniperus sabina* 'Tamariscifolia')

POMLAD

a) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

6B) SMRDLJIVI BRIN (*Juniperus sabina* 'Tamariscifolia')

POLETJE

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

6C) SMRDLJIVI BRIN (*Juniperus sabina* 'Tamariscifolia')

JESEN

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

6D) SMRDLJIVI BRIN (*Juniperus sabina* 'Tamariscifolia')

ZIMA

a) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

b) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

c) Če bi morali izbirati, kam bi smrdljivi brin posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesti / drugam _____

d) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

7A) KERIJA (*Kerria japonica*)

POMLAD

c) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

d) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

7B) KERIJA (*Kerria japonica*)

POLETJE

c) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

d) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

7C) KERIJA (*Kerria japonica*)

JESEN

c) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

d) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

7D) KERIJA (*Kerria japonica*)

ZIMA

e) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

f) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

g) Če bi morali izbirati, kam bi kerijo posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesti / drugam _____

e) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

8A) MAHONIJA (*Mahonia aquifolium*)

POMLAD

f) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

g) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

8b) MAHONIJA (*Mahonia aquifolium*)

POLETJE

e) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

f) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

8C) MAHONIJA (*Mahonia aquifolium*)

JESEN

e) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

f) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

8D) MAHONIJA (*Mahonia aquifolium*)

ZIMA

h) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

i) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

j) Če bi morali izbirati, kam bi mahonijo posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesti / drugam _____

h) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

9A) MAGNOLIJA (*Magnolia stellata*)

POMLAD

i) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

j) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

9B) MAGNOLIJA (*Magnolia stellata*)

POLETJE

g) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

h) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

9C) MAGNOLIJA (*Magnolia stellata*)

JESEN

g) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

h) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

9D) MAGNOLIJA (*Magnolia stellata*)

ZIMA

k) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

l) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

m) Če bi morali izbirati, kam bi magnolijo posadili:

v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesti / drugam _____

k) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:

pomlad / poletje / jesen / zima

10A) OGNJENI TRN (*Pyracantha coccinea*)

POMLAD

l) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

m) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

10B) OGNJENI TRN (*Pyracantha coccinea*)

POLETJE

i) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

j) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

10C) OGNJENI TRN (*Pyracantha coccinea*)

JESEN

i) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

j) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

10D) OGNJENI TRN (*Pyracantha coccinea*)

ZIMA

n) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

o) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

p) Če bi morali izbirati, kam bi ognjeni trn posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesto / drugam _____

n) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

11A) LOVORIKOVEC (*Prunus laurocerasus*)

POMLAD

o) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

p) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

11B) LOVORIKOVEC (*Prunus laurocerasus*)

POLETJE

k) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

l) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

11C) LOVORIKOVEC (*Prunus laurocerasus*)

JESEN

k) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

l) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

11D) LOVORIKOVEC (*Prunus laurocerasus*)

ZIMA

q) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

r) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

s) Če bi morali izbirati, kam bi lovorikovec posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesti / drugam _____

q) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima

12A) VANHUTIJEVA MEDVEJKA (*Spiraea x vanhouttei*)

POMLAD

r) Pridevnik, ki po vašem najbolje opisuje grmovnico je _____

s) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

12B) VANHUTIJEVA MEDVEJKA (*Spiraea x vanhouttei*)

POLETJE

m) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

n) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

12C) VANHUTIJEVA MEDVEJKA (*Spiraea x vanhouttei*)

JESEN

m) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

n) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

12D) VANHUTIJEVA MEDVEJKA (*Spiraea x vanhouttei*)

ZIMA

t) Pridevnik, ki po vašem opisuje grmovnico je _____

u) Grmovnica se mi zdi (označite vrednost):

ZNANA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZNANA
UREJENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUREJENA
NARAVNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	UMETNA
LEPA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	GRDA
DRAGOCENA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	CENENA
ZANIMIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEZANIMIVA
VPADLJIVA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEOPAZNA
UPORABNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	NEUPORABNA
RAZKOŠNA	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	PUSTA

v) Če bi morali izbirati, kam bi vanhutijevo medvejko posadili:
v mestni park / parkirišče / pokopališče / v naravno krajino / ob stanovanjski blok / v hišni vrt / ob cesti / drugam _____

t) V kateri fazi razvoja vam je grm najbolj všeč:
pomlad / poletje / jesen / zima